با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام حسابداری تهیه و تنظیم صورت‌های مالی دوازدهم

پاسخ فعالیت‌ها، کارهای عملی و پرسش‌های کتاب

پایه دوازدهم · رشته حسابداری · فنی و حرفه‌ای

شامل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای عملی و مسئله‌های کتاب

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست فصل‌ها

۱ پودمان اول — تهیه تراز آزمایشی ۴

۲ پودمان دوم — تهیه و تنظیم صورت سود و زیان ۶۳

۳ پودمان سوم — تهیه و تنظیم ترازنامه ۹۹

۴ پودمان چهارم — بستن حساب‌های مالی ۱۳۸

۵ پودمان پنجم — مالیات بر عملکرد ۱۹۲

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری تهیه و تنظیم صورت‌های مالی - پودمان اول

تهیه تراز آزمایشی

فهرست

۱ صفحه ۲ · مقدمه — پرسش‌های آغازین پودمان ۶

۲ صفحه ۳ · فعالیت — دوره مالی و سال مالی ۶

۳ صفحه ۴ · فعالیت — مراحل چرخه حسابداری ۷

۴ صفحه ۵ · فعالیت — مانده‌گیری حساب‌های فروشگاه مازندران ۸

۵ صفحه ۶ · کار عملی 1 — انتقال ثبت‌های روزنامه به دفتر کل (مؤسسه کرمان) ۹

۶ صفحه ۹ · فعالیت — اهداف تهیه تراز آزمایشی ۱۴

۷ صفحه ۱۰ · کار عملی 2 — تراز آزمایشی دوستونی مؤسسه کرمان ۱۴

۸ صفحه ۱۰ · فعالیت — گردش حساب‌ها در تراز چهارستونی ۱۶

۹ صفحه ۱۱ · کار عملی 3 — تراز آزمایشی چهارستونی مؤسسه کرمان ۱۶

۱۰ صفحه ۱۱ · کار عملی 4 — تراز آزمایشی مؤسسه ارومیه ۱۸

۱۱ صفحه ۱۱ · کار عملی 5 — محاسبه مانده حساب‌ها از روی گردش (مؤسسه آذرشهر) ۱۹

۱۲ صفحه ۱۳ · کار عملی 6 — تراز آزمایشی فروشگاه پیرانشهر ۲۲

۱۳ صفحه ۱۴ · فعالیت — اشتباهاتی که با تراز آزمایشی کشف نمی‌شوند ۲۴

۱۴ صفحه ۱۵ · فعالیت — توازن تراز آزمایشی در حالت‌های اشتباه ۲۵

۱۵ صفحه ۱۶ · کار عملی 7 — رفع اشتباهات و تهیه تراز آزمایشی (تعمیرگاه آستانه) ۲۶

۱۶ صفحه ۲۰ · فعالیت — حسابداری بر مبنای تعهدی ۲۹

۱۷ صفحه ۲۰ · فعالیت — اصل تطابق ۳۰

۱۸ صفحه ۲۱ · فعالیت — هدف از ثبت‌های اصلاحی ۳۰

۱۹ صفحه ۲۶ · کار عملی 8 — خرید و اصلاح ملزومات (مؤسسه تبریز) ۳۰

۲۰ صفحه ۲۶ · فعالیت — اثر ثبت نشدن ملزومات مصرف شده و ملزومات مؤسسه ساوه ۳۱

۲۱ صفحه ۲۶ · فعالیت — نمونه‌هایی از پیش‌پرداخت‌ها ۳۱

۲۲ صفحه ۲۹ · فعالیت — محاسبه هزینه و مانده پیش‌پرداخت (فروشگاه آستارا) ۳۲

۲۳ صفحه ۲۹ · کار عملی 9 — ثبت‌های اصلاحی ملزومات، بیمه و اجاره (مؤسسه یزد) ۳۲

۲۴ صفحه ۳۰ · کار عملی 10 — ثبت‌های اصلاحی پیش‌پرداخت‌ها (مؤسسه دهدشت) ۳۳

۲۵ صفحه ۳۰ · فعالیت — اصل تحقق درآمد ۳۶

۲۶ صفحه ۳۲ · کار عملی 11 — پیش‌دریافت درآمد ۳۶

۲۷ صفحه ۳۳ · فعالیت — هزینه آب و برق ثبت نشده ۳۷

۲۸ صفحه ۳۴ · کار عملی 12 — درآمدها و هزینه‌های ثبت نشده (فروشگاه بوشهر) ۳۷

۲۹ صفحه ۳۴ · فعالیت — ارزش دفتری و استهلاک ماشین‌آلات ۳۸

۳۰ صفحه ۳۵ · کار عملی 13 — هزینه استهلاک دارایی‌ها (مؤسسه البرز) ۳۸

۳۱ صفحه ۳۵ · فعالیت — سیستم ادواری و دائمی؛ حساب‌های خرید و فروش ... ۳۹

۳۲ صفحه ۳۶ · فعالیت — سیستم ادواری؛ مؤسسه لرستان ... ۴۰

۳۳ صفحه ۳۷ · کار عملی 14 — تعدیل موجودی کالا در سیستم ادواری (مؤسسه خرم‌دشت) ... ۴۱

۳۴ صفحه ۳۷ · فعالیت — سیستم دائمی ۴۱

۳۵ صفحه ۳۸ · کار عملی 15 — ذخیره مزایای پایان خدمت (مؤسسه ماهدشت) ... ۴۲

۳۶ صفحه ۳۹ · فعالیت — تراز اصلاح نشده و اصلاح شده ۴۲

۳۷ صفحه ۴۴ · فعالیت — موجودی کالا در تراز اصلاح نشده و اصلاح شده ... ۴۳

۳۸ صفحه ۴۴ · کار عملی 16 — اصلاح حساب‌ها و تراز اصلاح شده (مؤسسه اهواز) ... ۴۴

۳۹ صفحه ۴۵ · کار عملی 17 — اصلاح حساب‌ها و تراز اصلاح شده (فروشگاه قشم) ... ۴۷

۴۰ صفحه ۴۷ · کار عملی 18 — اصلاح حساب‌ها و تراز اصلاح شده (مؤسسه شیراز) ... ۵۲

۴۱ صفحه ۴۹ · کار عملی 19 — اصلاح حساب‌ها و تراز اصلاح شده (فروشگاه کردستان) ... ۵۷

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۱ صفحه ۲ مقدمه

آیا با دفتر کل آشنا هستید و می‌دانید از روی کدام دفتر نوشته می‌شود؟
آیا می‌دانید تراز آزمایشی (اصلاح نشده) چیست و از روی کدام دفتر تهیه می‌شود؟
منظور از اصلاح حساب‌ها چیست؟ و به نظر شما چه حساب‌هایی نیاز به اصلاح دارند؟
تراز آزمایشی اصلاح شده چگونه و به چه منظوری تهیه می‌شود؟

1) دفتر کل دفتری است که برای هر حساب یک صفحه یا یک کارت جداگانه دارد و مبالغ ثبت‌شده در دفتر روزنامه (بدهکار و بستانکار) به آن منتقل می‌شود؛ بنابراین از روی دفتر روزنامه نوشته می‌شود.

2) تراز آزمایشی گزارشی از فهرست حساب‌ها و مانده آن‌ها در یک تاریخ معین است که برای اطمینان از برابری جمع مانده‌های بدهکار و بستانکار تهیه می‌شود. تراز آزمایشی اصلاح نشده از روی مانده حساب‌های دفتر کل (پیش از ثبت‌های اصلاحی) تهیه می‌شود.

3) اصلاح حساب‌ها یعنی به‌روز کردن مانده برخی حساب‌ها در پایان دوره مالی بر مبنای تعهدی و رعایت اصل تطابق هزینه‌ها با درآمدها. حساب‌هایی مانند ملزومات، موجودی کالا (در سیستم ادواری)، پیش‌پرداخت‌ها، پیش‌دریافت‌ها، درآمدها و هزینه‌های ثبت‌نشده، استهلاک دارایی‌ها و ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان نیاز به اصلاح دارند.

4) پس از ثبت اصلاحات در دفتر روزنامه و انتقال آن‌ها به دفتر کل، حساب‌ها دوباره مانده‌گیری و فهرست مانده‌ها به‌صورت تراز آزمایشی اصلاح شده نوشته می‌شود. این تراز مبنای تهیه صورت‌های مالی است.

۲ صفحه ۳ فعالیت

آیا منظور از دورهٔ مالی، همان دورهٔ حسابداری است؟
آیا ممکن است در ایران سال مالی شرکت‌ها با سال تقویمی مغایر باشد؟
دوره مالی اشخاص حقیقی (مشاغل) از چه زمانی شروع و به چه زمانی ختم می‌شود؟

1) بله. دورهٔ مالی همان دورهٔ حسابداری است؛ یعنی بازهٔ زمانی (سه‌ماهه، شش‌ماهه یا معمولاً یک‌ساله) که در پایان آن صورت‌های مالی تهیه می‌شود.

2) بله. سال مالی می‌تواند با تقویم رسمی (اول فروردین تا پایان اسفند) منطبق باشد، ولی این کار الزامی نیست و به اساسنامه واحد تجاری بستگی دارد؛ برای مثال سال مالی برخی شرکت‌ها از اول مهر تا پایان شهریور یا از اول تیر تا پایان خرداد است.

3) دورهٔ مالی اشخاص حقیقی (مشاغل) از اول فروردین هر سال شروع می‌شود و در پایان اسفند همان سال (29 یا 30 اسفند) پایان می‌یابد؛ یعنی با سال تقویمی منطبق است.

۳ صفحه ۴ فعالیت

مراحلی را که از چرخه حسابداری قبلاً فرا گرفته‌اید، به ترتیب فهرست کنید.

دفاتر قانونی را نام ببرید و بگویید در چه مراحلی از چرخه حسابداری تهیه می‌شوند؟

در چرخه حسابداری، چند تراز‌آزمایشی تهیه می‌شود؟

چرخه حسابداری با ..... شروع و با ..... پایان می‌یابد.

1) مراحل چرخه حسابداری به ترتیب عبارت‌اند از:

1. جمع‌آوری اطلاعات مالی از روی اسناد و مدارک مثبته
2. تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی و تنظیم سند حسابداری
3. ثبت رویدادهای مالی در دفتر روزنامه به ترتیب تاریخ
4. انتقال ثبت‌های دفتر روزنامه به دفتر کل
5. تهیه تراز آزمایشی (اصلاح نشده)
6. اصلاح و تعدیل حساب‌های دفتر کل (صدور سند حسابداری، ثبت در روزنامه و انتقال به دفتر کل)
7. تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده
8. تهیه صورت‌های مالی (صورت سود و زیان، صورت سود و زیان جامع، ترازنامه، صورت جریان وجوه نقد)
9. بستن حساب‌های موقت (سند حسابداری، ثبت در روزنامه و انتقال به دفتر کل)
10. تهیه تراز آزمایشی اختتامی و بستن حساب‌های دائمی

مراحل 1 تا 5 (تا تهیه تراز آزمایشی) پیش‌تر آموخته شده‌اند و مراحل 6 و 7 موضوع همین پودمان هستند.

2) دفاتر قانونی: دفتر روزنامه (در مرحله 3) و دفتر کل (در مرحله 4).

3) سه تراز آزمایشی: تراز آزمایشی اصلاح نشده (مرحله 5)، تراز آزمایشی اصلاح شده (مرحله 7) و تراز آزمایشی اختتامی (مرحله 10).

4) چرخه حسابداری با «جمع‌آوری اطلاعات از روی اسناد و مدارک مثبته» شروع و با «تهیه تراز آزمایشی اختتامی و بستن حساب‌های دائمی» پایان می‌یابد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴ صفحه ۵ فعالیت

دفترکل حساب‌های دریافتنی و حساب‌های پرداختنی فروشگاه «مازندران» را که به‌صورت زیر در اختیار می‌باشد، مانده‌گیری نمایید.

پس از هر ثبت، مبلغ بدهکار به مانده اضافه و مبلغ بستانکار از آن کم می‌شود و مانده در همان سطر نوشته می‌شود (ارقام به ریال).

حساب‌های دریافتنی

شرح	بدهکار	بستانکار	مانده
منقول از صفحه قبل			239,874,000 بدهکار
	68,200,000	-	308,074,000 بدهکار
	-	92,100,000	215,974,000 بدهکار
	-	35,450,000	180,524,000 بدهکار
	83,180,000	-	263,704,000 بدهکار
	30,600,000	-	294,304,000 بدهکار
	-	87,300,000	207,004,000 بدهکار
	45,660,000	-	252,664,000 بدهکار
جمع گردش و مانده نهایی	**626,063,000**	**373,399,000**	**بدهکار 252,664,000**

حساب‌های پرداختنی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	بدهکار	بستانکار	مانده
منقول از صفحه قبل			160,950,000 بستانکار
	–	72,540,000	233,490,000 بستانکار
	–	53,060,000	286,550,000 بستانکار
	34,700,000	–	251,850,000 بستانکار
	63,300,000	–	188,550,000 بستانکار
	53,120,000	–	135,430,000 بستانکار
	–	70,360,000	205,790,000 بستانکار
	11,260,000	–	194,530,000 بستانکار
جمع گردش و مانده نهایی	**298,480,000**	**493,010,000**	**بستانکار 194,530,000**

مانده حساب‌های دریافتنی 252,664,000 ریال بدهکار و مانده حساب‌های پرداختنی 194,530,000 ریال بستانکار است.

۵ صفحه ۶ کار عملی 1

مؤسسه خدماتی «کرمان» در تاریخ 1396/06/01 به‌منظور ارائهٔ خدمات تبلیغاتی تأسیس شد. رویدادهای مالی این مؤسسه تا 1396/06/30 به شرح زیر در دفتر روزنامه ثبت شده است. شما به حسابدار این مؤسسه کمک کنید تا ثبت‌های دفتر روزنامه را به دفترکل (به شکل T) منتقل نماید (ثبت مالیات بر ارزش افزوده نادیده گرفته شده است).

ثبت‌های دفتر روزنامه (داده‌های مسئله، ماه/روز، ارقام به ریال)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
6/2	موجودی نقد	200,000,000	
	سرمایه		200,000,000
6/3	ملزومات	11,200,000	
	اثاثه	84,500,000	
	موجودی نقد		40,000,000
	سایر حساب‌های پرداختنی		55,700,000
6/3	پیش پرداخت اجاره	81,600,000	
	موجودی نقد		81,600,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
6/4	هزینه تبلیغات	3,450,000	
	موجودی نقد		3,450,000
6/6	موجودی نقد	125,300,000	
	درآمد ارائه خدمات		125,300,000
6/9	اثاثه	120,000,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		120,000,000
6/10	حساب‌های دریافتنی	87,300,000	
	درآمد ارائه خدمات		87,300,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
6/12	هزینه پذیرایی	1,700,000	
	هزینه نظافت	300,000	
	هزینه ایاب و ذهاب	450,000	
	موجودی نقد		2,450,000
6/13	سایر حساب‌های پرداختنی	45,000,000	
	موجودی نقد		45,000,000
6/14	وسایل نقلیه	187,000,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		187,000,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
6/16	هزینه تبلیغات	4,780,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		4,780,000
6/17	نرم‌افزار حسابداری	1,470,000	
	موجودی نقد		1,470,000
6/18	ملزومات	943,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		943,000
6/20	موجودی نقد	20,800,000	
	اسناد دریافتنی	100,000,000	
	درآمد ارائه خدمات		120,800,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
6/21	هزینه پذیرایی	359,000	
	هزینه سوخت	824,000	
	هزینه تعمیرات	710,000	
	موجودی نقد		1,893,000
6/22	موجودی نقد	55,000,000	
	سرمایه		55,000,000
6/24	سایر حساب‌های پرداختنی	20,000,000	
	موجودی نقد		20,000,000
6/25	هزینه تلفن	862,000	
	موجودی نقد		862,000
6/26	موجودی نقد	36,500,000	
	حساب‌های دریافتنی		36,500,000
6/27	موجودی نقد	60,000,000	
	پیش دریافت درآمد		60,000,000
6/28	ملزومات	5,000,000	
	موجودی نقد		5,000,000
6/29	هزینه حقوق	47,000,000	
	هزینه اجاره	36,000,000	
	هزینه برق	712,000	
	موجودی نقد		83,712,000
6/30	اثاثه	37,400,000	
	موجودی نقد		37,400,000

هر مبلغ بدهکار به طرف بدهکار و هر مبلغ بستانکار به طرف بستانکار حساب مربوط منتقل و سپس مانده حساب به‌دست می‌آید:

حساب‌های دفتر کل (T) مؤسسه کرمان – ارقام به ریال

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
موجودی نقد	[[200,000,000 125,300,000 20,800,000 55,000,000 36,500,000 [60,000,000	[[40,000,000 81,600,000 3,450,000 2,450,000 45,000,000 1,470,000 1,893,000 20,000,000 862,000 5,000,000 83,712,000 [37,400,000	174,763,000 بدهکار

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
حساب‌های دریافتنی	87,300,000	36,500,000	50,800,000 بدهکار
اسناد دریافتنی	100,000,000	–	100,000,000 بدهکار
ملزومات	[[11,200,000 943,000 5,000,000]]	–	17,143,000 بدهکار
پیش پرداخت اجاره	81,600,000	–	81,600,000 بدهکار
نرم‌افزار حسابداری	1,470,000	–	1,470,000 بدهکار

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
اثاثه	[[84,500,000 120,000,000 [37,400,000	–	241,900,000 بدهکار
وسایل نقلیه	187,000,000	–	187,000,000 بدهکار
سایر حساب‌های پرداختنی	[[45,000,000 [20,000,000	[[55,700,000 187,000,000 [943,000 120,000,000 4,780,000	303,423,000 بستانکار

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
پیش دریافت درآمد	–	60,000,000	60,000,000 بستانکار
سرمایه	–	[[55,000,000 200,000,000	255,000,000 بستانکار
درآمد ارائه خدمات	–	[[120,800,000 87,300,000 125,300,000	333,400,000 بستانکار

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
هزینه تبلیغات	[[4,780,000 3,450,000]]	-	8,230,000 بدهکار
هزینه حقوق	47,000,000	-	47,000,000 بدهکار
هزینه پذیرایی	[[359,000 1,700,000]]	-	2,059,000 بدهکار
هزینه نظافت	300,000	-	300,000 بدهکار
هزینه تعمیرات	710,000	-	710,000 بدهکار

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
هزینه برق	712,000	-	712,000 بدهکار
هزینه تلفن	862,000	-	862,000 بدهکار
هزینه اجاره	36,000,000	-	36,000,000 بدهکار
هزینه ایاب و ذهاب	450,000	-	450,000 بدهکار
هزینه سوخت	824,000	-	824,000 بدهکار

جمع کل گردش بدهکار و بستانکار حساب‌ها هر کدام 1,376,160,000 ریال است که با جمع ستون‌های دفتر روزنامه برابر است.

۶ صفحه ۹ فعالیت

اهداف تهیه تراز آزمایشی چیست؟ توضیح دهید.

1. کنترل برابری جمع مانده‌های بدهکار و بستانکار حساب‌های دفتر کل و اطمینان از صحت ثبت و انتقال رویدادها از دفتر روزنامه به دفتر کل
2. در دسترس قرار دادن اطلاعات لازم (فهرست حساب‌ها و مانده آن‌ها) برای تهیه صورت‌های مالی

۷ صفحه ۱۰ کار عملی 2

با توجه به مانده حساب‌های دفترکل که در کار عملی 1 تهیه نمودید، ترازآزمایشی دو ستونی را تهیه کنید.

تراز آزمایشی دوستونی مؤسسه خدماتی کرمان به تاریخ 1396/06/30 (ریال)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد	174,763,000	
حساب‌های دریافتنی	50,800,000	
اسناد دریافتنی	100,000,000	
ملزومات	17,143,000	
پیش پرداخت اجاره	81,600,000	
نرم‌افزار حسابداری	1,470,000	
اثاثه	241,900,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
وسایل نقلیه	187,000,000	
سایر حساب‌های پرداختنی		303,423,000
پیش دریافت درآمد		60,000,000
سرمایه		255,000,000
درآمد ارائه خدمات		333,400,000
هزینه تبلیغات	8,230,000	
هزینه حقوق	47,000,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه پذیرایی	2,059,000	
هزینه نظافت	300,000	
هزینه تعمیرات	710,000	
هزینه برق	712,000	
هزینه تلفن	862,000	
هزینه اجاره	36,000,000	
هزینه ایاب و ذهاب	450,000	
هزینه سوخت	824,000	
جمع	**951,823,000**	**951,823,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۸ صفحه ۱۰ فعالیت

1) ستون‌های گردش حساب‌های ترازآزمایشی چهارستونی از روی کدام یک از ستون‌های دفترکل نوشته می‌شود؟

2) آیا در ترازآزمایشی چهار ستونی، می‌توان ستون مانده‌حساب‌ها را از طریق اطلاعات ستون گردش حساب‌ها محاسبه کرد؟ توضیح دهید.

1) از جمع ستون بدهکار و جمع ستون بستانکار هر یک از حساب‌های دفتر کل.

2) بله. مانده هر حساب برابر تفاضل گردش بدهکار و گردش بستانکار آن است؛ اگر گردش بدهکار بیشتر باشد، مانده بدهکار و در غیر این صورت مانده بستانکار است.

۹ صفحه ۱۱ کار عملی 3

با توجه به مانده‌حساب‌های دفترکل که در کار عملی 1 تهیه کردید، اولاً ترازآزمایشی چهار ستونی را تهیه نمایید. ثانیاً جمع گردش حساب‌های ترازآزمایشی را با جمع گردش عملیات دفتروزنامه در تاریخ تهیه ترازآزمایشی مقایسه کنید، چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟ توضیح دهید.

تراز آزمایشی چهارستونی مؤسسه خدماتی کرمان به تاریخ 1396/06/30 (ریال)

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
موجودی نقد	497,600,000	322,837,000	174,763,000	
حساب‌های دریافتنی	87,300,000	36,500,000	50,800,000	
اسناد دریافتنی	100,000,000	-	100,000,000	
ملزومات	17,143,000	-	17,143,000	
پیش پرداخت اجاره	81,600,000	-	81,600,000	
نرم‌افزار حسابداری	1,470,000	-	1,470,000	
اثاثه	241,900,000	-	241,900,000	

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
وسایل نقلیه	187,000,000	-	187,000,000	
سایر حساب‌های پرداختنی	65,000,000	368,423,000		303,423,000
پیش دریافت درآمد	-	60,000,000		60,000,000
سرمایه	-	255,000,000		255,000,000
درآمد ارائه خدمات	-	333,400,000		333,400,000
هزینه تبلیغات	8,230,000	-	8,230,000	
هزینه حقوق	47,000,000	-	47,000,000	

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
هزینه پذیرایی	2,059,000	-	2,059,000	
هزینه نظافت	300,000	-	300,000	
هزینه تعمیرات	710,000	-	710,000	
هزینه برق	712,000	-	712,000	
هزینه تلفن	862,000	-	862,000	
هزینه اجاره	36,000,000	-	36,000,000	
هزینه ایاب و ذهاب	450,000	-	450,000	
هزینه سوخت	824,000	-	824,000	
جمع	**1,376,160,000**	**1,376,160,000**	**951,823,000**	**951,823,000**

مقایسه: جمع گردش بدهکار و بستانکار ترازآزمایشی هر کدام 1,376,160,000 ریال است و با جمع گردش عملیات ستون بدهکار و بستانکار دفتر روزنامه (1,376,160,000 ریال) برابر است.

نتیجه: همه ثبت‌های دفتر روزنامه به‌طور کامل و صحیح به دفتر کل منتقل شده‌اند.

مانده حساب‌های زیر از مؤسسه حسابداری «ارومیه» در پایان شهریورماه سال 1396 (1396/06/31) در اختیار است:

بانک 96,200,000؛ حساب‌های پرداختنی 17,900,000؛ صندوق 4,750,000؛ هزینه اجاره 12,000,000؛ سایر حساب‌های پرداختنی 5,300,000؛ سرمایه 170,000,000؛ سایر حساب‌های دریافتنی 8,950,000؛ هزینه حقوق و دستمزد 43,670,000؛ هزینه تلفن 905,000؛ درآمد خدمات مشاوره 78,500,000؛ درآمد خدمات حسابداری 208,300,000؛ ملزومات 7,410,000؛ سود انباشته 10,345,000 (مانده سود انباشته بستانکار است)؛ حساب‌های دریافتنی 74,680,000؛ هزینه برق 748,000؛ استهلاک انباشته اثاثه 22,500,000؛ اسناد دریافتنی 12,300,000؛ اثاثه 250,000,000؛ هزینه تبلیغات 1,120,000؛ سایر هزینه‌ها 112,000 (ارقام به ریال).

مطلوب است: تهیه ترازآزمایشی به تاریخ 1396/06/31 با توجه ماندههای فوق.

تراز آزمایشی مؤسسه حسابداری ارومیه به تاریخ 1396/06/31 (ریال)

نام حساب	بدهکار	بستانکار
بانک	96,200,000	
صندوق	4,750,000	
اسناد دریافتنی	12,300,000	
حساب‌های دریافتنی	74,680,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	8,950,000	
ملزومات	7,410,000	
اثاثه	250,000,000	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
استهلاک انباشته اثاثه		22,500,000
حساب‌های پرداختنی		17,900,000
سایر حساب‌های پرداختنی		5,300,000
سرمایه		170,000,000
سود انباشته		10,345,000
درآمد خدمات حسابداری		208,300,000
درآمد خدمات مشاوره		78,500,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه حقوق و دستمزد	43,670,000	
هزینه اجاره	12,000,000	
هزینه برق	748,000	
هزینه تبلیغات	1,120,000	
هزینه تلفن	905,000	
سایر هزینه‌ها	112,000	
جمع	**512,845,000**	**512,845,000**

۱۱ صفحه ۱۱ کار عملی 5

مؤسسه بازرگانی «آذرشهر» ترازآزمایشی صفحه بعد را در اختیار شما قرار می‌دهد. با استفاده از ستون گردش حساب‌ها، ستون مانده حساب‌ها را محاسبه کنید.

(ترازآزمایشی به تاریخ 1396/06/31، ارقام به هزار ریال؛ ستون گردش حساب‌ها در جدول پاسخ آمده است.)

مانده هر حساب برابر تفاضل گردش بدهکار و بستانکار آن است (ارقام به هزار ریال):

تراز آزمایشی چهارستونی مؤسسه بازرگانی آذرشهر به تاریخ 1396/06/31

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
صندوق	119,793	74,100	45,693	
بانک	2,580,700	112,466	2,468,234	
حساب‌های دریافتنی	1,426,548	364,620	1,061,928	
سایر حساب‌های دریافتنی	96,250	65,842	30,408	
اسناد دریافتنی	105,000	36,000	69,000	
موجودی کالا	8,025,000	-	8,025,000	
ملزومات	85,421	32,164	53,257	

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
پیش پرداخت اجاره	42,600	-	42,600	
پیش پرداخت بیمه	21,200	-	21,200	
اثاثه	102,000	20,000	82,000	
استهلاک انباشته اثاثه	-	20,400		20,400
وسایل نقلیه	360,000	-	360,000	
استهلاک انباشته وسایل نقلیه	-	72,000		72,000
ساختمان	5,000,000	-	5,000,000	

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
استهلاک انباشته ساختمان	-	800,000		800,000
زمین	100,000	-	100,000	
حساب‌های پرداختنی	315,960	1,058,600		742,640
سایر حساب‌های پرداختنی	109,547	185,648		76,101
اسناد پرداختنی	75,400	250,000		174,600
پیش دریافت درآمد	69,700	569,800		500,100
وام پرداختنی بلند مدت	200,000	800,000		600,000

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
سرمایه	-	12,000,000		12,000,000
سود انباشته	-	229,421		229,421
درآمد فروش کالا	-	6,536,400		6,536,400
برگشت از فروش و تخفیفات	65,300	-	65,300	
تخفیفات نقدی فروش	4,236	-	4,236	
خرید کالا	2,890,000	-	2,890,000	
برگشت از خرید و تخفیفات	-	426,530		426,530

نام حساب	گردش بدهکار	گردش بستانکار	مانده بدهکار	مانده بستانکار
تخفیفات نقدی خرید	-	72,564		72,564
هزینه حمل کالای خریداری شده	864,000	-	864,000	
هزینه تبلیغات	25,647	-	25,647	
هزینه حقوق	954,000	-	954,000	
هزینه تلفن	26,100	-	26,100	
سایر هزینه‌ها	62,153	-	62,153	
جمع	**23,726,555**	**23,726,555**	**22,250,756**	**22,250,756**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مانده حساب‌های زیر در پایان تیرماه سال 1397 از دفاتر فروشگاه «پیرانشهر» استخراج شده است:

درآمد فروش کالا 415,000,000؛ استهلاک انباشته اثاثه 63,200,000؛ هزینه آب و برق 14,802,000؛ موجودی کالا 816,000,000؛ صندوق 14,400,000؛ ملزومات 18,200,000؛ تخفیفات نقدی خرید 9,600,000؛ اثاثه 158,000,000؛ سایر حساب‌های دریافتنی 10,100,000؛ هزینه تعمیرات 23,700,000؛ اسناد دریافتنی 45,000,000؛ سرمایه 1,400,000,000؛ برگشت از فروش و تخفیفات 14,270,000؛ هزینه حمل کالای خریداری شده 57,000,000؛ استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری 4,000,000؛ حساب‌های دریافتنی 201,900,000؛ خرید کالا 298,700,000؛ پیش پرداخت بیمه 6,200,000؛ سایر حساب‌های پرداختنی 2,450,000؛ امتیاز خدمات عمومی 27,400,000؛ نرم‌افزار حسابداری 12,000,000؛ ساختمان 350,000,000؛ برگشت از خرید و تخفیفات 34,200,000؛ حساب‌های پرداختنی 36,000,000؛ پیش دریافت درآمد 15,600,000؛ سود انباشته 156,962,000؛ استهلاک انباشته ساختمان 87,500,000؛ بانک 95,000,000؛ هزینه حقوق 58,200,000؛ تخفیفات نقدی فروش 3,640,000 (ارقام به ریال).

(منظور از امتیاز خدمات عمومی، امتیازات آب و برق و تلفن و گاز است.)

مطلوب است: تهیه ترازآزمایشی به تاریخ 1397/04/31 با توجه به مانده‌های فوق.

تراز آزمایشی فروشگاه پیرانشهر به تاریخ 1397/04/31 (ریال)

نام حساب	بدهکار	بستانکار
صندوق	14,400,000	
بانک	95,000,000	
حساب‌های دریافتنی	201,900,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	10,100,000	
اسناد دریافتنی	45,000,000	
موجودی کالا	816,000,000	
ملزومات	18,200,000	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
پیش پرداخت بیمه	6,200,000	
امتیاز خدمات عمومی	27,400,000	
نرم‌افزار حسابداری	12,000,000	
استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری		4,000,000
اثاثه	158,000,000	
استهلاک انباشته اثاثه		63,200,000
ساختمان	350,000,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
استهلاک انباشته ساختمان		87,500,000
حساب‌های پرداختنی		36,000,000
سایر حساب‌های پرداختنی		2,450,000
پیش دریافت درآمد		15,600,000
سرمایه		1,400,000,000
سود انباشته		156,962,000
درآمد فروش کالا		415,000,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
برگشت از فروش و تخفیفات	14,270,000	
تخفیفات نقدی فروش	3,640,000	
خرید کالا	298,700,000	
تخفیفات نقدی خرید		9,600,000
برگشت از خرید و تخفیفات		34,200,000
هزینه حمل کالای خریداری شده	57,000,000	
هزینه حقوق	58,200,000	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه تعمیرات	23,700,000	
هزینه آب و برق	14,802,000	
جمع	**2,224,512,000**	**2,224,512,000**

۱۳ صفحه ۱۴ فعالیت

1) در مؤسسه‌ای به جای بدهکار کردن حساب هزینه تعمیرات، اشتباهاً حساب هزینه نظافت بدهکار شده است. با فرض نبود اشتباهی دیگر، آیا ترازآزمایشی توازن خواهد داشت؟ توضیح دهید.

2) مواردی از اشتباهات را نام ببرید که از طریق ترازآزمایشی آشکار نمی‌شوند؟ (جدول ردیف / اشتباهات / مثال؛ ردیف 1: تجزیه و تحلیل غلط یک رویداد ـ مثلاً هنگام خرید اثاثه، به جای بدهکار کردن حساب اثاثه، حساب وسایل نقلیه بدهکار شده باشد.)

1) بله. در این اشتباه، مبلغ بدهکار با مبلغ بستانکار برابر است و فقط حساب بدهکار عوض شده است (هر دو حساب هزینه‌اند و ماهیت بدهکار دارند)؛ بنابراین جمع ستون‌های ترازآزمایشی همچنان برابر می‌ماند.

2) اشتباهاتی که تأثیری در توازن ترازآزمایشی ندارند:

ردیف	اشتباه	مثال
1	تجزیه و تحلیل غلط یک رویداد	هنگام خرید اثاثه، به جای بدهکار کردن حساب اثاثه، حساب وسایل نقلیه بدهکار شده باشد.
2	ثبت نکردن یک یا چند معامله در دفتر روزنامه	ثبت خرید کالا به علت گم شدن سند یا به هر دلیل دیگر در دفتر روزنامه انجام نشود.
3	ثبت یک معامله به مبلغی کمتر یا بیشتر از مبلغ واقعی در دفتر روزنامه	خرید ملزومات به مبلغ 450,000 ریال، به مبلغ 45,000 ریال در دفاتر ثبت شود.
4	وجود ثبت‌های تکراری	ثبت خرید ملزومات دوبار و به طور کامل انجام شده باشد.

۱۴ صفحه ۱۵ فعالیت

کالایی به مبلغ 12,752,000 ریال به‌صورت نقد خریداری شد. هر یک از حالت‌های اشتباه زیر را در نظر بگیرید و توضیح دهید که در کدام حالت، ترازآزمایشی توازن دارد و در کدام حالت خیر؟

1) بدهکار: خرید کالا 1,272,500 / بستانکار: موجودی نقد 12,725,000؛ 2) بدهکار: خرید کالا 12,752,000 / بستانکار: حساب‌های پرداختنی 12,752,000؛ 3) بدهکار: خرید کالا 12,752,000 / بستانکار: موجودی نقد 12,725,000؛ 4) بدهکار: هزینه تعمیرات 12,752,000 / بستانکار: موجودی نقد 12,752,000؛ 5) ثبت نشدن در دفاتر؛ 6) دوبار ثبت در دفاتر به همان مبلغ صحیح.

ردیف	علت	توازن دارد	توازن ندارد
1	مبلغ بدهکار (1,272,500) با مبلغ بستانکار (12,725,000) برابر نیست		✓
2	مبلغ بدهکار و بستانکار برابر است (فقط حساب بستانکار نادرست است)	✓	
3	مبلغ بدهکار (12,752,000) با مبلغ بستانکار (12,725,000) برابر نیست		✓
4	مبلغ بدهکار و بستانکار برابر است (فقط حساب بدهکار نادرست است)	✓	
5	هیچ مبلغی نه به بدهکار و نه به بستانکار منتقل شده است	✓	
6	مبلغ صحیح دوبار هم در بدهکار و هم در بستانکار آمده است	✓	

توشه‌ای برای موفقیت

گردش حساب‌های دفترکل تعمیرگاه «آستانه» از تاریخ 1397/01/01 تا 1397/02/31 به شرح زیر است: (موجودی نقد: مانده اول دوره 631,600,000 بدهکار؛ گردش بدهکار 68,000,000، 154,300,000، 80,000,000 و 8,000,000؛ گردش بستانکار 22,500,000، 6,000,000 و 23,800,000. سایر حساب‌های پرداختنی: مانده اول دوره 351,000,000 بستانکار؛ بستانکار 7,000,000 و 1,000,000. هزینه تلفن: 125,000 بدهکار.)

مانده سایر حساب‌های این تعمیرگاه به شرح زیر است: حساب‌های دریافتنی 510,170,000؛ ملزومات 15,960,000؛ نرم‌افزار حسابداری 8,700,000؛ تجهیزات 263,000,000؛ ساختمان 1,200,000,000؛ هزینه سوخت 201,000؛ هزینه حقوق 46,300,000؛ هزینه تبلیغات 7,000,000؛ هزینه آبدارخانه 200,000؛ استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری 2,900,000؛ استهلاک انباشته تجهیزات 65,750,000؛ استهلاک انباشته ساختمان 48,000,000؛ حساب‌های پرداختنی 277,300,000؛ پیش دریافت درآمد 15,000,000؛ وام پرداختنی 320,000,000؛ سرمایه 1,700,000,000؛ سود انباشته 82,933,000؛ درآمد ارائه خدمات 388,300,000 (ارقام به ریال).

ترازآزمایشی مانده‌های فوق توازن ندارد و در بررسی مشخص شد که اشتباهات زیر در دفترکل انجام گرفته است: 1) حساب موجودی نقد به‌صورت اشتباه مانده‌گیری شده است. 2) در دفترکل سایر حساب‌های پرداختنی، مبلغ 1,000,000 ریال به جای انتقال به طرف بدهکار، اشتباهاً به طرف بستانکار این حساب منتقل شده است. 3) مبلغ صحیح هزینه تلفن، 152,000 ریال می‌باشد که در انتقال به دفترکل اشتباهاً 125,000 ریال درج شده است.

مطلوب است: 1) تهیه ترازآزمایشی دوستونی مانده‌های دفترکل به تاریخ 1397/02/31 قبل از بررسی و رفع اشتباهات صورت گرفته و همچنین محاسبه اختلاف ستون بدهکار با ستون بستانکار ترازآزمایشی. 2) تهیه ترازآزمایشی دوستونی مانده‌های دفترکل به تاریخ 1397/02/31 پس از بررسی و رفع اشتباهات صورت گرفته. 3) مقایسه مبلغ اختلاف محاسبه شده در بند 1 با مبلغ اشتباهات صورت گرفته.

بند 1: مانده‌ها همان‌گونه که در دفتر کل ثبت شده‌اند (موجودی نقد با مانده اشتباه 873,600,000 ریال، سایر حساب‌های پرداختنی 43,100,000 ریال و هزینه تلفن 125,000 ریال):

تراز آزمایشی تعمیرگاه آستانه به تاریخ 1397/02/31 – قبل از رفع اشتباهات (ریال)

نام حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد	873,600,000	
حساب‌های دریافتنی	510,170,000	
ملزومات	15,960,000	
نرم‌افزار حسابداری	8,700,000	
تجهیزات	263,000,000	
ساختمان	1,200,000,000	
استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری		2,900,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
استهلاک انباشته تجهیزات		65,750,000
استهلاک انباشته ساختمان		48,000,000
حساب‌های پرداختنی		277,300,000
سایر حساب‌های پرداختنی		43,100,000
پیش دریافت درآمد		15,000,000
وام پرداختنی		320,000,000
سرمایه		1,700,000,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
سود انباشته		82,933,000
درآمد ارائه خدمات		388,300,000
هزینه تلفن	125,000	
هزینه سوخت	201,000	
هزینه حقوق	46,300,000	
هزینه تبلیغات	7,000,000	
هزینه آبدارخانه	200,000	
جمع	**2,925,256,000**	**2,943,283,000**

اختلاف ستون‌ها: 18,027,000 = 2,925,256,000 – 2,943,283,000 ریال (ستون بستانکار بیشتر است).

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

بند 2: مانده درست حساب‌ها پس از رفع اشتباهات:

- موجودی نقد: 631,600,000 + 68,000,000 + 154,300,000 – 22,500,000 + 80,000,000 – 889,600,000 = 8,000,000 + 23,800,000 – 6,000,000 ریال بدهکار
- سایر حساب‌های پرداختنی: 41,100,000 = 1,000,000 – 7,000,000 + 35,100,000 ریال بستانکار
- هزینه تلفن: 152,000 ریال بدهکار

بند 2: تراز آزمایشی دوستونی پس از رفع اشتباهات (ریال)

نام حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد	889,600,000	
حساب‌های دریافتنی	510,170,000	
ملزومات	15,960,000	
نرم‌افزار حسابداری	8,700,000	
تجهیزات	263,000,000	
ساختمان	1,200,000,000	
استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری		2,900,000
استهلاک انباشته تجهیزات		65,750,000
استهلاک انباشته ساختمان		48,000,000
حساب‌های پرداختنی		277,300,000
سایر حساب‌های پرداختنی		41,100,000
پیش دریافت درآمد		15,000,000
وام پرداختنی		320,000,000
سرمایه		1,700,000,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
سود انباشته		82,933,000
درآمد ارائه خدمات		388,300,000
هزینه تلفن	152,000	
هزینه سوخت	201,000	
هزینه حقوق	46,300,000	
هزینه تبلیغات	7,000,000	
هزینه آبدارخانه	200,000	
جمع	**2,941,283,000**	**2,941,283,000**

بند 3: اشتباهات صورت‌گرفته:

عنوان حساب	قبل از اصلاح	پس از اصلاح	اختلاف
موجودی نقد	873,600,000	889,600,000	16,000,000
سایر حساب‌های پرداختنی	43,100,000	41,100,000	2,000,000
هزینه تلفن	125,000	152,000	27,000
مجموع			**18,027,000**

اختلاف ستون بدهکار و بستانکار ترازآزمایشی (18,027,000 ریال) با مجموع مبلغ اشتباهات (16,000,000 + 2,000,000 + 27,000 = 18,027,000 ریال) برابر است.

۱۶ صفحه ۲۰ **فعالیت**

منظور از حسابداری بر مبنای تعهدی چیست؟ توضیح دهید.

در مبنای تعهدی، درآمدها در زمان تحقق (فروش کالا یا ارائه خدمات) و هزینه‌ها در زمان تحمل (دریافت یا مصرف کالا و خدمات) شناسایی و ثبت می‌شوند، بدون توجه به این‌که وجه آن‌ها در همان زمان دریافت یا پرداخت شده باشد یا نه.

۱۷ صفحه ۲۰ فعالیت

منظور از «اصل تطابق» چیست؟ توضیح دهید.

طبق اصل تطابق، برای تعیین سود یا زیان هر دوره مالی باید هزینه‌هایی را که برای کسب درآمدهای همان دوره تحمل شده است، شناسایی کرد و از درآمدهای همان دوره کسر نمود. بنابراین درآمدها و هزینه‌های مربوط به هر دوره باید در صورت سود و زیان همان دوره گزارش شوند.

۱۸ صفحه ۲۱ فعالیت

هدف از انجام ثبت‌های اصلاحی چیست؟ توضیح دهید.

به‌روز کردن مانده حساب‌ها در پایان دوره مالی تا حساب‌های ترازنامه و صورت سود و زیان با توجه به فرض دوره مالی، مبنای تعهدی و اصل تطابق، مبالغ صحیح و واقعی را نشان دهند.

۱۹ صفحه ۲۶ کار عملی 8

مانده حساب ملزومات مؤسسه تبلیغاتی «تبریز» در تاریخ 1396/01/01 مبلغ 1,635,000 ریال است.
ملزومات خریداری شده در این سال در سه نوبت به شرح زیر است:
3/4: مبلغ 3,800,000 ریال به‌صورت نقد. 8/12: مبلغ 2,100,000 ریال به‌صورت نسیه. 11/28: به مبلغ 5,630,000 ریال در قبال چک دو ماهه.
در تاریخ 1396/12/29 مبلغ ملزومات باقی‌مانده 3,730,000 ریال است.
مطلوب است: 1) ثبت خرید ملزومات 2) ثبت اصلاح حساب ملزومات با توجه به میزان ملزومات مصرف شده 3) نمایش حساب‌های دفترکل مربوطه به شکل T

1) ثبت خرید ملزومات (ماه/روز):

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
4/3	ملزومات	3,800,000	
	موجودی نقد		3,800,000
8/12	ملزومات	2,100,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		2,100,000
11/28	ملزومات	5,630,000	
	اسناد پرداختنی		5,630,000

توشه ای برای موفقیت

2) ملزومات مصرف شده = مانده اول دوره + خریدها – ملزومات باقی‌مانده:

1,635,000 + 3,800,000 + 2,100,000 + 5,630,000 – 3,730,000 = 9,435,000

ثبت اصلاحی

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه ملزومات	9,435,000	
	ملزومات		9,435,000

3) حساب‌های دفتر کل:

حساب‌های T (ارقام به ریال)

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
ملزومات	[[1,635,000 3,800,000 2,100,000 5,630,000]]	9,435,000	3,730,000 بدهکار
هزینه ملزومات	9,435,000	–	9,435,000 بدهکار

۲۰ صفحه ۲۶ **فعالیت**

1) اثر ثبت نشدن ملزومات مصرف شده بر دارایی‌ها، بدهی و هزینه‌ها چیست؟ توضیح دهید.

2) موجودی ملزومات مؤسسه «ساوه» در ابتدای سال 1396 مبلغ 2,160,000 ریال می‌باشد و ملزومات در طی سال در دو نوبت به ترتیب به مبالغ 5,400,000 و 2,680,000 ریال خریداری شده است. اگر در پایان سال ملزومات مصرف نشده، مبلغ 3,110,000 ریال باشد، ملزومات مصرف شده را محاسبه نمایید.

1) بر بدهی‌ها تأثیری ندارد؛ ولی دارایی‌ها (ملزومات) بیشتر از واقع و هزینه‌ها (هزینه ملزومات) کمتر از واقع گزارش می‌شوند و در نتیجه سود و سرمایه نیز بیش از مقدار واقعی نشان داده می‌شود.

2) ملزومات مصرف شده = مانده اول دوره + خریدها – ملزومات مصرف نشده

2,160,000 + 5,400,000 + 2,680,000 – 3,110,000 = 7,130,000 ریال

۲۱ صفحه ۲۶ **فعالیت**

چند نمونه از پیش‌پرداخت‌ها را فهرست کنید؟ 1) پیش‌پرداخت بیمه ..... 2) ..... 3) ..... 4) .....

1. پیش‌پرداخت بیمه
2. پیش‌پرداخت اجاره
3. پیش‌پرداخت تبلیغات (آگهی)

4. ○ پیش‌پرداخت خرید کالا

۲۲ صفحه ۲۹ فعالیت

مانده حساب سه نوع پیش‌پرداخت در فروشگاه «آستارا» در سال 1396، قبل انجام اصلاحات به شرح زیر است. پایان سال مالی این فروشگاه 12/29 هر سال است و مدت پیش‌پرداخت‌ها یک‌سال است. با توجه به اطلاعات داده شده، مبلغ هزینه و مانده پیش‌پرداخت را محاسبه نمایید.

بیمه موجودی کالا 22,500,000 (شروع 1396/03/01، اتمام 1397/02/31)؛ بیمه ساختمان 18,600,000 (شروع 1396/06/01، اتمام 1397/05/31)؛ اجاره 156,000,000 (شروع 1396/01/01، اتمام 1396/12/29).

نوع پیش‌پرداخت	مبلغ	تاریخ شروع	تاریخ اتمام	مبلغ هزینه	مانده پیش‌پرداخت
بیمه موجودی کالا	22,500,000	1396/03/01	1397/02/31	18,750,000	3,750,000
بیمه ساختمان	18,600,000	1396/06/01	1397/05/31	10,850,000	7,750,000
اجاره	156,000,000	1396/01/01	1396/12/29	156,000,000	صفر

- بیمه موجودی کالا: 22,500,000 × 10/12 = 18,750,000 (خرداد تا اسفند، 10 ماه)
- بیمه ساختمان: 18,600,000 × 7/12 = 10,850,000 (شهریور تا اسفند، 7 ماه)
- اجاره: کل مدت (12 ماه) سپری شده است؛ بنابراین کل مبلغ 156,000,000 هزینه می‌شود.

۲۳ صفحه ۲۹ کار عملی 9

مانده بعضی از حساب‌های مؤسسه حسابرسی «یزد» در پایان سال 1395 به شرح زیر است:

ملزومات: قبل از اصلاحات 1,800,000، بعد از اصلاحات 1,200,000؛ پیش‌پرداخت بیمه: قبل 5,400,000، بعد 2,200,000؛ پیش‌پرداخت اجاره: قبل 6,800,000، بعد صفر (ارقام به ریال).

مطلوب است: انجام ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه

عنوان حساب	قبل از اصلاحات	بعد از اصلاحات	تفاضل (هزینه)
ملزومات	1,800,000	1,200,000	600,000
پیش‌پرداخت بیمه	5,400,000	2,200,000	3,200,000
پیش‌پرداخت اجاره	6,800,000	-	6,800,000

ثبت‌های اصلاحی (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه ملزومات	600,000	
	ملزومات		600,000
12/29	هزینه بیمه	3,200,000	
	پیش‌پرداخت بیمه		3,200,000
12/29	هزینه اجاره	6,800,000	
	پیش‌پرداخت اجاره		6,800,000

۲۴ صفحه ۳۰ کار عملی 10

مانده حساب‌های زیر در تاریخ 1396/12/29 قبل از اصلاحات از مؤسسه بازرگانی «دهدشت» در اختیار است (ریال): ملزومات 2,726,000؛ پیش‌پرداخت بیمه 7,200,000؛ پیش‌پرداخت اجاره 9,600,000؛ پیش‌پرداخت تبلیغات 5,000,000؛ پیش‌پرداخت خرید کالا 12,000,000؛ پیش‌پرداخت خدمات حسابداری 18,000,000.

سایر اطلاعات به شرح زیر است: 1) سال مالی مؤسسه با سال تقویمی منطبق است (از 1/1 تا 12/29). 2) ارزش ملزومات موجود در انبار 950,000 ریال است. 3) قرارداد بیمه برای مدت یک‌سال می‌باشد که از اول مردادماه 1396 شروع شده است. 4) پیش‌پرداخت اجاره از ابتدای اردیبهشت‌ماه 1396 برای مدت یک‌سال صورت گرفته است. 5) پیش‌پرداخت تبلیغات مربوط به پخش 10 نوبت تبلیغات می‌باشد که تا پایان سال فقط 7 نوبت تبلیغات پخش شده است. 6) پیش‌پرداخت خرید کالا در تاریخ 26 بهمن 1396 صورت گرفته است که تا پایان اسفند کالای مربوط به آن تحویل شده ولی در دفاتر ثبت نشده است (مانده حساب خرید کالا قبل از اصلاحات مبلغ 78,200,000 ریال است و سیستم ثبت و نگهداری موجودی کالا، ادواری است). 7) تاریخ انعقاد قرارداد خدمات حسابداری 1396/04/01 به مدت یک‌سال بوده است و خدمات مربوط به آن در طول دوره به‌طور یکنواخت دریافت شده است.

مطلوب است: 1) انجام ثبت‌های اصلاحی لازم در دفتر روزنامه و انتقال ثبت‌های روزنامه به دفترکل 2) تعیین کنید پس از اصلاح، هر یک از حساب‌های فوق به چه مبلغی در ترازنامه و به چه مبلغی در صورت سود و زیان منعکس می‌شوند.

- ملزومات مصرف شده: 2,726,000 − 950,000 = 1,776,000
- بیمه (8 ماه: مرداد تا اسفند): 7,200,000 × 8/12 = 4,800,000
- اجاره (11 ماه: اردیبهشت تا اسفند): 9,600,000 × 11/12 = 8,800,000
- تبلیغات (7 نوبت از 10 نوبت): 5,000,000 × 7/10 = 3,500,000
- خدمات حسابداری (9 ماه: تیر تا اسفند): 18,000,000 × 9/12 = 13,500,000

1) ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه ملزومات	1,776,000	
	ملزومات		1,776,000
12/29	هزینه بیمه	4,800,000	
	پیش‌پرداخت بیمه		4,800,000
12/29	هزینه اجاره	8,800,000	
	پیش‌پرداخت اجاره		8,800,000
12/29	هزینه تبلیغات	3,500,000	
	پیش‌پرداخت تبلیغات		3,500,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	خرید کالا	12,000,000	
	پیش‌پرداخت خرید کالا		12,000,000
12/29	هزینه خدمات حسابداری	13,500,000	
	پیش‌پرداخت خدمات حسابداری		13,500,000

حساب‌های دفتر کل پس از اصلاح (ریال)

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
ملزومات	2,726,000	1,776,000	950,000 بدهکار
هزینه ملزومات	1,776,000	–	1,776,000 بدهکار
پیش‌پرداخت بیمه	7,200,000	4,800,000	2,400,000 بدهکار
هزینه بیمه	4,800,000	–	4,800,000 بدهکار
پیش‌پرداخت اجاره	9,600,000	8,800,000	800,000 بدهکار
هزینه اجاره	8,800,000	–	8,800,000 بدهکار
پیش‌پرداخت تبلیغات	5,000,000	3,500,000	1,500,000 بدهکار

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
هزینه تبلیغات	3,500,000	-	3,500,000 بدهکار
پیش‌پرداخت خرید کالا	12,000,000	12,000,000	صفر
خرید کالا	[[12,000,000 78,200,000]]	-	90,200,000 بدهکار
پیش‌پرداخت خدمات حسابداری	18,000,000	13,500,000	4,500,000 بدهکار
هزینه خدمات حسابداری	13,500,000	-	13,500,000 بدهکار

2) مبلغ هر حساب پس از اصلاح (ریال)

حساب	در ترازنامه	در صورت سود و زیان
ملزومات	950,000	-
هزینه ملزومات	-	1,776,000
پیش‌پرداخت بیمه	2,400,000	-
هزینه بیمه	-	4,800,000
پیش‌پرداخت اجاره	800,000	-
هزینه اجاره	-	8,800,000
پیش‌پرداخت تبلیغات	1,500,000	-

حساب	در ترازنامه	در صورت سود و زیان
هزینه تبلیغات	-	3,500,000
پیش‌پرداخت خرید کالا	صفر	-
خرید کالا	-	90,200,000 (در محاسبه بهای تمام‌شده کالای فروش رفته)
پیش‌پرداخت خدمات حسابداری	4,500,000	-
هزینه خدمات حسابداری	-	13,500,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۵ صفحه ۳۰ فعالیت

منظور از «اصل تحقق درآمد» چیست؟ توضیح دهید.

اصل تحقق درآمد زمان شناسایی درآمد و ثبت آن در حساب‌ها و صورت‌های مالی را تعیین می‌کند. طبق این اصل، درآمد زمانی شناسایی می‌شود که: 1) مبادله یا داد و ستد صورت گرفته باشد؛ 2) فرایند کسب سود کامل شده باشد (انجام خدمت یا تحویل کالا و انتقال مالکیت به خریدار، و اطمینان از دریافت وجه).

بر این اساس مبالغ پیش‌دریافت از مشتریان درآمد دوره محسوب نمی‌شود؛ زیرا هنوز خدمتی ارائه یا کالایی تحویل نشده و فرایند کسب سود کامل نشده است. پیش‌دریافت یک بدهی است و به تناسب خدمات انجام‌شده یا کالای تحویل‌شده به درآمد تبدیل می‌شود.

۲۶ صفحه ۳۲ کار عملی 11

در تاریخ 1396/04/05 مبلغ 12,000,000 ریال بابت ارائه خدمات در آینده، دریافت شد که تا پایان سال به میزان 8,500,000 ریال خدمات مربوط به آن ارائه گردیده است.
مطلوب است: 1) ثبت رویدادهای فوق در تاریخ‌های 1396/4/5 و 1396/12/29 در دفتر روزنامه و دفتر کل (فرض کنید مانده حساب درآمد ارائه خدمات قبل از انجام اصلاحات، مبلغ 42,000,000 ریال است) 2) پس از اصلاح فوق، حساب پیش‌دریافت درآمد به چه مبلغی در ترازنامه و درآمد ارائه خدمات به چه مبلغی در سود و زیان گزارش می‌شود؟

1) ثبت در دفتر روزنامه:

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
4/5	موجودی نقد	12,000,000	
	پیش دریافت درآمد		12,000,000
12/29	پیش دریافت درآمد	8,500,000	
	درآمد ارائه خدمات		8,500,000

حساب‌های T (ریال)

حساب	بدهکار	بستانکار	مانده
پیش دریافت درآمد	8,500,000	12,000,000	3,500,000 بستانکار
درآمد ارائه خدمات	-	[[8,500,000 42,000,000]]	50,500,000 بستانکار

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

2) پیش‌دریافت درآمد به مبلغ 3,500,000 ریال (بدهی) در ترازنامه و درآمد ارائه خدمات به مبلغ 42,000,000 + 8,500,000 = 50,500,000 ریال در صورت سود و زیان گزارش می‌شود.

۲۷ صفحه ۳۳ فعالیت

هزینه آب و برق مؤسسه‌ای به مبلغ 2,673,000 ریال در تاریخ 1396/11/14 پرداخت شد ولی در دفاتر ثبت نشده است. ثبت این رویداد در پایان دوره مالی بر کدام حساب‌ها تأثیر دارد؟

با ثبت آن، حساب هزینه آب و برق 2,673,000 ریال بدهکار و حساب موجودی نقد 2,673,000 ریال بستانکار می‌شود. بنابراین هزینه‌ها (هزینه آب و برق) افزایش و دارایی‌ها (موجودی نقد) کاهش می‌یابد.

۲۸ صفحه ۳۴ کار عملی 12

رویدادهای زیر تا پایان سال 1396 در فروشگاه «بوشهر» در دفاتر ثبت نشده است:
1) صورت‌حسابی به مبلغ 8,500,000 ریال در تاریخ 1396/06/20 بابت خدمات ارائه شده به آقای امینی ارسال شد که تا پایان سال هنوز دریافت نشده است. 2) پرداخت نقدی هزینه تلفن به مبلغ 1,624,000 ریال در تاریخ 1396/11/30. 3) هزینه بهره (سود تضمین شده) به مبلغ 4,300,000 ریال هنوز پرداخت نشده است. 4) هزینه حقوق اسفندماه کارکنان به مبلغ 15,200,000 ریال هنوز پرداخت نشده است.
مطلوب است: انجام ثبت‌های لازم در ارتباط با رویدادهای فوق در 1396/12/29

ثبت‌های روزنامه در 1396/12/29 (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	حساب‌های دریافتنی	8,500,000	
	درآمد ارائه خدمات		8,500,000
12/29	هزینه تلفن	1,624,000	
	موجودی نقد		1,624,000
12/29	هزینه بهره	4,300,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی (بهره پرداختنی)		4,300,000
12/29	هزینه حقوق و دستمزد	15,200,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی (حقوق پرداختنی)		15,200,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۹ صفحه ۳۴ فعالیت

1) در پایان یک دوره مالی بهای تمام شده ساختمان مؤسسه‌ای 850,000,000 ریال و مانده استهلاک انباشته آن 144,000,000 ریال است. ساختمان به چه مبلغی در ترازنامه گزارش می‌شود؟

2) فروشگاه «اهر» در پایان آذر ماه سال 1393 ماشین‌آلاتی به بهای تمام شده 320,000,000 ریال خریداری کرد. ارزش اسقاط این ماشین‌آلات پس از 10 سال عمر مفید صفر است و روش استهلاک خط مستقیم است. هزینه استهلاک سال 1396 را محاسبه کنید و بگویید ماشین‌آلات در ترازنامه پایان سال 1396 به چه مبلغی گزارش می‌شود؟

1) ساختمان به ارزش دفتری (بهای تمام‌شده – استهلاک انباشته) گزارش می‌شود:

850,000,000 – 144,000,000 = 706,000,000 ریال

2) هزینه استهلاک سالانه به روش خط مستقیم: (320,000,000 – 0) ÷ 10 = 32,000,000 ریال؛ بنابراین هزینه استهلاک سال 1396 برابر 32,000,000 ریال است.

استهلاک انباشته تا پایان سال 1396: سال 1393 (از اول دی تا پایان اسفند، 3 ماه) + سال‌های 1394 و 1395 و 1396:

32,000,000 × 3/12 + 3 × 32,000,000 = 8,000,000 + 96,000,000 = 104,000,000 ریال

ارزش دفتری ماشین‌آلات در ترازنامه: 320,000,000 – 104,000,000 = 216,000,000 ریال

۳۰ صفحه ۳۵ کار عملی 13

مؤسسه «البرز» اطلاعات برخی از دارایی‌های خود را در سال 1396 به شرح زیر در اختیار می‌گذارد: دستگاه فتوکپی: تاریخ خرید یا نصب 1395/04/20، بهای تمام شده 134,000,000 ریال، خط مستقیم با 5 سال عمر مفید، ارزش اسقاط صفر؛ آسانسور: 1395/07/11، 585,000,000 ریال، مانده نزولی با نرخ 15%، ارزش اسقاط صفر؛ ساختمان: 1394/02/16، 3,860,000,000 ریال، خط مستقیم با 25 سال عمر مفید، ارزش اسقاط صفر.

زمان شروع استفاده از دارایی‌های فوق، تاریخ‌های ذکر شده می‌باشد.

مطلوب است: 1) محاسبه هزینه استهلاک هر یک از دارایی‌های فوق در پایان سال 1396 و صدور سند حسابداری آن. 2) در صورت سود و زیان سال 1396، مجموعاً هزینه استهلاک چند ریال گزارش می‌شود؟

1) هزینه استهلاک سال 1396:

- دستگاه فتوکپی (خط مستقیم): 134,000,000 ÷ 5 = 26,800,000
- آسانسور (مانده نزولی): استهلاک سال 1395 برای 5 ماه (آبان تا اسفند) = 585,000,000 × 15% × 5/12 = 36,562,500؛ استهلاک سال 1396: (585,000,000 – 36,562,500) × 15% = 82,265,625

- ساختمان (خط مستقیم): 3,860,000,000 ÷ 25 = 154,400,000

سند حسابداری 1396/12/29 (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه استهلاک	263,465,625	
	استهلاک انباشته دستگاه فتوکپی		26,800,000
	استهلاک انباشته آسانسور		82,265,625
	استهلاک انباشته ساختمان		154,400,000

2) هزینه استهلاک در صورت سود و زیان سال 1396: = 26,800,000 + 82,265,625 + 154,400,000 263,465,625 ریال.

فرض شده است که استفاده از آسانسور از ماه آبان 1395 به حساب آمده و کسر ماه در نظر گرفته نمی‌شود.

۳۱ صفحه ۳۵ فعالیت

1) چگونه می‌توان تشخیص داد که سیستم ثبت و نگهداری موجودی کالا، ادواری است یا دائمی؟ توضیح دهید.

2) حساب‌های مرتبط با خرید و فروش کالا را که در سیستم‌های ادواری و دائمی از آنها استفاده می‌شود، به‌صورت جداگانه فهرست کنید.

1) در سیستم ادواری، حساب‌های «خرید کالا»، «هزینه حمل کالای خریداری شده»، «برگشت از خرید و تخفیفات» و «تخفیفات نقدی خرید» نگهداری می‌شوند و حساب موجودی کالا تا پایان دوره تغییر نمی‌کند؛ ولی در سیستم دائمی از این حساب‌ها برای عملیات خرید استفاده نمی‌شود و تمام آن‌ها در حساب «موجودی کالا» متمرکز می‌شوند و حساب «بهای تمام شده کالای فروش رفته» نیز نگهداری می‌شود.

2) سیستم ادواری: خرید کالا، هزینه حمل کالای خریداری شده، برگشت از خرید و تخفیفات، تخفیفات نقدی خرید، درآمد فروش کالا، برگشت از فروش و تخفیفات، تخفیفات نقدی فروش.

سیستم دائمی: موجودی کالا، بهای تمام شده کالای فروش رفته، درآمد فروش کالا، برگشت از فروش و تخفیفات، تخفیفات نقدی فروش.

۳۲ صفحه ۳۶ فعالیت

1) منظور از اینکه در سیستم ادواری، حساب موجودی کالا گردش ندارد، چیست؟ توضیح دهید.

2) در سیستم ادواری، برای تعدیل موجودی کالا از چه حسابی استفاده می‌شود؟

3) موجودی کالای ابتدای دوره بازرگانی «لرستان» 68,000,000 ریال و خرید خالص 212,000,000 ریال است. اگر بهای تمام شده کالای فروش رفته 193,000,000 ریال باشد، حساب خلاصه سود و زیان در ثبت موجودی کالای پایان دوره به چه مبلغی بستانکار می‌شود؟ پس از انجام تعدیلات لازم برای موجودی کالا، مانده حساب خلاصه سود و زیان چند ریال است؟

1) در سیستم ادواری خریدها در حساب «خرید کالا» ثبت می‌شوند و از حساب موجودی کالا استفاده نمی‌شود؛ بنابراین این حساب تا پایان دوره بدون تغییر باقی می‌ماند و همان مانده ابتدای دوره را نشان می‌دهد.

2) حساب «خلاصه سود و زیان».

3) موجودی پایان دوره مجهول است و از گزارش زیر به‌دست می‌آید:

شرح	مبلغ (ریال)
موجودی کالای ابتدای دوره	68,000,000
خرید خالص	212,000,000
بهای تمام شده کالای آماده برای فروش	280,000,000
موجودی کالای پایان دوره	(87,000,000)
بهای تمام شده کالای فروش رفته	193,000,000

تعدیل موجودی کالای ابتدا و پایان دوره (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	خلاصه سود و زیان	68,000,000	
	موجودی کالا		68,000,000
12/29	موجودی کالا	87,000,000	
	خلاصه سود و زیان		87,000,000

خلاصه سود و زیان در ثبت موجودی کالای پایان دوره 87,000,000 ریال بستانکار می‌شود. مانده این حساب پس از تعدیلات: 19,000,000 = 68,000,000 – 87,000,000 ریال بستانکار است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۳۳ صفحه ۳۷ کار عملی 14

مؤسسه بازرگانی «خرّم دشت» از سیستم ادواری و روش میانگین موزون برای ثبت و قیمت‌گذاری کالاهای خود استفاده می‌نماید. اطلاعات لازم برای تعدیل حساب موجودی کالا این مؤسسه به شرح زیر در اختیار می‌باشد: موجودی کالای ابتدای دوره 72,600,000 ریال؛ خرید خالص 283,000,000 ریال؛ موجودی کالای پایان دوره 94,350,000 ریال.

مطلوب است: صدور سند حسابداری لازم در ارتباط با تعدیلات موجودی کالا در پایان دوره مالی.

سند حسابداری 1396/12/29 (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	خلاصه سود و زیان	72,600,000	
	موجودی کالا		72,600,000
12/29	موجودی کالا	94,350,000	
	خلاصه سود و زیان		94,350,000

شرح سند: بابت تعدیل موجودی کالای ابتدا و پایان دوره؛ جمع مبالغ 166,950,000 ریال.

۳۴ صفحه ۳۷ فعالیت

1) منظور از اینکه در سیستم دائمی، حساب موجودی کالا گردش دارد، چیست؟ توضیح دهید.

2) آیا موجودی کالای ابتدا و پایان دوره در سیستم دائمی همانند سیستم ادواری تعدیل می‌شوند؟ توضیح دهید.

3) آیا اصلاح حساب‌ها در مؤسسات بازرگانی با مؤسسات خدماتی متفاوت است؟ توضیح دهید.

1) در سیستم دائمی همه عملیات مرتبط با خرید و فروش کالا (خرید، برگشت از خرید، تخفیفات، فروش و ...) در حساب «موجودی کالا» ثبت می‌شود؛ بنابراین این حساب در هر زمان به‌روز است و بهای تمام‌شده موجودی را نشان می‌دهد.

2) خیر. تعدیلاتی که در سیستم ادواری برای موجودی کالای ابتدا و پایان دوره انجام می‌شود، در سیستم دائمی لازم نیست.

3) فرایند اصلاح حساب‌ها در هر دو مشابه است؛ فقط در مؤسسات بازرگانی که از سیستم ادواری استفاده می‌کنند، تعدیل حساب موجودی کالا نیز لازم است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۳۵ صفحه ۳۸ کار عملی 15

در مؤسسه «ماهدشت» مانده ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان در ترازآزمایشی اصلاح نشده سال 1396 مبلغ 142,700,000 ریال می‌باشد. مبلغ سنوات پایان خدمت کارکنان و تعدیل مربوط به آن برای سال مالی 1396 معادل 15,200,000 ریال محاسبه شده است.

مطلوب است: 1) ثبت ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان در 1396/12/29 2) محاسبه مانده جدید حساب ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان.

1) سند حسابداری:

ریال

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه حقوق و دستمزد – سنوات پایان خدمت کارکنان	15,200,000	
	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		15,200,000

2) مانده جدید حساب: 157,900,000 = 15,200,000 + 142,700,000 ریال بستانکار.

۳۶ صفحه ۳۹ فعالیت

1) تفاوت ترازآزمایشی اصلاح نشده با ترازآزمایشی اصلاح شده چیست؟ توضیح دهید.

2) هزینه حقوق و دستمزد مؤسسه‌ای قبل از انجام اصلاحات مبلغ 64,300,000 ریال است که پس از انجام اصلاحات لازم این مبلغ 7,800,000 ریال افزایش یافت. مانده این حساب در ترازآزمایشی اصلاح‌شده چند ریال است؟

3) مانده حساب پیش‌پرداخت اجاره در ترازآزمایشی اصلاح نشده مبلغ 36,000,000 ریال است. در ثبت اصلاحی، این حساب 21,000,000 ریال بستانکار شده است. مانده این حساب در ترازآزمایشی اصلاح شده چند ریال است؟

4) جمع ستون‌های ترازآزمایشی مؤسسه «همدان» قبل از انجام اصلاحات مبلغ 174,286,000 ریال است. در این مؤسسه، پیش‌پرداخت بیمه یک‌ساله که در تاریخ 1396/05/01 به مبلغ 27,300,000 ریال پرداخت شده است، تنها حسابی می‌باشد که در 1396/12/29 نیاز به اصلاح دارد. پس از اصلاح این حساب، جمع ستون‌های ترازآزمایشی اصلاح شده چند ریال می‌شود؟

1) ترازآزمایشی اصلاح نشده مانده حساب‌های دفتر کل را قبل از اصلاحات و تعدیلات نشان می‌دهد و نمی‌تواند مبنای تهیه صورت‌های مالی باشد؛ ولی ترازآزمایشی اصلاح شده مانده حساب‌ها را پس از ثبت اصلاحات و تعدیلات لازم نشان می‌دهد و مبنای تهیه صورت‌های مالی است.

2) 72,100,000 = 7,800,000 + 64,300,000 ریال

3) 36,000,000 − 21,000,000 = 15,000,000 ریال

4) هزینه بیمه 18,200,000 = 8/12 × 27,300,000 ریال (مرداد تا اسفند، 8 ماه) بدهکار و پیش‌پرداخت بیمه به همان مبلغ بستانکار می‌شود. چون ماهیت هر دو حساب بدهکار است، مبلغ از یک حساب بدهکار کم و به حساب بدهکار دیگر (هزینه بیمه) اضافه می‌شود؛ بنابراین جمع ستون‌ها تغییری نمی‌کند و همچنان 174,286,000 ریال است.

۳۷ صفحه ۴۴ **فعالیت**

1) در سیستم ادواری، موجودی کالا در ترازآزمایشی اصلاح نشده و ترازآزمایشی اصلاح شده به ترتیب بیانگر چیست؟ توضیح دهید.

2) با توجه به مثال صفحه قبل (ترازآزمایشی فروشگاه مهاباد)، موجودی کالا به چه مبلغی در ترازنامه گزارش می‌شود؟

1) در ترازآزمایشی اصلاح نشده، موجودی کالا بیانگر موجودی کالای ابتدای دوره است و در ترازآزمایشی اصلاح شده، بیانگر موجودی کالای پایان دوره.

2) مانده‌ای که در ترازآزمایشی اصلاح شده نشان داده می‌شود مبنای تهیه صورت‌های مالی است و در آن موجودی کالا 153,700,000 ریال است؛ بنابراین موجودی کالا به همین مبلغ در ترازنامه گزارش می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مانده حساب‌های مؤسسه «اهواز» در 1396/12/29 قبل از انجام اصلاحات به شرح زیر است (ریال): سرمایه 100,000,000؛ استهلاک انباشته اثاثه 30,970,000؛ بانک 53,790,000؛ سود انباشته 93,600,000؛ پیش پرداخت اجاره 18,000,000؛ درآمد ارائه خدمات 71,300,000؛ حساب‌های پرداختنی 24,600,000؛ حساب‌های دریافتنی 38,200,000؛ اثاثه 163,000,000؛ هزینه آب و برق 6,180,000؛ هزینه حقوق 11,720,000؛ ملزومات 12,400,000؛ پیش پرداخت آگهی 15,000,000؛ صندوق 2,180,000.

اطلاعات مربوط به اصلاحات به شرح زیر در دست است: 1) سال مالی مؤسسه با سال تقویمی منطبق است. 2) معادل 3,100,000 ریال برای یکی از مشتریان خدمات ارائه شده است که تا پایان سال دریافت و در دفاتر ثبت نشده است. 3) مبلغ ملزومات مصرف شده معادل 8,600,000 ریال است. 4) پیش پرداخت اجاره برای مدت یک‌سال بوده و در اول مردادماه 1396 پرداخت شده است. 5) پیش پرداخت آگهی مربوط به بخش 5 نوبت آگهی می‌باشد که تا پایان دوره فقط 2 نوبت آگهی پخش شده است. 6) حقوق پرداخت نشده اسفندماه کارکنان معادل 2,700,000 ریال در دفاتر ثبت نشده است. 7) اثاثه با نرخ نزولی 10% مستهلک می‌شود.

مطلوب است: 1) انجام ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه و انتقال به دفترکل 2) تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده به تاریخ 1396/12/29

- اجاره: 18,000,000 × 8/12 = 12,000,000 (مرداد تا اسفند)
- آگهی: 15,000,000 × 2/5 = 6,000,000
- استهلاک اثاثه: (163,000,000 – 30,970,000) × 10% = 13,203,000

1) ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	حساب‌های دریافتنی	3,100,000	
	درآمد ارائه خدمات		3,100,000
12/29	هزینه ملزومات	8,600,000	
	ملزومات		8,600,000
12/29	هزینه اجاره	12,000,000	
	پیش پرداخت اجاره		12,000,000
12/29	هزینه آگهی	6,000,000	
	پیش پرداخت آگهی		6,000,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه حقوق	2,700,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		2,700,000
12/29	هزینه استهلاک اثاثه	13,203,000	
	استهلاک انباشته اثاثه		13,203,000

حساب‌های دفتر کل (T) که اصلاح شده‌اند (ریال)

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
استهلاک انباشته اثاثه	30,970,000 بس	–	13,203,000	44,173,000 بس
پیش پرداخت اجاره	18,000,000 بد	–	12,000,000	6,000,000 بد
درآمد ارائه خدمات	71,300,000 بس	–	3,100,000	74,400,000 بس
حساب‌های دریافتنی	38,200,000 بد	3,100,000	–	41,300,000 بد
هزینه حقوق	11,720,000 بد	2,700,000	–	14,420,000 بد
ملزومات	12,400,000 بد	–	8,600,000	3,800,000 بد
پیش پرداخت آگهی	15,000,000 بد	–	6,000,000	9,000,000 بد

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
هزینه ملزومات	–	8,600,000	–	8,600,000 بد
هزینه اجاره	–	12,000,000	–	12,000,000 بد
هزینه آگهی	–	6,000,000	–	6,000,000 بد
سایر حساب‌های پرداختنی	–	–	2,700,000	2,700,000 بس
هزینه استهلاک اثاثه	–	13,203,000	–	13,203,000 بد

تراز آزمایشی اصلاح شده مؤسسه اهواز به تاریخ 1396/12/29 (ریال)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
سرمایه		100,000,000
استهلاک انباشته اثاثه		44,173,000
بانک	53,790,000	
سود انباشته		93,600,000
پیش پرداخت اجاره	6,000,000	
درآمد ارائه خدمات		74,400,000
حساب‌های پرداختنی		24,600,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
حساب‌های دریافتنی	41,300,000	
اثاثه	163,000,000	
هزینه آب و برق	6,180,000	
هزینه حقوق	14,420,000	
ملزومات	3,800,000	
پیش پرداخت آگهی	9,000,000	
صندوق	2,180,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه ملزومات	8,600,000	
هزینه اجاره	12,000,000	
هزینه آگهی	6,000,000	
سایر حساب‌های پرداختنی		2,700,000
هزینه استهلاک اثاثه	13,203,000	
جمع	**339,473,000**	**339,473,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ترازآزمایشی فروشگاه «قشم» در 1396/12/29 به شرح زیر است: (این فروشگاه مؤدی مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد) (ارقام به ریال): صندوق 203,600,000؛ بانک 42,231,000؛ حساب‌های دریافتنی 379,240,000؛ سایر حساب‌های دریافتنی 86,220,000؛ پیش پرداخت بیمه 66,000,000؛ پیش پرداخت خدمات حسابرسی 30,000,000؛ ملزومات 37,200,000؛ موجودی کالا 289,606,000؛ اثاثه 357,000,000؛ ساختمان 460,000,000؛ استهلاک انباشته اثاثه 67,830,000؛ استهلاک انباشته ساختمان 46,000,000؛ حساب‌های پرداختنی 364,230,000؛ سایر حساب‌های پرداختنی 110,027,000؛ وام پرداختنی کوتاه مدت 240,000,000؛ ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان 96,422,000؛ سرمایه 800,000,000؛ سود انباشته 41,816,000؛ درآمد فروش کالا 996,500,000؛ برگشت از فروش و تخفیفات 36,700,000؛ تخفیفات نقدی فروش 15,800,000؛ بهای تمام شده کالای فروش رفته 512,478,000؛ هزینه حقوق و دستمزد 183,700,000؛ هزینه آب و برق 43,250,000؛ سایر هزینه‌ها 19,800,000؛ جمع 2,762,825,000.

سایر اطلاعات در پایان دوره برای اصلاح حساب‌ها به شرح زیر است: (موارد مربوط به عملیات غیرتجاری حسب مورد در سایر حساب‌های دریافتنی و سایر حساب‌های پرداختنی ثبت شوند). 1) سال مالی فروشگاه با سال تقویمی منطبق است. 2) مطابق بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد، فاکتور خرید کالایی به مبلغ 15,587,000 ریال (شامل 1,287,000 ریال مالیات بر ارزش افزوده) که در تاریخ 1396/12/10 به‌صورت نسیه بوده است هنوز در دفاتر ثبت نشده است. 3) ارزش موجودی ملزومات مصرف نشده مبلغ 15,600,000 ریال است. 4) تاریخ انعقاد قرارداد بیمه موجودی کالا 1396/03/01 می‌باشد. 5) هزینه خدمات حسابرسی از محل پیش پرداخت‌ها تا پایان سال به‌طور کامل تحقق پیدا کرد که تا پایان سال ثبت نشده است. 6) حقوق اسفندماه حسابدار مؤسسه به مبلغ 2,200,000 ریال هنوز پرداخت و ثبت نشده است. 7) قبض تلفن اسفندماه به مبلغ 446,900 ریال (شامل 36,900 ریال مالیات بر ارزش افزوده) هنوز پرداخت و ثبت نشده است. 8) اثاثه با نرخ نزولی 10% مستهلک می‌شود. 9) عمر مفید ساختمان 20 سال و با خط مستقیم مستهلک می‌شود. 10) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان برای سال 1396 مبلغ 15,400,000 ریال محاسبه شده است.

مطلوب است: 1) انجام ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه و انتقال به دفترکل 2) تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده به تاریخ 1396/12/29

- بیمه (10 ماه: خرداد تا اسفند): 66,000,000 × 10/12 = 55,000,000
- ملزومات مصرف شده: 37,200,000 − 15,600,000 = 21,600,000
- استهلاک اثاثه: (357,000,000 − 67,830,000) × 10% = 28,917,000
- استهلاک ساختمان: 460,000,000 ÷ 20 = 23,000,000

1) ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	موجودی کالا	14,300,000	
	سایر حساب‌های دریافتنی (مالیات بر ارزش افزوده)	1,287,000	
	حساب‌های پرداختنی		15,587,000
12/29	هزینه ملزومات	21,600,000	
	ملزومات		21,600,000
12/29	هزینه بیمه	55,000,000	
	پیش پرداخت بیمه		55,000,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه خدمات حسابرسی	30,000,000	
	پیش پرداخت خدمات حسابرسی		30,000,000
12/29	هزینه حقوق و دستمزد	2,200,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی (حقوق پرداختنی)		2,200,000
12/29	هزینه تلفن	410,000	
	سایر حساب‌های دریافتنی (مالیات بر ارزش افزوده)	36,900	
	سایر حساب‌های پرداختنی		446,900

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه استهلاک اثاثه	28,917,000	
	استهلاک انباشته اثاثه		28,917,000
12/29	هزینه استهلاک ساختمان	23,000,000	
	استهلاک انباشته ساختمان		23,000,000
12/29	هزینه حقوق و دستمزد (سنوات پایان خدمت)	15,400,000	
	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		15,400,000

حساب‌های دفتر کل (T) که اصلاح شده‌اند (ریال)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
سایر حساب‌های دریافتنی	86,220,000 بد	1,323,900	-	87,543,900 بد
پیش پرداخت بیمه	66,000,000 بد	-	55,000,000	11,000,000 بد
پیش پرداخت خدمات حسابرسی	30,000,000 بد	-	30,000,000	-
ملزومات	37,200,000 بد	-	21,600,000	15,600,000 بد
موجودی کالا	289,606,000 بد	14,300,000	-	303,906,000 بد
استهلاک انباشته اثاثه	67,830,000 بس	-	28,917,000	96,747,000 بس
استهلاک انباشته ساختمان	46,000,000 بس	-	23,000,000	69,000,000 بس

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
حساب‌های پرداختنی	364,230,000 بس	-	15,587,000	379,817,000 بس
سایر حساب‌های پرداختنی	110,027,000 بس	-	2,646,900	112,673,900 بس
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	96,422,000 بس	-	15,400,000	111,822,000 بس
هزینه حقوق و دستمزد	183,700,000 بد	17,600,000	-	201,300,000 بد
هزینه ملزومات	-	21,600,000	-	21,600,000 بد
هزینه بیمه	-	55,000,000	-	55,000,000 بد
هزینه خدمات حسابرسی	-	30,000,000	-	30,000,000 بد

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
هزینه تلفن	-	410,000	-	410,000 بد
هزینه استهلاک اثاثه	-	28,917,000	-	28,917,000 بد
هزینه استهلاک ساختمان	-	23,000,000	-	23,000,000 بد

تراز آزمایشی اصلاح شده فروشگاه قشم به تاریخ 1396/12/29 (ریال)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
صندوق	203,600,000	
بانک	42,231,000	
حساب‌های دریافتنی	379,240,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	87,543,900	
پیش پرداخت بیمه	11,000,000	
ملزومات	15,600,000	
موجودی کالا	303,906,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
اثاثه	357,000,000	
ساختمان	460,000,000	
استهلاک انباشته اثاثه		96,747,000
استهلاک انباشته ساختمان		69,000,000
حساب‌های پرداختنی		379,817,000
سایر حساب‌های پرداختنی		112,673,900
وام پرداختنی کوتاه مدت		240,000,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		111,822,000
سرمایه		800,000,000
سود انباشته		41,816,000
درآمد فروش کالا		996,500,000
برگشت از فروش و تخفیفات	36,700,000	
تخفیفات نقدی فروش	15,800,000	
بهای تمام شده کالای فروش رفته	512,478,000	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه حقوق و دستمزد	201,300,000	
هزینه آب و برق	43,250,000	
سایر هزینه‌ها	19,800,000	
هزینه ملزومات	21,600,000	
هزینه بیمه	55,000,000	
هزینه خدمات حسابرسی	30,000,000	
هزینه تلفن	410,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه استهلاک اثاثه	28,917,000	
هزینه استهلاک ساختمان	23,000,000	
جمع	**2,848,375,900**	**2,848,375,900**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ترازآزمایشی مؤسسه خدماتی «شیراز» به تاریخ 1395/12/30 قبل از انجام اصلاحات به شرح زیر است (ارقام به ریال؛ مانده بدهکار): صندوق 16,000,000؛ بانک 155,300,000؛ حساب‌های دریافتنی 178,600,000؛ سایر حساب‌های دریافتنی 37,132,000؛ اسناد دریافتنی 53,000,000؛ ملزومات 39,300,000؛ پیش پرداخت بیمه 54,000,000؛ نرم افزار حسابداری 26,400,000؛ تجهیزات 382,000,000؛ ساختمان 980,000,000؛ هزینه حقوق و دستمزد 124,600,000؛ هزینه آب و برق 11,850,000؛ هزینه تعمیر و نگهداری 7,256,000؛ هزینه حسابرسی 11,738,000؛ سایر هزینه‌ها 7,267,000. مانده بستانکار: استهلاک انباشته نرم افزار 8,800,000؛ استهلاک انباشته تجهیزات 72,580,000؛ استهلاک انباشته ساختمان 98,000,000؛ حساب‌های پرداختنی 113,320,000؛ سایر حساب‌های پرداختنی 64,100,000؛ پیش دریافت درآمد 25,100,000؛ وام پرداختنی بلند مدت 150,000,000؛ سرمایه 800,000,000؛ سود انباشته 90,243,000؛ درآمد ارائه خدمات 662,300,000. (جمع هر ستون 2,084,443,000)

اطلاعات لازم برای اصلاح حساب‌ها به شرح زیر است: (موارد مربوط به عملیات غیرتجاری حسب مورد در سایر حساب‌های دریافتنی و سایر حساب‌های پرداختنی ثبت شوند). 1) سال مالی مؤسسه با سال تقویمی منطبق می‌باشد. 2) بیمه ساختمان مؤسسه در تاریخ 1395/09/01 برای مدت یک سال منعقد شده است. 3) مبلغ ملزومات مصرف شده 22,500,000 ریال می‌باشد. 4) درآمد تحقق یافته از محل پیش دریافت‌ها به مبلغ 10,000,000 ریال در دفاتر ثبت نشده است. 5) درآمد تحقق یافته به مبلغ 4,600,000 ریال هنوز دریافت و در دفاتر ثبت نشده است. 6) قبوض آب و برق برای دوره‌های مهر و آبان به مبلغ 1,364,000 ریال هنوز پرداخت و در دفاتر ثبت نشده است. 7) هزینه حقوق آبان ماه به مبلغ 10,300,000 ریال هنوز پرداخت و در دفاتر ثبت نشده است. 8) هزینه استهلاک دارایی‌ها: نرم افزار حسابداری به روش خط مستقیم 3 سال؛ تجهیزات به روش نزولی 10%؛ ساختمان به روش خط مستقیم 20 سال. 9) هزینه بهره (سود تضمین‌شده) تحقق یافته وام بلند مدت که در تاریخ 1395/10/01 دریافت شده بود، برای سه ماهه منتهی به 1395/12/30 مبلغ 4,500,000 ریال می‌باشد که هنوز پرداخت و ثبت نشده است.

مطلوب است: 1) ثبت اصلاحات و تعدیلات لازم در دفتر روزنامه و انتقال به دفتر کل 2) تهیه ترازآزمایشی اصلاح شده به تاریخ 1395/12/30

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

- بیمه (4 ماه: آذر تا اسفند): 54,000,000 × 4/12 = 18,000,000
- استهلاک نرم‌افزار: 26,400,000 ÷ 3 = 8,800,000
- استهلاک تجهیزات: (382,000,000 − 72,580,000) × 10% = 30,942,000
- استهلاک ساختمان: 980,000,000 ÷ 20 = 49,000,000

1) ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/30	هزینه بیمه	18,000,000	
	پیش پرداخت بیمه		18,000,000
12/30	هزینه ملزومات	22,500,000	
	ملزومات		22,500,000
12/30	پیش دریافت درآمد	10,000,000	
	درآمد ارائه خدمات		10,000,000
12/30	حساب‌های دریافتنی	4,600,000	
	درآمد ارائه خدمات		4,600,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/30	هزینه آب و برق	1,364,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		1,364,000
12/30	هزینه حقوق و دستمزد	10,300,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		10,300,000
12/30	هزینه استهلاک نرم‌افزار	8,800,000	
	استهلاک انباشته نرم‌افزار		8,800,000
12/30	هزینه استهلاک تجهیزات	30,942,000	
	استهلاک انباشته تجهیزات		30,942,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/30	هزینه استهلاک ساختمان	49,000,000	
	استهلاک انباشته ساختمان		49,000,000
12/30	هزینه بهره	4,500,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		4,500,000

حساب‌های دفتر کل (T) که اصلاح شده‌اند (ریال)

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
حساب‌های دریافتنی	178,600,000 بد	4,600,000	-	183,200,000 بد
ملزومات	39,300,000 بد	-	22,500,000	16,800,000 بد
پیش پرداخت بیمه	54,000,000 بد	-	18,000,000	36,000,000 بد
استهلاک انباشته نرم‌افزار	8,800,000 بس	-	8,800,000	17,600,000 بس
استهلاک انباشته تجهیزات	72,580,000 بس	-	30,942,000	103,522,000 بس
استهلاک انباشته ساختمان	98,000,000 بس	-	49,000,000	147,000,000 بس
سایر حساب‌های پرداختنی	64,100,000 بس	-	16,164,000	80,264,000 بس

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
پیش دریافت درآمد	25,100,000 بس	10,000,000	-	15,100,000 بس
درآمد ارائه خدمات	662,300,000 بس	-	14,600,000	676,900,000 بس
هزینه حقوق و دستمزد	124,600,000 بد	10,300,000	-	134,900,000 بد
هزینه آب و برق	11,850,000 بد	1,364,000	-	13,214,000 بد
هزینه بیمه	-	18,000,000	-	18,000,000 بد
هزینه ملزومات	-	22,500,000	-	22,500,000 بد
هزینه استهلاک نرم‌افزار	-	8,800,000	-	8,800,000 بد

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
هزینه استهلاک تجهیزات	-	30,942,000	-	30,942,000 بد
هزینه استهلاک ساختمان	-	49,000,000	-	49,000,000 بد
هزینه بهره	-	4,500,000	-	4,500,000 بد

تراز آزمایشی اصلاح شده مؤسسه خدماتی شیراز به تاریخ 1395/12/30 (ریال)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
صندوق	16,000,000	
بانک	155,300,000	
حساب‌های دریافتنی	183,200,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	37,132,000	
اسناد دریافتنی	53,000,000	
ملزومات	16,800,000	
پیش پرداخت بیمه	36,000,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
نرم‌افزار حسابداری	26,400,000	
تجهیزات	382,000,000	
ساختمان	980,000,000	
استهلاک انباشته نرم‌افزار		17,600,000
استهلاک انباشته تجهیزات		103,522,000
استهلاک انباشته ساختمان		147,000,000
حساب‌های پرداختنی		113,320,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
سایر حساب‌های پرداختنی		80,264,000
پیش دریافت درآمد		15,100,000
وام پرداختنی بلند مدت		150,000,000
سرمایه		800,000,000
سود انباشته		90,243,000
درآمد ارائه خدمات		676,900,000
هزینه حقوق و دستمزد	134,900,000	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه آب و برق	13,214,000	
هزینه تعمیر و نگهداری	7,256,000	
هزینه حسابرسی	11,738,000	
سایر هزینه‌ها	7,267,000	
هزینه بیمه	18,000,000	
هزینه ملزومات	22,500,000	
هزینه استهلاک نرم‌افزار	8,800,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه استهلاک تجهیزات	30,942,000	
هزینه استهلاک ساختمان	49,000,000	
هزینه بهره	4,500,000	
جمع	**2,193,949,000**	**2,193,949,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ترازآزمایشی اصلاح نشده فروشگاه «کردستان» به تاریخ 1396/12/29 به شرح زیر است (این فروشگاه مؤدی مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد؛ ارقام به ریال): موجودی نقد 362,525,000؛ حساب‌های دریافتنی 542,378,000؛ سایر حساب‌های دریافتنی 116,230,000؛ پیش پرداخت تبلیغات 42,600,000؛ پیش پرداخت اجاره 72,000,000؛ ملزومات 88,165,000؛ موجودی کالا 202,100,000؛ حق استفاده از خدمات عمومی 48,600,000؛ نرم افزار حسابداری 30,000,000؛ اثاثه 270,000,000؛ وسایل نقلیه 450,000,000؛ ساختمان 2,400,000,000؛ استهلاک انباشته اثاثه 60,912,000؛ استهلاک انباشته وسایل نقلیه 85,500,000؛ استهلاک انباشته ساختمان 192,000,000؛ حساب‌های پرداختنی 478,870,000؛ سایر حساب‌های پرداختنی 183,200,000؛ ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان 27,400,000؛ سرمایه 2,500,000,000؛ سود انباشته 603,176,000؛ درآمد فروش کالا 1,569,100,000؛ تخفیفات نقدی فروش 31,800,000؛ برگشت از فروش و تخفیفات 66,500,000؛ خرید کالا 714,240,000؛ تخفیفات نقدی خرید 24,300,000؛ برگشت از خرید و تخفیفات 56,710,000؛ هزینه حمل کالای خریداری شده 184,050,000؛ هزینه حقوق و دستمزد 120,630,000؛ هزینه آب و برق و گاز 22,890,000؛ هزینه تعمیرات 8,710,000؛ سایر هزینه‌ها 7,750,000؛ جمع 5,781,168,000.

اطلاعات زیر برای اصلاح و تعدیل حساب‌ها در اختیار می‌باشد: 1) سال مالی فروشگاه منطبق با سال تقویمی است. 2) با بررسی اسناد و مدارک مشخص شد صورت‌حسابی به مبلغ 22,890,000 ریال (شامل 1,890,000 ریال مالیات بر ارزش افزوده) مربوط به فروش نقدی کالا که تاریخ آن 1396/11/27 بوده است هنوز در دفاتر ثبت نشده است. 3) پیش‌پرداخت تبلیغات در تاریخ 1396/10/09 برای پخش 10 نوبت آگهی در تلویزیون انجام شده است که تا پایان سال فقط 6 نوبت آگهی پخش شده است. 4) مبلغ پیش‌پرداخت اجاره مربوط به اجاره یک انبار برای نگهداری کالاها می‌باشد که در اول تیرماه سال 1396 برای مدت یک سال پرداخت شده است. 5) بهای مقدار ملزومات موجود، مبلغ 17,150,000 ریال است. 6) کالاهای شمارش شده در انبار به روش میانگین موزون، مبلغ 199,340,000 ریال ارزیابی شدند. 7) قبوض آب، برق و گاز برای دو دوره بهمن و اسفند جمعاً به مبلغ 2,398,000 ریال (شامل 198,000 ریال مالیات بر ارزش افزوده) هنوز پرداخت و در دفاتر ثبت نشده است. 8) هزینه استهلاک دارایی‌ها: نرم افزار حسابداری* خط مستقیم 3 سال؛ اثاثه نزولی 10%؛ وسایل نقلیه نزولی 12%؛ ساختمان خط مستقیم 25 سال. (*تاریخ خرید و استفاده از نرم افزار حسابداری اول فروردین ماه 1396 می‌باشد.) 9) هزینه سنوات پایان خدمت کارکنان در پایان سال 1396 مبلغ 14,689,000 ریال محاسبه شد. 10) فروشگاه «کردستان» برای اولین بار در سال 1396 کالاهای خود را با 12 ماه ضمانت به فروش رساند و برای این منظور نسبت به فروش خالص 2% تضمین محاسبه و در حساب‌ها ثبت می‌نماید.

مطلوب است: 1) ثبت اصلاحات و تعدیلات لازم در دفتر روزنامه و انتقال به دفترکل 2) تهیه ترازآزمایشی اصلاح شده به تاریخ 1396/12/29

- تبلیغات: 42,600,000 × 6/10 = 25,560,000

- اجاره (9 ماه: تیر تا اسفند): 72,000,000 × 9/12 = 54,000,000
- ملزومات مصرف شده: 88,165,000 – 17,150,000 = 71,015,000
- نرم‌افزار: 10,000,000 = 3 ÷ 30,000,000؛ اثاثه: 20,908,800 = 10% × (270,000,000 – 60,912,000)؛ وسایل نقلیه: 43,740,000 = 12% × (450,000,000 – 85,500,000)؛ ساختمان: 2,400,000,000 ÷ 25 = 96,000,000
- فروش خالص: 1,491,800,000 = 31,800,000 – 66,500,000 – 21,000,000 + 1,569,100,000؛ هزینه تضمین محصول: 29,836,000 = 2% × 1,491,800,000

1) ثبت‌های اصلاحی در دفتر روزنامه (ریال)

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	موجودی نقد	22,890,000	
	درآمد فروش کالا		21,000,000
	سایر حساب‌های پرداختنی (مالیات بر ارزش افزوده)		1,890,000
12/29	هزینه تبلیغات	25,560,000	
	پیش پرداخت تبلیغات		25,560,000
12/29	هزینه اجاره	54,000,000	
	پیش پرداخت اجاره		54,000,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه ملزومات	71,015,000	
	ملزومات		71,015,000
12/29	خلاصه سود و زیان	202,100,000	
	موجودی کالا		202,100,000
12/29	موجودی کالا	199,340,000	
	خلاصه سود و زیان		199,340,000
12/29	هزینه آب و برق و گاز	2,200,000	
	سایر حساب‌های دریافتنی (مالیات بر ارزش افزوده)	198,000	
	سایر حساب‌های پرداختنی		2,398,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه استهلاک نرم‌افزار حسابداری	10,000,000	
	استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری		10,000,000
12/29	هزینه استهلاک اثاثه	20,908,800	
	استهلاک انباشته اثاثه		20,908,800
12/29	هزینه استهلاک وسایل نقلیه	43,740,000	
	استهلاک انباشته وسایل نقلیه		43,740,000

تاریخ	شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
12/29	هزینه استهلاک ساختمان	96,000,000	
	استهلاک انباشته ساختمان		96,000,000
12/29	هزینه حقوق و دستمزد (سنوات پایان خدمت)	14,689,000	
	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		14,689,000
12/29	هزینه تضمین محصول	29,836,000	
	ذخیره تضمین محصول		29,836,000

حساب‌های دفتر کل (T) که اصلاح شده‌اند (ریال)

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
موجودی نقد	362,525,000 بد	22,890,000	–	385,415,000 بد
سایر حساب‌های دریافتنی	116,230,000 بد	198,000	–	116,428,000 بد
پیش پرداخت تبلیغات	42,600,000 بد	–	25,560,000	17,040,000 بد
پیش پرداخت اجاره	72,000,000 بد	–	54,000,000	18,000,000 بد
ملزومات	88,165,000 بد	–	71,015,000	17,150,000 بد
موجودی کالا	202,100,000 بد	199,340,000	202,100,000	199,340,000 بد
استهلاک انباشته اثاثه	60,912,000 بس	–	20,908,800	81,820,800 بس

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
استهلاک انباشته وسایل نقلیه	85,500,000 بس	-	43,740,000	129,240,000 بس
استهلاک انباشته ساختمان	192,000,000 بس	-	96,000,000	288,000,000 بس
سایر حساب‌های پرداختنی	183,200,000 بس	-	4,288,000	187,488,000 بس
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	27,400,000 بس	-	14,689,000	42,089,000 بس
درآمد فروش کالا	1,569,100,000 بس	-	21,000,000	1,590,100,000 بس
هزینه حقوق و دستمزد	120,630,000 بد	14,689,000	-	135,319,000 بد
هزینه آب و برق و گاز	22,890,000 بد	2,200,000	-	25,090,000 بد

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
هزینه تبلیغات	-	25,560,000	-	25,560,000 بد
هزینه اجاره	-	54,000,000	-	54,000,000 بد
هزینه ملزومات	-	71,015,000	-	71,015,000 بد
خلاصه سود و زیان	-	202,100,000	199,340,000	2,760,000 بد
هزینه استهلاک نرم‌افزار حسابداری	-	10,000,000	-	10,000,000 بد
استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری	-	-	10,000,000	10,000,000 بس
هزینه استهلاک اثاثه	-	20,908,800	-	20,908,800 بد

حساب	مانده قبل از اصلاح	بدهکار	بستانکار	مانده پس از اصلاح
هزینه استهلاک وسایل نقلیه	-	43,740,000	-	43,740,000 بد
هزینه استهلاک ساختمان	-	96,000,000	-	96,000,000 بد
هزینه تضمین محصول	-	29,836,000	-	29,836,000 بد
ذخیره تضمین محصول	-	-	29,836,000	29,836,000 بس

تراز آزمایشی اصلاح شده فروشگاه کردستان به تاریخ 1396/12/29 (ریال)

نام حساب	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد	385,415,000	
حساب‌های دریافتنی	542,378,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	116,428,000	
پیش پرداخت تبلیغات	17,040,000	
پیش پرداخت اجاره	18,000,000	
ملزومات	17,150,000	
موجودی کالا	199,340,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
حق استفاده از خدمات عمومی	48,600,000	
نرم‌افزار حسابداری	30,000,000	
اثاثه	270,000,000	
وسایل نقلیه	450,000,000	
ساختمان	2,400,000,000	
استهلاک انباشته اثاثه		81,820,800
استهلاک انباشته وسایل نقلیه		129,240,000

نام حساب	بدهکار	بستانکار
استهلاک انباشته ساختمان		288,000,000
حساب‌های پرداختنی		478,870,000
سایر حساب‌های پرداختنی		187,488,000
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		42,089,000
سرمایه		2,500,000,000
سود انباشته		603,176,000
درآمد فروش کالا		1,590,100,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

نام حساب	بدهکار	بستانکار
تخفیفات نقدی فروش	31,800,000	
برگشت از فروش و تخفیفات	66,500,000	
خرید کالا	714,240,000	
تخفیفات نقدی خرید		24,300,000
برگشت از خرید و تخفیفات		56,710,000
هزینه حمل کالای خریداری شده	184,050,000	
هزینه حقوق و دستمزد	135,319,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه آب و برق و گاز	25,090,000	
هزینه تعمیرات	8,710,000	
سایر هزینه‌ها	7,750,000	
هزینه تبلیغات	25,560,000	
هزینه اجاره	54,000,000	
هزینه ملزومات	71,015,000	
خلاصه سود و زیان	2,760,000	

نام حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه استهلاک نرم‌افزار حسابداری	10,000,000	
استهلاک انباشته نرم‌افزار حسابداری		10,000,000
هزینه استهلاک اثاثه	20,908,800	
هزینه استهلاک وسایل نقلیه	43,740,000	
هزینه استهلاک ساختمان	96,000,000	
هزینه تضمین محصول	29,836,000	
ذخیره تضمین محصول		29,836,000
جمع	**6,021,629,800**	**6,021,629,800**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری تهیه و تنظیم صورت‌های مالی - پودمان دوم

تهیه و تنظیم صورت سود و زیان

فهرست

۴۲ صفحه ۵۷ · فعالیت — چرخه حسابداری و صورت‌های مالی ۶۵

۴۳ صفحه ۵۸ · فعالیت — استفاده‌کنندگان از گزارش سود و زیان ۶۵

۴۴ صفحه ۵۹ · کار عملی 1 — محاسبه سود خالص مؤسسه شیراز ۶۶

۴۵ صفحه ۶۰ · فعالیت — واحد پول در صورت‌های مالی و دفاتر ۶۶

۴۶ صفحه ۶۰ · فعالیت — درآمد فاکتور تعمیرگاه ۶۷

۴۷ صفحه ۶۱ · فعالیت — شناسایی درآمد ۶۷

۴۸ صفحه ۶۲ · فعالیت — درآمد عملیاتی فروشگاه فارس و بازرگانی کرمان ۶۸

۴۹ صفحه ۶۲ · فعالیت — درآمد عملیاتی و غیرعملیاتی ۶۹

۵۰ صفحه ۶۳ · فعالیت — زمان شناخت درآمد فروش ۶۹

۵۱ صفحه ۶۳ · فعالیت — ارتباط رویدادها با فروش خالص ۷۰

۵۲ صفحه ۶۴ · فعالیت — نوع فعالیت مؤسسه‌ها و درآمدها ۷۱

۵۳ صفحه ۶۵ · فعالیت — ارتباط هزینه‌ها با درآمد ۷۲

۵۴ صفحه ۶۶ · فعالیت — شناسایی هزینه ۷۲

۵۵ صفحه ۶۷ · فعالیت — تفکیک هزینه‌های عملیاتی ۷۳

۵۶ صفحه ۷۰ · کار عملی 2 — گزارش سود و زیان مؤسسه آموزشی اراک ۷۴

۵۷ صفحه ۷۱ · فعالیت — درآمد مؤسسه فجر ۷۵

۵۸ صفحه ۷۱ · فعالیت — محاسبه فروش خالص ۷۵

۵۹ صفحه ۷۲ · فعالیت — هزینه‌های مستقیم کالای خریداری‌شده ۷۵

۶۰ صفحه ۷۲ · فعالیت — بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده مؤسسه خرمشهر ۷۶

۶۱ صفحه ۷۳ · فعالیت — موجودی ابتدای دوره مؤسسه نطنز ۷۶

۶۲ صفحه ۷۳ · فعالیت 1 — رابطه مستقیم و معکوس ۷۷

۶۳ صفحه ۷۳ · فعالیت 2 — سود ناخالص با نسبت به فروش ۷۷

۶۴ صفحه ۷۳ · فعالیت — محاسبه اعداد مجهول بهای تمام‌شده ۷۸

۶۵ صفحه ۷۴ · فعالیت — مراحل محاسبه سود عملیاتی بازرگانی ۷۸

۶۶ صفحه ۷۵ · کار عملی 3 — سود عملیاتی مؤسسه بازرگانی خوزستان ۷۹

۶۷ صفحه ۷۵ · فعالیت 1 — تکمیل روابط حسابداری ۸۱

۶۸ صفحه ۷۵ · فعالیت 2 — زیان عملیاتی مؤسسه اصفهان ۸۱

۶۹ صفحه ۷۷ · کار عملی 4 — سود عملیاتی مؤسسه بازرگانی سبزوار ۸۲

۷۰ صفحه ۸۱ · کار عملی 5 — صورت سود و زیان واحد تجاری گلستان ۸۴

۷۱ صفحه ۸۱ · کار عملی 6 — تکمیل جدول سه مؤسسه ۸۶

۷۲ صفحه ۸۲ · کار عملی 7 — تکمیل اطلاعات مؤسسه سقز ۸۶

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۷۳ صفحه ۸۵ · فعالیت — زیان فروش وسایط نقلیه فروشگاه هشتگرد ... ۸۸

۷۴ صفحه ۸۵ · فعالیت — مخارج تأمین مالی مؤسسه سیستان و بلوچستان ... ۸۸

۷۵ صفحه ۸۶ · فعالیت — جایگاه حساب‌ها در صورت سود و زیان ... ۸۹

۷۶ صفحه ۸۶ · فعالیت — سود خالص قبل از مالیات مؤسسه همدان ... ۹۱

۷۷ صفحه ۸۷ · کار عملی 8 — گزارش سود و زیان مؤسسه گلپایگان ... ۹۱

۷۸ صفحه ۸۸ · کار عملی 9 — گزارش سود و زیان مؤسسه شاهرود ... ۹۳

۷۹ صفحه ۸۸ · کار عملی 10 — گزارش سود و زیان مؤسسه چابهار ... ۹۴

۸۰ صفحه ۹۶ · کار عملی 11 — تعدیلات سنواتی مؤسسه کرج ... ۹۶

۸۱ صفحه ۹۸ · مسئله پایان فصل — صورت سود و زیان و سود انباشته مؤسسه خلیج فارس ... ۹۷

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴۲ صفحه ۵۷ فعالیت

1) در چرخه حسابداری بعد از تهیه تراز آزمایشی اصلاح شده ..... تنظیم می‌شود.

2) تهیه صورت‌های مالی با توجه به کدام یک از وظایف حسابداران صورت می‌گیرد؟

1) صورت‌های مالی (صورت سود و زیان و ترازنامه) تنظیم می‌شود.

2) با توجه به وظیفه «گزارشگری» (ارائه اطلاعات مالی به مدیران و استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی برای تصمیم‌گیری).

۴۳ صفحه ۵۸ فعالیت

چهار مورد از اشخاص حقیقی و حقوقی که می‌توانند از گزارش سود و زیان استفاده کنند را نام ببرید.

- صاحبان سرمایه و سرمایه‌گذاران بالقوه
- بانک‌ها و اعتباردهندگان (برای اعطای وام)
- سازمان امور مالیاتی (تعیین مالیات)
- تأمین‌کنندگان کالا و مشتریان

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴۴ صفحه ۵۹ کار عملی 1

اطلاعات زیر از دفاتر مؤسسه «شیراز» استخراج شده است:

درآمدهای عملیاتی 30,320,000 ریال، درآمدهای غیرعملیاتی 9,300,000 ریال، هزینه‌های غیرعملیاتی 2,150,000 ریال، هزینه‌های عملیاتی 5,000,000 ریال و مالیات بر درآمد 1,525,000 ریال.

مطلوب است: محاسبه سود (زیان) خالص.

شرح	ریال
درآمدهای عملیاتی	30,320,000
هزینه‌های عملیاتی	(5,000,000)
درآمدهای غیرعملیاتی	9,300,000
هزینه‌های غیرعملیاتی	(2,150,000)
سود خالص قبل از مالیات	**32,470,000**
مالیات بر درآمد	(1,525,000)
سود خالص	**30,945,000**

30,320,000 − 5,000,000 + 9,300,000 − 2,150,000 = 32,470,000 ؛ 32,470,000 − 1,525,000 = 30,945,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۵ صفحه ۶۰ فعالیت

1) آیا حسابدار می‌تواند صورت سود و زیان مؤسسه را بر حسب «هزار ریال» و ترازنامه را برحسب «ریال» ارائه نماید؟ دلیل آن را بیان کنید.

2) اسناد حسابداری و دفاتر مالی یک مؤسسه که صورت‌های مالی خود را بر حسب هزار ریال تنظیم کرده است، آیا حسابدار مؤسسه می‌تواند دفاتر خود را نیز بر این مبنا ثبت کند؟ دلیل آن را بیان کنید.

1) خیر. صورت‌های مالی مجموعه‌ای به‌هم‌پیوسته‌اند (مثلاً سود خالص صورت سود و زیان به ترازنامه منتقل می‌شود) و باید با یک واحد پول و یک سطح رند کردن تهیه شوند تا قابل مقایسه و درک باشند.

2) خیر. دفاتر و اسناد باید بر حسب ریال و با کامل‌ترین مبلغ ثبت شوند؛ رند کردن فقط هنگام گزارشگری انجام می‌شود. ثبت رندشده باعث از بین رفتن دقت و ایجاد مغایرت با اسناد و مدارک می‌شود.

۴۶ صفحه ۶۰ فعالیت

صدور فاکتور بابت تعمیر، تعویض فیلتر و بالانس کردن چرخ‌ها در تعمیرگاه خودرو، به چه عنوانی در حساب‌های یک تعمیرگاه ثبت می‌شود؟

به عنوان «درآمد خدمات» (درآمد ارائه خدمات تعمیرات)؛ این درآمد جزء درآمدهای عملیاتی تعمیرگاه است.

۴۷ صفحه ۶۱ فعالیت

جدول زیر را تکمیل نمایید. (ردیف‌های 11 و 12 را با مثال خودتان پر کنید.)

ردیف	شرح رویداد	درآمد شناسایی می‌شود	درآمد شناسایی نمی‌شود
1	دریافت نقدی بابت فروش سیب درختی در میوه‌فروشی	✓	
2	دریافت وجه مالیات بر ارزش افزوده مربوط به فروش کالا		✓
3	آورده نقدی صاحب مؤسسه در طی دوره مالی		✓
4	ارسال صورت‌حساب جابه‌جایی مسافر توسط آژانس مسافرتی	✓	
5	برنده شدن مؤسسه در قرعه‌کشی بانک از حساب جاری خود نزد بانک	✓	
6	وجه دریافتی حاصل از فروش اثاثه مؤسسه بیشتر از بهای تمام‌شده آن	✓ (فقط مازاد)	
7	دریافت بابت فروش کالا که قرار شد یک ماه دیگر اجناس تحویل گردد		✓
8	سود سپرده ناشی از انصراف پیش‌پرداخت خرید خودرو	✓	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ردیف	شرح رویداد	درآمد شناسایی می‌شود	درآمد شناسایی نمی‌شود
9	دریافت مطالبات حاصل از فروش کالا در فروشگاه لوازم خانگی		✓
10	مبادله کالا با کالای دیگر که از لحاظ ماهیت و ارزش، مشابه هستند		✓
11	دریافت حق‌الزحمه بابت ارائه خدمات (مثال)	✓	
12	دریافت وام از بانک (مثال)		✓

علت: ردیف 2 بدهی به دولت است؛ ردیف 3 افزایش سرمایه مالک است؛ ردیف 7 پیش‌دریافت (بدهی) است تا زمان تحویل کالا؛ ردیف 9 قبلاً هنگام فروش شناسایی شده است؛ ردیف 10 طبق استاندارد درآمد ایجاد نمی‌کند؛ در ردیف 6 فقط مازاد بر بهای تمام‌شده (سود فروش) درآمد است.

۴۸ صفحه ۶۲ فعالیت

1) فروشگاه فارس اجناسی به ارزش 5,000,000 ریال به آقای احمدی فروخت. این فروشگاه به مشتریانی که بیش از 4,000,000 ریال کالا خریداری نمایند، معادل 6 درصد تخفیف اعطا می‌کند. درآمد عملیاتی این فروشگاه چه مبلغی در دفاتر ثبت می‌شود؟

2) صدور فاکتور فروش کالا توسط بازرگانی کرمان به ارزش 400,000,000 ریال که معادل 30% وجه آن را دریافت نموده است. خریدار به دلیل نداشتن انبار، از بازرگانی کرمان درخواست می‌کند که کالای مورد معامله را دو ماه دیگر تحویل دهد، آیا بازرگانی کرمان می‌تواند درآمد در دفاتر خود را شناسایی کند؟ مبلغ آن را تعیین کنید.

1) چون خرید بیش از 4,000,000 ریال است، تخفیف 6 درصد تعلق می‌گیرد: 5,000,000 × 6% = 300,000 ؛ درآمد عملیاتی ثبت‌شده: 5,000,000 − 300,000 = 4,700,000 ریال.

2) خیر. تا زمانی که کالا تحویل نشده و خطرات و مزایای مالکیت به خریدار منتقل نشده، درآمد شناسایی نمی‌شود؛ پس مبلغ درآمد در این مرحله صفر است. مبلغ دریافتی 400,000,000 × 30% = 120,000,000 ریال «پیش‌دریافت» (بدهی) است و پس از تحویل کالا (دو ماه بعد) کل 400,000,000 ریال درآمد می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۹ صفحه ۶۲ فعالیت

1) در جدول زیر درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی را مشخص نمایید.

2) فروشگاه لوازم خانگی مشهد برچسب قیمت یک دستگاه تلویزیون خود را 48,000,000 ریال اعلام نموده است. این جنس را به یکی از مشتریان خود با دریافت چک 4 ماهه به ارزش 49,200,000 ریال به فروش رساند. مقدار درآمد عملیاتی و غیرعملیاتی رویداد فوق را محاسبه نمایید.

ردیف	شرح رویداد	درآمد عملیاتی	درآمد غیرعملیاتی
1	فروش تلویزیون در فروشگاه لوازم خانگی	✓	
2	کسب سود از فروش اثاثه اداری در فروشگاه لوازم بهداشتی		✓
3	دریافت سود سپرده‌های بانکی در مؤسسه تولیدی فرش		✓
4	فروش گوساله متولد شده در دام‌پروری گاو شیری	✓	

ردیف	شرح رویداد	درآمد عملیاتی	درآمد غیرعملیاتی
5	نصب نرم‌افزار روی تلفن همراه در فروشگاه تلفن همراه	✓	
6	دریافت وجه بابت فروش کتاب در مؤسسه آموزشی زبان	✓	
7	درآمد حاصل از فروش ضایعات در یک مؤسسه تولیدی	✓	
8	دریافت کمیسیون اجاره مسکن در بنگاه معاملات مسکن	✓	

2) درآمد عملیاتی (فروش) برابر قیمت نقدی 48,000,000 ریال است. مابه‌التفاوت 49,200,000 - 48,000,000 = 1,200,000 ریال بهره‌ی مهلت 4 ماهه است که درآمد غیرعملیاتی (درآمد مالی) محسوب می‌شود.

۵۰ صفحه ۶۳ فعالیت

1) بازرگانی سمنان کالای خود را براساس قرارداد به فروش می‌رساند. اگر مخارج نصب به عهده فروشنده بوده و بخش عمده‌ای از قرارداد، مربوط به این مخارج باشد، آیا فروشگاه سمنان می‌تواند در زمان تحویل کالا، حساب فروش کالا را در دفاتر خود ثبت نماید؟ بحث کنید.

2) مؤسسه خراسان کالایی برای مؤسسه اصفهان ارسال نموده تا کالا توسط مؤسسه اصفهان به فروش برسد. آیا مؤسسه خراسان می‌تواند در زمان ارسال کالا، درآمد را شناسایی نماید؟ دلیل آن را بیان کنید.

1) خیر. وقتی نصب بخش عمده‌ای از قرارداد است، کار فروشنده با تحویل کالا تمام نشده است؛ بنابراین درآمد فروش پس از نصب کالا شناسایی می‌شود و تا آن زمان مبالغ دریافتی پیش‌دریافت است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

2) خیر. کالا به صورت امانی (فروش مأموریتی) نزد مؤسسه اصفهان است و خطرات و مزایای مالکیت به آن منتقل نشده است. مؤسسه خراسان وقتی درآمد را شناسایی می‌کند که اصفهان کالا را به مشتری نهایی بفروشد.

۵۱ صفحه ۶۳ فعالیت

ارتباط رویدادهای زیر در محاسبه فروش خالص را مشخص کنید.

ردیف	شرح رویداد	ارتباط دارد	ارتباط ندارد
1	برگشت کالای فروش رفته	✓	
2	مالیات بر ارزش افزوده		✓
3	هزینه حمل کالای فروش رفته		✓

ردیف	شرح رویداد	ارتباط دارد	ارتباط ندارد
4	تخفیف بابت معیوب بودن کالای فروخته‌شده	✓	
5	تخفیفات نقدی فروش کالا	✓	
6	خدمات نصب و راه‌اندازی کالای مورد معامله		✓

فروش خالص = فروش کالا - (برگشت از فروش و تخفیفات + تخفیفات نقدی فروش)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۵۲ صفحه ۶۴ فعالیت

در جدول زیر نوع فعالیت مؤسسه‌ها را مشخص نموده و یک فعالیت مرتبط با درآمدها بیان کنید.

ردیف	نام واحد تجاری	نوع فعالیت	درآمد عملیاتی	درآمد غیرعملیاتی
1	شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان	بازرگانی	فروش کالا	سود سپرده بانکی
2	باشگاه سوارکاری	خدماتی	حق عضویت و آموزش سوارکاری	سود سپرده بانکی
3	گالری نقاشی	بازرگانی	فروش تابلو	سود فروش اثاثه
4	دفتر برنامه‌نویسی رایانه‌ای	خدماتی	حق‌الزحمه طراحی نرم‌افزار	سود سپرده بانکی

ردیف	نام واحد تجاری	نوع فعالیت	درآمد عملیاتی	درآمد غیرعملیاتی
5	اداره توزیع برق	خدماتی	فروش (قبض) برق	سود فروش وسایل نقلیه
6	کارگاه گلیم‌بافی	تولیدی	فروش گلیم	سود فروش ماشین‌آلات
7	پرورش ماهی‌های تزئینی	تولیدی	فروش ماهی	سود سپرده بانکی
8	موزه آثار تاریخی	خدماتی	فروش بلیت بازدید	سود سپرده بانکی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۵۳ صفحه ۶۵ فعالیت

ارتباط هزینه‌های مؤسسه را بر اساس شکل بالا تعیین کنید.

ردیف	نام هزینه	ارتباط مستقیم با درآمد	شناسایی در زمان وقوع	تقسیم‌بندی در دوره‌های زمانی مختلف
1	قرارداد اجاره چند ساله			✓
2	هزینه آگهی		✓	
3	هزینه حقوق حسابدار		✓	
4	هزینه بیمه کارکنان اداری		✓	
5	هزینه بیمه ساختمان اداری			✓

اجاره چندساله و بیمه ساختمان مربوط به چند دوره است و سهم هر دوره به هزینه تبدیل می‌شود؛ آگهی، حقوق و بیمه کارکنان در زمان وقوع هزینه‌اند.

۵۴ صفحه ۶۶ فعالیت

کدام یک از رویدادهای زیر به عنوان هزینه تلقی می‌شود.

ردیف	شرح رویداد	هزینه شناسایی می‌شود	هزینه شناسایی نمی‌شود
1	پرداخت حقوق به کارکنان مؤسسه	✓	
2	پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در زمان خرید اثاثه		✓
3	پرداخت اجاره‌بهای یک‌ساله ساختمان قبل از استفاده		✓
4	پرداخت بابت تعمیرات اساسی ماشین‌آلات مؤسسه		✓

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ردیف	شرح رویداد	هزینه شناسایی می‌شود	هزینه شناسایی نمی‌شود
5	پرداخت بابت کارمزد بهای دسته‌چک	✓	
6	پرداخت سهم بیمه کارکنان به سازمان تأمین اجتماعی	✓	
7	پرداخت مالیات بر عملکرد مؤسسه به اداره دارایی	✓	
8	ثبت استهلاک دارایی‌های ثابت مؤسسه	✓	

ردیف	شرح رویداد	هزینه شناسایی می‌شود	هزینه شناسایی نمی‌شود
9	زیان حاصل از فروش دارایی‌های ثابت	✓	
10	کسری صندوق در صورتی که کسر و اضافه به عهده صندوق‌دار است		✓

ردیف 2 جزء بهای تمام‌شده اثاثه، ردیف 3 پیش‌پرداخت (دارایی)، ردیف 4 مخارج سرمایه‌ای (افزوده به بهای دارایی) و ردیف 10 مطالبه از صندوق‌دار (حساب دریافتنی) است. در ردیف 6 سهم کارفرما هزینه است.

۵۵ صفحه ۶۷ فعالیت

با توجه به تعاریف هزینه‌های عملیاتی، هزینه‌های زیر را تفکیک نمایید.

ردیف	نام هزینه	بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	هزینه توزیع و فروش	هزینه عمومی و اداری
1	هزینه حقوق پرسنل بخش حسابداری مالی			✓
2	هزینه آگهی برای استخدام فروشنده			✓
3	هزینه استهلاک ساختمان اداری			✓
4	هزینه بیمه ساختمان انبار کالاها		✓	
5	هزینه بیمه حمل کالای خریداری‌شده	✓		

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵۶ صفحه ۷۰ کار عملی 2

مانده حساب‌های زیر از دفاتر مالی «مؤسسه آموزشی اراک» در پایان سال 1396 استخراج شده است:

هزینه حقوق مدرسان 2,450,000 — هزینه آب و برق بخش اداری 360,500 — هزینه آگهی 534,000 — درآمد ارائه خدمات 6,980,000 — هزینه ملزومات بخش اداری 68,000 — هزینه استهلاک ساختمان اداری 1,420,000 — پیش‌دریافت درآمد 2,600,000 — هزینه ملزومات بخش آموزشی 140,000 — هزینه حقوق کارکنان اداری 1,120,000 (ارقام به ریال)

مطلوب است: تنظیم گزارش سود و زیان برای سال مالی 1396.

مؤسسه آموزشی اراک — صورت سود و زیان برای سال مالی منتهی به 1396/12/29

شرح	ریال	ریال
درآمد خدمات		6,980,000
هزینه حقوق مدرسان	2,450,000	
هزینه ملزومات بخش آموزشی	140,000	
بهای تمام‌شده خدمات ارائه‌شده		(2,590,000)
سود ناخالص		**4,390,000**
هزینه‌های عملیاتی:		
هزینه آب و برق بخش اداری	360,500	
هزینه ملزومات بخش اداری	68,000	
هزینه استهلاک ساختمان اداری	1,420,000	
هزینه حقوق کارکنان اداری	1,120,000	
هزینه آگهی	534,000	
جمع هزینه‌های عملیاتی		(3,502,500)
سود عملیاتی		**887,500**

«پیش‌دریافت درآمد» بدهی است و در صورت سود و زیان نمی‌آید.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۵۷ صفحه ۷۱ فعالیت

زیان عملیاتی مؤسسه خدماتی «فجر» در پایان سال مالی 1395 معادل 2,900,000 ریال است. اگر هزینه‌های عملیاتی این مؤسسه در سال مالی مذکور 2,600,000 ریال و بهای تمام‌شده خدمات ارائه‌شده 1,400,000 ریال باشد. مطلوب است: درآمد عملیاتی این مؤسسه در سال مالی 1395

درآمد – بهای تمام‌شده خدمات – هزینه‌های عملیاتی = سود (زیان) عملیاتی

درآمد – 1,400,000 – 2,600,000 = –2,900,000 ⇒ درآمد = 4,000,000 – 2,900,000 = 1,100,000 ریال

۵۸ صفحه ۷۱ فعالیت

1) جمع فروش کالا در بازرگانی «شهرضا» 16,840,000 ریال و مانده حساب برگشت از فروش و تخفیفات 1,300,000 ریال و مانده حساب تخفیفات نقدی فروش 2,650,000 ریال است. فروش خالص را محاسبه کنید.

2) تعداد 8 واحد کالا به بهای هر واحد 150,000 ریال با تخفیف تجاری 5% به فروش رسید. اگر 2 واحد از اجناس برگشت داده شود و کالا مشمول مالیات با نرخ سال جاری باشد. محاسبه فروش خالص برای درج در صورت سود و زیان.

1) 12,890,000 = (1,300,000 + 2,650,000) – 16,840,000 ریال

2) فروش ناخالص: 1,200,000 = 150,000 × 8 ؛ تخفیف تجاری: 60,000 = 5% × 1,200,000 ؛ فروش پس از تخفیف: 1,140,000 (قیمت هر واحد 142,500).

برگشت 2 واحد: 285,000 = 142,500 × 2 ؛ فروش خالص: 855,000 = 285,000 – 1,140,000 ریال.

مالیات بر ارزش افزوده بخشی از درآمد نیست (بدهی به دولت است) و در فروش خالص نمی‌آید.

۵۹ صفحه ۷۲ فعالیت

تصویر روبه‌رو را تکمیل کنید. (کالای خریداری‌شده ← هزینه‌های مستقیم کالای خریداری‌شده ← هزینه حمل)

هزینه‌های مستقیم کالای خریداری‌شده، هزینه‌هایی است که برای رساندن کالا به انبار و آماده‌کردن آن برای فروش پرداخت می‌شود؛ مانند:

- هزینه حمل کالای خریداری‌شده
- هزینه بیمه حمل
- هزینه بارگیری و تخلیه

- حقوق و عوارض گمرکی

بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده = خرید خالص + هزینه‌های مستقیم کالای خریداری‌شده

۶۰ صفحه ۷۲ فعالیت

اطلاعات زیر از دفاتر مؤسسه بازرگانی «خرمشهر» استخراج شده است: خرید کالا 4,600,000 — هزینه حمل کالای خریداری‌شده 140,000 — برگشت از خرید و تخفیفات 310,000 — هزینه بیمه حمل کالای خریداری‌شده 90,000 — تخفیفات نقدی خرید 110,000. مطلوب است: محاسبه بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده

شرح	ریال	ریال
خرید کالا		4,600,000
برگشت از خرید و تخفیفات	(310,000)	
تخفیفات نقدی خرید	(110,000)	
خرید خالص		4,180,000
هزینه حمل کالای خریداری‌شده	140,000	
هزینه بیمه حمل کالای خریداری‌شده	90,000	
بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده		**4,410,000**

۶۱ صفحه ۷۳ فعالیت

اطلاعات زیر از دفاتر مؤسسه بازرگانی «نطنز» استخراج شده است: خرید خالص 1,150,000 — هزینه حمل کالای خریداری‌شده 220,000 — تخفیفات نقدی خرید 100,000 — بهای تمام‌شده کالای فروش رفته 950,000 — موجودی کالای پایان دوره 840,000. مطلوب است: محاسبه موجودی کالای ابتدای دوره.

بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده: 1,150,000 + 220,000 = 1,370,000

بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش: 950,000 + 840,000 = 1,790,000

موجودی ابتدای دوره: 1,790,000 − 1,370,000 = 420,000 ریال

تخفیفات نقدی خرید قبلاً در «خرید خالص» لحاظ شده و دوباره کسر نمی‌شود.

۶۲ صفحه ۷۳ فعالیت 1

متن‌های زیر را با کلمات «مستقیم» و «معکوس» تکمیل نمایید.

در یک سال مالی، موجودی کالای ابتدای دوره با سود ناخالص رابطه ..... و موجودی کالای پایان دوره با سود ناخالص رابطه ..... و بهای تمام‌شده کالای فروش رفته با سود ناخالص رابطه..... دارد.

موجودی کالای پایان دوره با بهای تمام‌شده کالای فروش رفته رابطه ..... و موجودی کالای ابتدای دوره با بهای تمام‌شده کالای فروش رفته رابطه ..... دارد.

موجودی ابتدای دوره با سود ناخالص رابطه **معکوس**، موجودی پایان دوره با سود ناخالص رابطه **مستقیم** و بهای تمام‌شده کالای فروش رفته با سود ناخالص رابطه **معکوس** دارد.

موجودی پایان دوره با بهای تمام‌شده کالای فروش رفته رابطه **معکوس** و موجودی ابتدای دوره با آن رابطه **مستقیم** دارد.

۶۳ صفحه ۷۳ فعالیت 2

سود ناخالص مؤسسه‌ای 25% فروش خالص است. اگر بهای تمام‌شده کالای فروش رفته 6,375,000 ریال باشد، سود ناخالص مؤسسه چند ریال است؟

بهای تمام‌شده = 75% فروش خالص ⇒ فروش خالص = 6,375,000 ÷ 0.75 = 8,500,000

سود ناخالص = 8,500,000 × 25% = 2,125,000 ریال

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۶۴ صفحه ۷۳ فعالیت

با توجه به رابطه‌های زیر، اعداد مجهول را محاسبه نمایید.

موجودی کالای ابتدای دوره 7,840,000 — بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده ؟ — بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش 20,000,000 — موجودی کالای پایان دوره ؟ — بهای تمام‌شده کالای فروش رفته 12,300,000

شرح	مبلغ (ریال)
موجودی کالای ابتدای دوره	7,840,000
بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده	**12,160,000**
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش	20,000,000
موجودی کالای پایان دوره	**7,700,000**
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	12,300,000

20,000,000 − 7,840,000 = 12,160,000 ؛ 20,000,000 − 12,300,000 = 7,700,000

۶۵ صفحه ۷۴ فعالیت

شکل روبه‌رو را بر اساس مراحل محاسبه سود (زیان) عملیاتی در مؤسسه‌های بازرگانی تکمیل کنید.

1. فروش خالص
2. − بهای تمام‌شده کالای فروش رفته
3. = سود (زیان) ناخالص
4. − هزینه‌های عملیاتی (توزیع و فروش، عمومی و اداری)
5. ± سایر اقلام عملیاتی (سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی)
6. = سود (زیان) عملیاتی

ایران توشه
مرجع تخصصی موفقیت

مانده‌های زیر از دفاتر مؤسسه بازرگانی «خوزستان» در پایان سال مالی 1396 استخراج شده است: فروش کالا 48,420,700 — خرید کالا 36,400,500 — برگشت از فروش و تخفیفات 2,160,000 — برگشت از خرید و تخفیفات 1,600,300 — تخفیفات نقدی فروش 970,850 — تخفیفات نقدی خرید 440,600 — موجودی کالای ابتدای دوره 14,900,000 — موجودی کالای پایان دوره 17,450,000 — هزینه حمل کالای خریداری‌شده 340,000 — هزینه ملزومات اداری 170,000 — هزینه حمل کالای فروش رفته 250,000 — هزینه آب و برق بخش اداری 510,000 — هزینه بازاریابی 765,000 — هزینه استهلاک ساختمان اداری 825,000 — هزینه بیمه کارکنان اداری 648,240 — هزینه حقوق فروشندگان 2,450,000 — درآمد اجاره فروشگاه 6,400,000 — هزینه آب و برق فروشگاه 28,000 (ارقام به ریال)

مطلوب است: محاسبه سود (زیان) عملیاتی مؤسسه بازرگانی خوزستان

مؤسسه بازرگانی خوزستان — صورت سود و زیان برای سال مالی 1396

شرح	ریال	ریال
فروش کالا		48,420,700
برگشت از فروش و تخفیفات	(2,160,000)	
تخفیفات نقدی فروش	(970,850)	
فروش خالص		**45,289,850**
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته:		
موجودی کالای ابتدای دوره		14,900,000
خرید کالا	36,400,500	
برگشت از خرید و تخفیفات	(1,600,300)	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	ریال	ریال
تخفیفات نقدی خرید	(440,600)	
خرید خالص		34,359,600
هزینه حمل کالای خریداری‌شده		340,000
بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده		34,699,600
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش		49,599,600
موجودی کالای پایان دوره		(17,450,000)
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته		(32,149,600)
سود (زیان) ناخالص		**13,140,250**

شرح	ریال	ریال
هزینه‌های فروش، عمومی و اداری:		
هزینه حقوق فروشندگان	2,450,000	
هزینه بازاریابی	765,000	
هزینه حمل کالای فروش رفته	250,000	
هزینه آب و برق فروشگاه	28,000	
هزینه ملزومات اداری	170,000	
هزینه آب و برق بخش اداری	510,000	
هزینه استهلاک ساختمان اداری	825,000	

شرح	ریال	ریال
هزینه بیمه کارکنان اداری	648,240	
جمع هزینه‌های عملیاتی		(5,646,240)
درآمد اجاره فروشگاه	6,400,000	
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی		6,400,000
سود (زیان) عملیاتی		**13,894,010**

سود عملیاتی = 13,894,010 = 6,400,000 + 5,646,240 – 13,140,250 ریال

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۶۷ صفحه ۷۵ فعالیت 1

به جای ..... عبارت مناسب را بنویسید.

1) فروش خالص = فروش کالا – (..... + ...)

2) ..... + ... = بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش

3) سود ناخالص – ..... = سود عملیاتی

4) بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش – ..... = بهای تمام‌شده کالای فروش رفته

1) فروش خالص = فروش کالا – (برگشت از فروش و تخفیفات + تخفیفات نقدی فروش)

2) بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده + موجودی کالای ابتدای دوره = بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش

3) سود ناخالص – هزینه‌های عملیاتی (± سایر اقلام عملیاتی) = سود عملیاتی

4) بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش – موجودی کالای پایان دوره = بهای تمام‌شده کالای فروش رفته

۶۸ صفحه ۷۵ فعالیت 2

اگر زیان عملیاتی در مؤسسه بازرگانی «اصفهان» 3,200,000 ریال و هزینه‌های عملیاتی آن 1,200,000 ریال باشد، مؤسسه دارای سود ناخالص یا زیان ناخالص است؟ مبلغ آن را محاسبه کنید.

هزینه‌های عملیاتی + زیان ناخالص = زیان عملیاتی ⇒ زیان ناخالص = 3,200,000 – 1,200,000 = 2,000,000

مؤسسه دارای **زیان ناخالص** به مبلغ 2,000,000 ریال است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مانده‌های زیر مربوط به مؤسسه بازرگانی «سبزوار» در پایان سال مالی 1395 است:

فروش کالا 84,800,000 — خرید کالا 79,400,000 — برگشت از فروش و تخفیفات 2,150,000 — برگشت از خرید و تخفیفات 720,000 — تخفیفات نقدی فروش 650,000 — موجودی کالای ابتدای دوره 9,300,000 — موجودی کالای پایان دوره 7,450,000 — هزینه حمل کالای خریداری‌شده 350,000 — هزینه حمل کالای فروش رفته 300,000 — هزینه آگهی 440,000 — هزینه پذیرایی و آبدارخانه اداری 210,000 — هزینه حقوق فروشندگان 630,000 — هزینه متفرقه اداری 285,000 — هزینه ایاب و ذهاب بخش فروشگاه 160,000 (ارقام به ریال)

مطلوب است: محاسبه سود (زیان) عملیاتی مؤسسه بازرگانی سبزوار با استفاده از گزارش‌های تفکیکی برای سال مالی 1395.

1) بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده

شرح	ریال	ریال
خرید کالا		79,400,000
برگشت از خرید و تخفیفات	(720,000)	
خرید خالص		78,680,000
هزینه حمل کالای خریداری‌شده		350,000
بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده		**79,030,000**

2) بهای تمام‌شده کالای فروش رفته

شرح	ریال
موجودی کالای ابتدای دوره	9,300,000
بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده	79,030,000
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش	88,330,000
موجودی کالای پایان دوره	(7,450,000)
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	**80,880,000**

3) سود (زیان) عملیاتی

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	ریال	ریال
فروش کالا		84,800,000
برگشت از فروش و تخفیفات	(2,150,000)	
تخفیفات نقدی فروش	(650,000)	
فروش خالص		82,000,000
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته		(80,880,000)
سود ناخالص		**1,120,000**
هزینه حقوق فروشندگان	630,000	

شرح	ریال	ریال
هزینه آگهی	440,000	
هزینه حمل کالای فروش رفته	300,000	
هزینه ایاب و ذهاب بخش فروشگاه	160,000	
هزینه پذیرایی و آبدارخانه اداری	210,000	
هزینه متفرقه اداری	285,000	
جمع هزینه‌های عملیاتی		(2,025,000)
زیان عملیاتی		**(905,000)**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

مانده‌های زیر مربوط به واحد تجاری «گلستان» است که فعالیت اصلی آن، فروش و تعمیر انواع گوشی‌های تلفن همراه است:

فروش تلفن همراه 145,300,000 — ارائه خدمات (تعمیرات و نصب برنامه) 37,200,000 — خرید کالا 115,700,000 — برگشت از فروش و تخفیفات 2,160,000 — برگشت از خرید و تخفیفات 3,200,000 — موجودی کالای ابتدای دوره 59,100,000 — موجودی کالای پایان دوره 71,600,000 — هزینه حمل کالای خریداری‌شده 4,300,000 — هزینه نگهداری دارایی‌های ثابت 2,400,000 — هزینه چاپ و تکثیر فاکتور 1,380,000 — هزینه حقوق حسابدار 3,600,000 — هزینه استهلاک ساختمان فروشگاه 4,300,000 — هزینه پذیرایی و آبدارخانه فروشگاه 700,000 — هزینه تلفن و مخابرات فروشگاه 490,000 — هزینه ملزومات اداری 150,000 — هزینه آب و برق فروشگاه 420,000 — هزینه بیمه سهم کارفرما 684,000 — هزینه استهلاک نرم‌افزار حسابداری 375,000 — درآمد اجاره 1,350,000 — کسری انبار 640,000 (ارقام به ریال)

مطلوب است: تنظیم صورت سود و زیان در پایان سال 1396

واحد تجاری گلستان — صورت سود و زیان برای سال مالی 1396

شرح	ریال	ریال
فروش تلفن همراه		145,300,000
برگشت از فروش و تخفیفات	(2,160,000)	
فروش خالص		143,140,000
درآمد ارائه خدمات		37,200,000
فروش خالص و درآمد خدمات		**180,340,000**
موجودی کالای ابتدای دوره		59,100,000
خرید کالا	115,700,000	
برگشت از خرید و تخفیفات	(3,200,000)	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	ریال	ریال
خرید خالص		112,500,000
هزینه حمل کالای خریداری‌شده		4,300,000
بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده		116,800,000
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش		175,900,000
موجودی کالای پایان دوره		(71,600,000)
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته		(104,300,000)
سود ناخالص		**76,040,000**
هزینه‌های فروش، عمومی و اداری:		

شرح	ریال	ریال
هزینه حقوق حسابدار	3,600,000	
هزینه استهلاک ساختمان فروشگاه	4,300,000	
هزینه پذیرایی و آبدارخانه فروشگاه	700,000	
هزینه تلفن و مخابرات فروشگاه	490,000	
هزینه ملزومات اداری	150,000	
هزینه آب و برق فروشگاه	420,000	
هزینه بیمه سهم کارفرما	684,000	
هزینه استهلاک نرم‌افزار حسابداری	375,000	

شرح	ریال	ریال
هزینه نگهداری دارایی‌های ثابت	2,400,000	
هزینه چاپ و تکثیر فاکتور	1,380,000	
جمع هزینه‌های عملیاتی		(14,499,000)
درآمد اجاره	1,350,000	
کسری انبار	(640,000)	
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی		710,000
سود عملیاتی		**62,251,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷۱ صفحه ۸۱ کار عملی 6

در هر ستون به جای علامت ؟ مبلغ صحیح را بنویسید. (مؤسسه‌های نیاسر، قمصر و ابیانه)

جدول تکمیل‌شده (ریال)

شرح	مؤسسه نیاسر	مؤسسه قمصر	مؤسسه ابیانه
فروش خالص	12,000,000	5,850,000	15,710,000
موجودی کالای اول دوره	4,300,000	940,000	1,450,000
خرید کالا	2,740,000	3,200,000	13,650,000

شرح	مؤسسه نیاسر	مؤسسه قمصر	مؤسسه ابیانه
برگشت از خرید و تخفیفات	360,000	180,000	160,000
هزینه حمل کالای خریداری‌شده	95,000	140,000	50,000
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش	6,775,000	4,100,000	14,990,000

شرح	مؤسسه نیاسر	مؤسسه قمصر	مؤسسه ابیانه
موجودی کالای پایان دوره	875,000	1,600,000	2,100,000
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	5,900,000	2,500,000	12,890,000
سود (زیان) ناخالص	**6,100,000**	**3,350,000**	**2,820,000**

روابط به‌کاررفته: آماده برای فروش = ابتدا + خرید - برگشت از خرید + هزینه حمل ؛ بهای تمام‌شده فروش رفته = آماده برای فروش - موجودی پایان ؛ سود ناخالص = فروش خالص - بهای تمام‌شده فروش رفته

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷۲ صفحه ۸۲ کار عملی 7

اطلاعات زیر مربوط به مؤسسه «سقز» در سال‌های مالی 1394، 1395 و 1396 است. به جای علامت ؟ مبلغ صحیح را درج نمایید.

جدول تکمیل‌شده (ریال)

شرح	1396	1395	1394
فروش کالا	10,080,000	7,120,000	7,000,000
برگشت از فروش و تخفیفات	410,000	270,000	140,000
تخفیفات نقدی فروش	175,000	100,000	110,000
فروش خالص	**9,495,000**	**6,750,000**	**6,750,000**

شرح	1396	1395	1394
موجودی کالای اول دوره	3,180,000	1,780,000	2,060,000
خرید کالا	6,400,000	5,740,000	3,650,000
برگشت از خرید و تخفیفات	310,000	360,000	360,000
تخفیفات نقدی خرید	65,000	80,000	40,000

شرح	1396	1395	1394
خرید خالص	6,025,000	5,300,000	3,250,000
هزینه حمل کالای خریداری‌شده	140,000	150,000	140,000
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش	9,345,000	7,230,000	5,450,000
موجودی کالای پایان دوره	2,435,000	3,180,000	1,780,000

شرح	1396	1395	1394
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	6,910,000	4,050,000	3,670,000
سود ناخالص	**2,585,000**	**2,700,000**	**3,080,000**
هزینه‌های عملیاتی	1,960,000	1,410,000	980,000
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	1,925,000	840,000	(1,600,000)

شرح	1396	1395	1394
سود (زیان) عملیاتی	**2,550,000**	**2,130,000**	**500,000**

موجودی پایان هر سال برابر موجودی ابتدای سال بعد است؛ مجهول‌ها با رابطه‌های فروش خالص، خرید خالص، بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش و سود ناخالص به‌دست آمده‌اند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷۳ صفحه ۸۵ فعالیت

تاریخ 1397/9/5 فروشگاه لوازم بهداشتی «هشتگرد» اقدام به فروش وسایط نقلیه خود به بهای 64,000,000 ریال نمود و چکی به همین تاریخ دریافت کرد. اگر بهای تمام‌شده این دارایی 125,000,000 ریال، مانده استهلاک انباشته دارایی در تاریخ فروش 58,120,000 ریال و مؤسسه بابت مخارج آگهی فروش 640,000 ریال، حق کمیسیون فروش 1,110,000 ریال و هزینه‌های نقل و انتقال سند 780,000 ریال پرداخت نموده باشد، سود (زیان) غیرعملیاتی شناسایی‌شده در صورت سود و زیان این فروشگاه بابت این رویداد چند ریال است؟

شرح	ریال
بهای تمام‌شده دارایی	125,000,000
استهلاک انباشته	(58,120,000)
مبلغ دفتری	66,880,000
بهای فروش	64,000,000
مخارج فروش (آگهی، کمیسیون، نقل و انتقال سند)	(2,530,000)
زیان خالص فروش دارایی	**(5,410,000)**

64,000,000 – 66,880,000 – 2,530,000 = –5,410,000 ؛ یعنی 5,410,000 ریال زیان غیرعملیاتی.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷۴ صفحه ۸۵ فعالیت

در تاریخ 1396/8/1 مؤسسه «سیستان و بلوچستان» برای انجام فعالیت‌های عادی خود، وامی به ارزش 28,000,000 ریال از بانک ملی دریافت نمود. سررسید وام در 1399/8/1 و نرخ سود وام 15% است. سود وام هر سه ماه یک‌بار قابل پرداخت است. مبلغ درج‌شده در صورت سود و زیان سال 1396 بابت مخارج تأمین مالی چند ریال است؟

وام برای تحصیل دارایی نیست، پس مخارج تأمین مالی هزینه دوره است. مدت از 1396/8/1 تا پایان سال: 5 ماه (آبان تا اسفند).

28,000,000 ریال هزینه مالی در صورت سود و زیان 1396 درج می‌شود. 1,750,000 = 5/12 × 15% ×

۷۵ صفحه ۸۶ فعالیت

مجموعه حساب‌های زیر از دفاتر نمایندگی خودرو ملی (تعمیرگاه و فروشگاه) استخراج شده است. جایگاه ردیف حساب‌های زیر را در صورت سود و زیان تشخیص دهید.

ردیف	نام حساب	درآمدهای عملیاتی	بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	هزینه فروش، عمومی و اداری	سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی
1	هزینه حمل کالای فروش رفته			✓		
2	فروش خودرو ملی	✓				
3	برگشت از فروش و تخفیفات	✓				
4	خرید خودرو ملی		✓			
5	سود حاصل از فروش اثاثه اداری					✓

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ردیف	نام حساب	درآمدهای عملیاتی	بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	هزینه ،فروش عمومی و اداری	سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی
6	هزینه ملزومات فروشگاه			✓		
7	درآمد اجاره مستغلات				✓	
8	هزینه تعمیر و نگهداری ساختمان			✓		
9	ارائه خدمات تعمیر خودرو	✓				

ردیف	نام حساب	درآمدهای عملیاتی	بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	هزینه ،فروش عمومی و اداری	سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی
10	هزینه حقوق کارکنان اداری			✓		
11	کسری صندوق				✓	
12	هزینه کاهش ارزش موجودی کالا				✓	
13	هزینه اهدای دارایی ثابت					✓

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۷۶ صفحه ۸۶ فعالیت

اطلاعات زیر از دفاتر مالی مؤسسه «همدان» استخراج شده است: سود عملیاتی 7,800,000 ریال، کل هزینه‌های غیرعملیاتی 2,650,000 ریال که 12% آن مربوط به هزینه‌های مالی است. اگر مازاد سایر درآمدهای غیرعملیاتی به سایر هزینه‌های غیرعملیاتی 460,000 ریال باشد. مطلوب است: محاسبه سود (زیان) خالص قبل از کسر مالیات.

هزینه‌های مالی: 2,650,000 × 12% = 318,000 ؛ سایر هزینه‌های غیرعملیاتی: 2,650,000 − 318,000 = 2,332,000

خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی = مازاد درآمدها بر هزینه‌ها = +460,000

شرح	ریال
سود عملیاتی	7,800,000
هزینه‌های مالی	(318,000)
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	460,000
سود خالص قبل از مالیات	**7,942,000**

۷۷ صفحه ۸۷ کار عملی 8

اطلاعات زیر از دفاتر مؤسسه بازرگانی «گلپایگان» در پایان سال مالی 1396 استخراج شده است.
فروش خالص 128,300,000 — بهای تمام‌شده کالای فروش رفته 83,400,000 — هزینه‌های عمومی و اداری 18,410,000 — هزینه‌های توزیع و فروش 20,900,000 — درآمدهای غیرعملیاتی 4,720,000 — هزینه‌های غیرعملیاتی 3,860,000 — درآمد اجاره 5,300,000 — هزینه‌های مالی 440,000 — سایر درآمدهای عملیاتی 4,140,000 — سایر هزینه‌های عملیاتی 3,850,000 (ارقام به ریال)
مطلوب است: تنظیم گزارش سود (زیان) در سال 1396.

مؤسسه بازرگانی گلپایگان — صورت سود و زیان برای سال مالی 1396

شرح	ریال	ریال
فروش خالص		128,300,000
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته		(83,400,000)
سود ناخالص		**44,900,000**
هزینه‌های فروش، عمومی و اداری:		
هزینه‌های توزیع و فروش	20,900,000	
هزینه‌های عمومی و اداری	18,410,000	

شرح	ریال	ریال
جمع هزینه‌های عملیاتی		(39,310,000)
درآمد اجاره	5,300,000	
سایر درآمدهای عملیاتی	4,140,000	
سایر هزینه‌های عملیاتی	(3,850,000)	
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی		5,590,000
سود عملیاتی		**11,180,000**

شرح	ریال	ریال
هزینه‌های مالی		(440,000)
درآمدهای غیرعملیاتی	4,720,000	
هزینه‌های غیرعملیاتی	(3,860,000)	
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی		860,000
سود خالص قبل از مالیات		**11,600,000**

مالیاتی در اطلاعات مسئله نیامده است؛ پس سود قبل از مالیات 11,600,000 ریال گزارش می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

اطلاعات زیر از دفاتر مؤسسه خدماتی ـ بازرگانی «شاهرود» در پایان سال مالی 1396 استخراج شده است.

درآمدهای عملیاتی 43,000,000 — سایر درآمدهای عملیاتی 2,100,000 — هزینه‌های فروش، عمومی و اداری 4,300,000 — بهای تمام‌شده درآمدهای عملیاتی 31,200,000 — درآمدهای غیرعملیاتی 3,200,000 — هزینه‌های غیرعملیاتی 2,600,000 — هزینه‌های مالی 700,000 — مالیات بر درآمد 2,375,000 (ارقام به ریال)

مطلوب است: تنظیم گزارش سود و زیان برای سال 1396 به‌صورت طبقه‌بندی‌شده.

مؤسسه شاهرود — صورت سود و زیان برای سال مالی 1396

شرح	ریال	ریال
درآمدهای عملیاتی		43,000,000
بهای تمام‌شده درآمدهای عملیاتی		(31,200,000)
سود ناخالص		**11,800,000**
هزینه‌های فروش، عمومی و اداری		(4,300,000)
سایر درآمدهای عملیاتی		2,100,000
سود عملیاتی		**9,600,000**

شرح	ریال	ریال
هزینه‌های مالی		(700,000)
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی (3,200,000 - 2,600,000)		600,000
سود خالص قبل از مالیات		**9,500,000**
مالیات بر درآمد		(2,375,000)
سود خالص		**7,125,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

فعالیت‌های مالی مؤسسه تجاری «چابهار» در ارتباط با فروش و تعمیرات موتورسیکلت است. مانده‌های زیر از دفاتر این مؤسسه در پایان سال 1395 استخراج شده است:

الف) درآمدهای عملیاتی: فروش موتورسیکلت 190,000,000 — تعمیرات موتورسیکلت 41,500,000 — برگشت از فروش و تخفیفات 6,140,000 — تخفیفات نقدی فروش 890,000. ب) سایر درآمدهای عملیاتی: درآمد اجاره 21,000,000 — اضافی انبار 6,200,000. ج) درآمدهای غیرعملیاتی: سود سپرده بانکی 12,550,600 — سود حاصل از فروش تجهیزات 3,900,000 — سود حاصل از معاوضه اثاثه فروشگاه 240,000. د) بهای تمام‌شده کالای فروش رفته و خدمات ارائه‌شده: خرید موتورسیکلت 124,000,000 — هزینه حمل کالای خریداری‌شده 2,300,000 — تخفیفات نقدی خرید 350,000 — برگشت از خرید و تخفیفات 3,400,000 — هزینه تخلیه موتورسیکلت 250,000 — هزینه حقوق تعمیرکاران 4,180,000 — هزینه آب و برق بخش تعمیرگاه 410,000 — هزینه استهلاک تجهیزات تعمیرگاه 460,000 — موجودی کالای ابتدای دوره 53,000,000 — موجودی کالای پایان دوره 61,000,000. هـ) هزینه‌های فروش، عمومی و اداری: هزینه حمل کالای فروش رفته 290,000 — هزینه آگهی 430,000 — هزینه ملزومات اداری 360,000 — هزینه پذیرایی بخش اداری 175,000 — هزینه بیمه ساختمان اداری 930,000 — هزینه حقوق حسابدار 1,300,000 — هزینه استهلاک اثاثه فروشگاه 435,000 — هزینه حقوق فروشندگان 1,000,000. و) سایر هزینه‌های عملیاتی: هزینه کاهش ارزش موجودی کالا 625,000 — کسری صندوق 163,000. ز) هزینه‌های غیرعملیاتی: زیان معاوضه اثاثه فروشگاه 164,000 — هزینه‌های مالی 280,000. ح) مالیات بر درآمد: مالیات عملکرد سال جاری 25,652,000 (ارقام به ریال)

مطلوب است: تنظیم گزارش سود و زیان و محاسبه سود خالص در سال 1395 به صورت طبقه‌بندی‌شده.

مؤسسه چابهار — صورت سود و زیان برای سال مالی 1395

شرح	ریال	ریال
فروش موتورسیکلت	190,000,000	
درآمد تعمیرات	41,500,000	
برگشت از فروش و تخفیفات	(6,140,000)	
تخفیفات نقدی فروش	(890,000)	
فروش خالص و درآمد خدمات		**224,470,000**
موجودی کالای ابتدای دوره	53,000,000	
خرید موتورسیکلت	124,000,000	
برگشت از خرید و تخفیفات	(3,400,000)	

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	ریال	ریال
تخفیفات نقدی خرید	(350,000)	
هزینه حمل و تخلیه (2,300,000 + 250,000)	2,550,000	
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش	175,800,000	
موجودی کالای پایان دوره	(61,000,000)	
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته	114,800,000	
بهای تمام‌شده خدمات ارائه‌شده (تعمیرکاران، آب و برق و استهلاک تعمیرگاه)	5,050,000	
جمع بهای تمام‌شده کالای فروش رفته و خدمات		(119,850,000)
سود ناخالص		**104,620,000**

شرح	ریال	ریال
هزینه‌های فروش، عمومی و اداری:		
هزینه حقوق فروشندگان	1,000,000	
هزینه آگهی	430,000	
هزینه حمل کالای فروش رفته	290,000	
هزینه ملزومات اداری	360,000	
هزینه پذیرایی بخش اداری	175,000	
هزینه بیمه ساختمان اداری	930,000	
هزینه حقوق حسابدار	1,300,000	

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	ریال	ریال
هزینه استهلاک اثاثه فروشگاه	435,000	
جمع هزینه‌های عملیاتی		(4,920,000)
درآمد اجاره	21,000,000	
اضافی انبار	6,200,000	
هزینه کاهش ارزش موجودی کالا	(625,000)	
کسری صندوق	(163,000)	
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی		26,412,000
سود عملیاتی		**126,112,000**

شرح	ریال	ریال
هزینه‌های مالی		(280,000)
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی (سود سپرده، سود فروش تجهیزات، سود و زیان معاوضه اثاثه)		16,526,600
سود خالص قبل از مالیات		**142,358,600**
مالیات بر درآمد		(25,652,000)
سود خالص		**116,706,600**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸۰ صفحه ۹۶ کار عملی 11

مانده سود انباشته مؤسسه کرج در ابتدای سال 1396 معادل 6,950,000 ریال است. سود خالص و سود تخصیص‌یافته در سال 1396 به ترتیب 3,150,000 ریال و 3,000,000 ریال می‌باشد. این مؤسسه در پایان خردادماه 1394 تجهیزاتی با بهای تمام‌شده 16,000,000 ریال خریداری نمود و در سال 1396 متوجه شد که استهلاک آن را هنوز محاسبه نکرده است. اگر این دارایی فاقد ارزش اسقاط باشد و عمر مفید آن 5 سال برآورد گردد.

مطلوب است: ثبت اصلاح این اشتباه در سال 1396 و تنظیم گردش حساب سود (زیان) انباشته برای سال 1396.

استهلاک سالانه: 3,200,000 = 5 ÷ 16,000,000 . استهلاک سال 1394 (از تیر تا اسفند، 9 ماه): 3,200,000 × 9/12 = 2,400,000 ؛ سال 1395: 3,200,000 ؛ جمع استهلاک ثبت‌نشده سال‌های قبل: 5,600,000

ثبت اصلاحی (1396/12/29)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سود و زیان انباشته ـ تعدیل سنواتی	5,600,000	
استهلاک انباشته تجهیزات		5,600,000

گردش حساب سود (زیان) انباشته سال 1396

شرح	ریال
سود انباشته ابتدای دوره	6,950,000
تعدیلات سنواتی	(5,600,000)
سود انباشته ابتدای سال ـ تعدیل شده	1,350,000
سود خالص	3,150,000
سود قابل تخصیص	4,500,000
تخصیص سود	(3,000,000)
سود انباشته پایان سال	**1,500,000**

استهلاک سال 1396 جزء هزینه‌های همان سال است و در محاسبه سود خالص جاری لحاظ می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸۱ صفحه ۹۸ مسئله پایان فصل

1) اطلاعات زیر از دفاتر مؤسسه «خلیج فارس» در سال‌های 1395 و 1394 استخراج شده است.

درآمدهای عملیاتی 42,800 و 39,600 — سایر اقلام عملیاتی (930) و (460) — هزینه‌های فروش، عمومی و اداری 4,120 و 3,940 — سود انباشته ابتدای دوره 12,660 و 8,710 — سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی (1,380) و (940) — نرخ مالیات بر درآمد 25% و 25% — بهای تمام‌شده درآمدهای عملیاتی 30,400 و 28,640 — هزینه‌های مالی 140 و 165 — تخصیص سود از سود قابل تخصیص 60% و 75% (به ترتیب برای 1395 و 1394؛ هزار ریال)

مطلوب است: تنظیم صورت سود و زیان و گزارش سود (زیان) انباشته برای سال‌های 1395 و 1394 به‌صورت مقایسه‌ای (اعداد بر مبنای هزار ریال درج شود)

صورت سود و زیان مقایسه‌ای (هزار ریال)

شرح	1395	1394
درآمدهای عملیاتی	42,800	39,600
بهای تمام‌شده درآمدهای عملیاتی	(30,400)	(28,640)
سود ناخالص	**12,400**	**10,960**
هزینه‌های فروش، عمومی و اداری	(4,120)	(3,940)
سایر اقلام عملیاتی	(930)	(460)
سود عملیاتی	**7,350**	**6,560**

شرح	1395	1394
هزینه‌های مالی	(140)	(165)
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	(1,380)	(940)
سود خالص قبل از مالیات	**5,830**	**5,455**
مالیات بر درآمد (25%)	(1,458)	(1,364)
سود خالص	**4,372**	**4,091**

گردش حساب سود (زیان) انباشته (هزار ریال)

شرح	1395	1394
سود انباشته ابتدای دوره	12,660	8,710
سود خالص	4,372	4,091
سود قابل تخصیص	17,032	12,801
تخصیص سود (60% و 75%)	(10,219)	(9,601)
سود انباشته پایان سال	**6,813**	**3,200**

سود قابل تخصیص = سود انباشته ابتدای دوره + سود خالص؛ مبلغ تخصیص‌یافته درصدی از آن است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری تهیه و تنظیم صورت‌های مالی - پودمان سوم

تهیه و تنظیم ترازنامه

فهرست

۸۲ صفحه ۱۰۳ · فعالیت — دانسته‌ها درباره ترازنامه ۱۰۱

۸۳ صفحه ۱۰۳ · فعالیت 1 — حساب‌های ترازنامه ۱۰۱

۸۴ صفحه ۱۰۳ · فعالیت 2 — نام‌های دیگر ترازنامه ۱۰۱

۸۵ صفحه ۱۰۳ · فعالیت — تاریخ ترازنامه و سود و زیان ۱۰۱

۸۶ صفحه ۱۰۴ · فعالیت — کاربردهای ترازنامه ۱۰۲

۸۷ صفحه ۱۰۵ · فعالیت 1 — معادله اساسی حسابداری ۱۰۲

۸۸ صفحه ۱۰۵ · فعالیت 2 — برداشت از دارایی ۱۰۲

۸۹ صفحه ۱۰۵ · فعالیت 3 — مفهوم بدهی ۱۰۳

۹۰ صفحه ۱۰۵ · فعالیت 4 — مفهوم سرمایه ۱۰۳

۹۱ صفحه ۱۰۵ · فعالیت — تکمیل جدول معادله حسابداری ۱۰۳

۹۲ صفحه ۱۰۶ · کار عملی 1 — تغییرات دارایی، بدهی و سرمایه ۱۰۴

۹۳ صفحه ۱۰۶ · فعالیت — دلیل طبقه‌بندی اقلام ترازنامه ۱۰۴

۹۴ صفحه ۱۰۶ · فعالیت — کاهش بقاء ۱۰۵

۹۵ صفحه ۱۰۷ · فعالیت — حداقل اقلام ترازنامه در استاندارد 1 ۱۰۵

۹۶ صفحه ۱۰۸ · فعالیت — فواید ارائه مقایسه‌ای ۱۰۶

۹۷ صفحه ۱۱۰ · فعالیت — شناخت دارایی‌ها ۱۰۶

۹۸ صفحه ۱۱۱ · فعالیت — طبقه‌بندی ارز خریداری‌شده ۱۰۶

۹۹ صفحه ۱۱۲ · فعالیت — وجوه در راه ۱۰۷

۱۰۰ صفحه ۱۱۲ · کار عملی 2 — موجودی نقد ۱۰۷

۱۰۱ صفحه ۱۱۲ · فعالیت — حساب سرمایه‌گذاری ۱۰۷

۱۰۲ صفحه ۱۱۳ · فعالیت — مثال سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ۱۰۸

۱۰۳ صفحه ۱۱۳ · فعالیت — مؤسسه تولیدی و موجودی‌های آن ۱۰۸

۱۰۴ صفحه ۱۱۴ · فعالیت — موجودی مواد و کالا ۱۰۸

۱۰۵ صفحه ۱۱۵ · کار عملی 3 — موجودی مواد و کالا ۱۰۹

۱۰۶ صفحه ۱۱۵ · کار عملی 4 — جمع دارایی‌های جاری ۱۱۰

۱۰۷ صفحه ۱۱۵ · فعالیت — پیش‌پرداخت خرید دارایی ثابت ۱۱۰

۱۰۸ صفحه ۱۱۶ · فعالیت — تعریف دیگر دارایی‌های غیرجاری ۱۱۰

۱۰۹ صفحه ۱۱۶ · فعالیت — نمونه دریافتنی بلندمدت ۱۱۱

۱۱۰ صفحه ۱۱۶ · فعالیت — محدودیت در واگذاری سرمایه‌گذاری ۱۱۱

۱۱۱ صفحه ۱۱۷ · فعالیت — دارایی‌های نامشهود و غیرپولی ۱۱۱

۱۱۲ صفحه ۱۱۷ · فعالیت — نمونه دارایی ثابت مشهود ۱۱۱

۱۱۳ صفحه ۱۱۸ · فعالیت — طبقه‌بندی دارایی‌ها ۱۱۲

۱۱۴ صفحه ۱۱۹ · کار عملی 5 — جمع دارایی‌های جاری و غیرجاری ۱۱۳

۱۱۵ صفحه ۱۱۹ · فعالیت — تکمیل جدول طبقه حساب‌ها ۱۱۴

۱۱۶ صفحه ۱۲۱ · کار عملی 6 — بخش دارایی‌های ترازنامه مؤسسه سراوان ۱۱۵

۱۱۷ صفحه ۱۲۲ · فعالیت — تأثیرات کم‌آبی ۱۱۷

۱۱۸ صفحه ۱۲۴ · فعالیت — گفتگو درباره بدهی ۱۱۷
۱۱۹ صفحه ۱۲۵ · فعالیت — مبنای طبقه‌بندی بدهی‌ها ۱۱۷
۱۲۰ صفحه ۱۲۶ · فعالیت — مثال پرداختنی‌های تجاری ۱۱۸
۱۲۱ صفحه ۱۲۶ · فعالیت — بدهی‌های مالیاتی مؤسسه ۱۱۸
۱۲۲ صفحه ۱۲۶ · فعالیت — سررسید بدهی جاری ۱۱۸
۱۲۳ صفحه ۱۲۷ · فعالیت — ذخایر ۱۱۸
۱۲۴ صفحه ۱۲۷ · کار عملی 7 — جمع بدهی‌های جاری ۱۱۹
۱۲۵ صفحه ۱۲۷ · فعالیت — منظور از تسهیلات ۱۱۹
۱۲۶ صفحه ۱۲۸ · کار عملی 8 — درصد تغییرات بدهی‌های جاری ... ۱۱۹
۱۲۷ صفحه ۱۲۸ · فعالیت — ویژگی‌های شخصی حسابدار ۱۲۰
۱۲۸ صفحه ۱۲۹ · فعالیت — تعریف دیگر بدهی‌های غیرجاری ... ۱۲۱
۱۲۹ صفحه ۱۲۹ · فعالیت — پرداختنی بلندمدت ۱۲۱
۱۳۰ صفحه ۱۳۰ · فعالیت — سپرده پس‌انداز کارکنان و طبقه‌بندی بدهی‌ها ... ۱۲۱
۱۳۱ صفحه ۱۳۱ · فعالیت — تأثیر رویدادها بر دارایی‌ها و بدهی‌ها ... ۱۲۳
۱۳۲ صفحه ۱۳۳ · کار عملی 9 — بخش بدهی‌های ترازنامه مؤسسه اراک ... ۱۲۴
۱۳۳ صفحه ۱۳۵ · فعالیت — تفاوت سرمایه با دارایی ۱۲۶
۱۳۴ صفحه ۱۳۶ · فعالیت — جدول معما (جاگذاری پاسخ‌ها) ... ۱۲۶
۱۳۵ صفحه ۱۳۷ · فعالیت — ستون یادداشت ۱۲۷
۱۳۶ صفحه ۱۴۱ · کار عملی 10 — بررسی صورت‌های مالی در سامانه کدال ... ۱۲۷
۱۳۷ صفحه ۱۴۱ · کار عملی 11 — اصلاح ترازنامه مؤسسه فیروزکوه ... ۱۲۸
۱۳۸ صفحه ۱۴۲ · کار عملی 12 — تکمیل ترازنامه مؤسسه بلوچستان ... ۱۳۰
۱۳۹ صفحه ۱۴۲ · فعالیت — گزارش‌های حسابداری مورد نیاز بانک ... ۱۳۲
۱۴۰ صفحه ۱۴۴ · فعالیت — حساب‌های انتظامی ۱۳۳
۱۴۱ صفحه ۱۴۴ · کار عملی 13 — ترازنامه طبقه‌بندی شده مؤسسه رامسر ... ۱۳۴
۱۴۲ صفحه ۱۴۷ · فکر کنید — مسئولیت‌های کمک حسابدار ۱۳۶
۱۴۳ صفحه ۱۴۷ · فکر کنید — تعهدات اخلاقی کمک حسابدار ... ۱۳۷

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۸۲ صفحه ۱۰۳ فعالیت

در مورد «ترازنامه» چه می‌دانید؟

ترازنامه یا «صورت وضعیت مالی» یکی از صورت‌های مالی اساسی است که وضعیت مالی واحد تجاری را در یک تاریخ معین نشان می‌دهد. در آن، دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه به تفکیک گزارش می‌شود و جمع دارایی‌ها همواره با جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه برابر است.

۸۳ صفحه ۱۰۳ فعالیت 1

به نظر شما مانده چه حساب‌هایی باید در ترازنامه واحد تجاری گزارش شود؟

مانده حساب‌های دائمی (حقیقی) شامل حساب‌های دارایی (مانند صندوق، بانک، حساب‌های دریافتنی، موجودی کالا، ساختمان)، حساب‌های بدهی (مانند حساب‌های پرداختنی، وام پرداختنی) و حساب‌های حقوق صاحبان سرمایه (سرمایه و سود انباشته) در ترازنامه گزارش می‌شود. حساب‌های درآمد و هزینه (موقت) در صورت سود و زیان می‌آید.

۸۴ صفحه ۱۰۳ فعالیت 2

نام‌های دیگر ترازنامه را جستجو کنید.

- صورت وضعیت مالی
- صورت دارایی‌ها و بدهی‌ها
- صورت وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌ها (در انگلیسی: Balance Sheet و Statement of Financial Position)

۸۵ صفحه ۱۰۳ فعالیت

آیا نحوه بیان تاریخ گزارش، برای «ترازنامه» و «صورت سود و زیان» یکسان می‌باشد؟ در صورت اختلاف، در مورد دلیل آن در کلاس گفتگو کنید.

خیر، یکسان نیست. ترازنامه در یک مقطع زمانی مشخص تهیه می‌شود؛ بنابراین تاریخ آن به‌صورت «در تاریخ 29 اسفند 1396» بیان می‌شود. صورت سود و زیان عملکرد یک دوره را نشان می‌دهد؛ بنابراین تاریخ آن به‌صورت «برای سال مالی منتهی به 29 اسفند 1396» نوشته می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دلیل: دارایی‌ها و بدهی‌ها در یک لحظه (پایان دوره) اندازه‌گیری می‌شوند، اما درآمدها و هزینه‌ها طی یک دوره زمانی کسب و تحمل می‌شوند.

۸۶ صفحه ۱۰۴ فعالیت

در مورد کاربردهای ترازنامه چه می‌دانید؟

از ترازنامه برای بررسی میزان دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه مؤسسه استفاده می‌شود. همچنین از مبالغ درج‌شده در ترازنامه برای محاسبه نسبت‌های مالی استفاده می‌گردد. سایر کاربردهای ترازنامه، کسب اطلاع از:

- منابع اقتصادی تحت کنترل واحد تجاری
- ساختار مالی شرکت
- میزان نقدینگی
- توان بازپرداخت بدهی‌ها

۸۷ صفحه ۱۰۵ فعالیت 1

معادله اساسی حسابداری را بیان کنید:

..... + ... = ...

دارایی‌ها = بدهی‌ها + سرمایه یعنی بدهی‌ها + سرمایه = دارایی‌ها

۸۸ صفحه ۱۰۵ فعالیت 2

شما از اصطلاح «دارایی» چه برداشتی دارید؟

دارایی منبع اقتصادی متعلق به واحد تجاری است که از رویدادهای گذشته ناشی شده و انتظار می‌رود در آینده برای آن منافع اقتصادی (مانند نقد شدن، فروش یا استفاده) داشته باشد؛ مانند صندوق، موجودی کالا، ساختمان و ماشین‌آلات.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۸۹ صفحه ۱۰۵ فعالیت 3

فکر می‌کنید واژه «بدهی» اشاره به چه مفاهیمی دارد؟

بدهی به تعهد واحد تجاری در برابر اشخاصی غیر از مالک اشاره دارد؛ یعنی حق مالی دیگران نسبت به دارایی‌های مؤسسه که باید در آینده با پرداخت وجه، تحویل کالا یا ارائه خدمت تسویه شود؛ مانند حساب‌های پرداختنی، وام دریافتی و پیش‌دریافت‌ها.

۹۰ صفحه ۱۰۵ فعالیت 4

از اصطلاح «سرمایه» چه معانی در ذهن شما تداعی می‌شود؟

سرمایه حق مالی مالک یا مالکان نسبت به دارایی‌های واحد تجاری است و با تفاضل بدهی‌ها از دارایی‌ها به‌دست می‌آید. معمولاً آورده نقدی و غیرنقدی مالک و نیز سود انباشته (سود تقسیم‌نشده) را شامل می‌شود.

۹۱ صفحه ۱۰۵ فعالیت

جدول زیر را تکمیل کنید. (ارقام به هزار ریال)

ردیف 1: بدهی 1/3 سرمایه، دارایی‌ها 600,000 — ردیف 2: دارایی 6 برابر بدهی، سرمایه 350,000 — ردیف 3: بدهی 1/4 سرمایه، دارایی‌ها 4,650,000 — ردیف 4: دارایی 80% بیشتر از بدهی، سرمایه 150,000

ردیف	شرح	دارایی‌ها	بدهی‌ها	سرمایه
1	بدهی 1/3 سرمایه	600,000	150,000	450,000
2	دارایی 6 برابر بدهی	420,000	70,000	350,000
3	بدهی 1/4 سرمایه	4,650,000	930,000	3,720,000
4	دارایی 80% بیشتر از بدهی	337,500	187,500	150,000

- Row 1: C + C/3 = 600,000 → C = 450,000 , D = 150,000
- Row 2: 6D = D + 350,000 → D = 70,000 , A = 420,000
- Row 3: C + C/4 = 4,650,000 → C = 3,720,000 , D = 930,000
- Row 4: 1.8D = D + 150,000 → D = 187,500 , A = 337,500

(A: دارایی‌ها، D: بدهی‌ها، C: سرمایه)

۹۲ صفحه ۱۰۶ کار عملی 1

با بررسی جمع دارایی‌ها، بدهی‌ها و سرمایه «مؤسسه بروجن» در پایان سال‌های 1393 تا 1396 میزان تغییرات این حساب‌ها نسبت به سال قبل، به ترتیب زیر می‌باشد. موارد مجهول را مشخص کنید. (ارقام به هزار ریال؛ 0: بدون تغییر، +: افزایش، -: کاهش)

1393: دارایی‌ها +1,500,000، بدهی‌ها +1,120,000 — 1394: بدهی‌ها -2,210,000، سرمایه +610,000 — 1395: بدهی‌ها -1,950,000، سرمایه +912,000 — 1396: دارایی‌ها +425,000، سرمایه +82,500

سال	دارایی‌ها	بدهی‌ها	سرمایه
1393	+1,500,000	+1,120,000	**+380,000**
1394	**-1,600,000**	-2,210,000	+610,000
1395	**-1,038,000**	-1,950,000	+912,000
1396	+425,000	**+342,500**	+82,500

چون تغییرات نیز در معادله اساسی صدق می‌کند (تغییر دارایی = تغییر بدهی + تغییر سرمایه):

- 1393: 1,500,000 − 1,120,000 = 380,000
- 1394: −2,210,000 + 610,000 = −1,600,000
- 1395: −1,950,000 + 912,000 = −1,038,000
- 1396: 425,000 − 82,500 = 342,500

نکته: مبالغ این جدول تغییرات هر سال نسبت به سال قبل است، نه جمع کل دارایی‌ها، بدهی‌ها و سرمایه.

۹۳ صفحه ۱۰۶ فعالیت

به‌نظر شما دلیل طبقه‌بندی اقلام ترازنامه چیست؟

طبقه‌بندی اقلام مشابه در گروه‌های جداگانه (جاری و غیرجاری) باعث می‌شود استفاده‌کنندگان بتوانند نقدینگی، توان بازپرداخت بدهی‌ها و ساختار مالی واحد تجاری را سریع‌تر بشناسند و تصمیم‌های اقتصادی بهتری بگیرند. همچنین مقایسه ترازنامه‌ها در دوره‌های مختلف و بین واحدهای مختلف را آسان می‌کند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۹۴ صفحه ۱۰۶ فعالیت

در طبقه‌بندی اجزاء سرمایه، منظور از «کاهش بقاء» چیست؟

یعنی اقلام سرمایه به ترتیب مدت ماندگاری (پایداری) در واحد تجاری از بیشترین به کمترین ذکر می‌شوند. سرمایه (آورده مالک) که دائمی‌تر است، پیش از سود انباشته که ممکن است میان مالکان تقسیم شود، قرار می‌گیرد.

۹۵ صفحه ۱۰۷ فعالیت

«استاندارد حسابداری شماره 1» را بررسی کرده و بیان نمایید که «ترازنامه» حداقل باید حاوی چه اقلامی باشد؟

طبق استاندارد حسابداری شماره 1، ترازنامه باید حداقل اقلام زیر را در بر داشته باشد:

- دارایی‌های ثابت مشهود
- دارایی‌های نامشهود
- سرمایه‌گذاری‌ها (بلندمدت و کوتاه‌مدت) و سرمایه‌گذاری در املاک
- موجودی مواد و کالا
- دریافتنی‌های تجاری و غیرتجاری
- پیش‌پرداخت‌ها
- موجودی نقد
- دارایی‌های نگهداری‌شده برای فروش
- پرداختنی‌های تجاری و غیرتجاری
- مالیات پرداختنی، تسهیلات مالی، ذخایر و پیش‌دریافت‌ها
- بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری‌شده برای فروش
- سرمایه و سود (زیان) انباشته (حقوق صاحبان سرمایه)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
پژوهش راه موفقیت

۹۶ صفحه ۱۰۸ فعالیت

به نظر شما ارائه صورت‌های مالی به‌صورت مقایسه‌ای (ارائه مبالغ برای دو سال متوالی) چه فوایدی برای استفاده کنندگان آن دارد؟ در مورد آن توضیح دهید.

- امکان مشاهده روند تغییرات دارایی‌ها، بدهی‌ها و سرمایه نسبت به سال قبل فراهم می‌شود.
- ارزیابی عملکرد و رشد یا افت واحد تجاری آسان‌تر می‌شود.
- محاسبه درصد تغییرات و نسبت‌های مالی و پیش‌بینی آینده ممکن می‌گردد.
- تصمیم‌گیری مدیران، سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان بر پایه اطلاعات دقیق‌تر انجام می‌شود.

۹۷ صفحه ۱۱۰ فعالیت

با کمک هنرآموز خود موارد زیر را پاسخ دهید.

1) چند نمونه دارایی نام ببرید.

2) آیا همه دارایی‌ها موجودیت فیزیکی دارند؟ توضیح دهید.

3) آیا همه دارایی‌ها مدت زمان یکسانی در واحد تجاری باقی می‌مانند؟ توضیح دهید.

1) صندوق، موجودی بانک، حساب‌های دریافتنی، موجودی کالا، زمین، ساختمان، ماشین‌آلات، حق اختراع.

2) خیر. دارایی‌های مشهود (مانند ساختمان و کالا) موجودیت فیزیکی دارند، ولی دارایی‌های نامشهود مانند حق اختراع، حق تألیف و سرقفلی موجودیت فیزیکی ندارند.

3) خیر. برخی دارایی‌ها مانند موجودی نقد، کالا و حساب‌های دریافتنی ظرف یک سال یا یک چرخه عملیاتی به نقد تبدیل یا مصرف می‌شوند (دارایی جاری)، اما برخی مانند ساختمان و ماشین‌آلات سال‌ها در واحد تجاری می‌مانند (دارایی غیرجاری).

۹۸ صفحه ۱۱۱ فعالیت

مؤسسه‌ای اقدام به خرید ارز جهت تأمین تجهیزات موردنیاز خود نموده است. مؤسسه ارز مذکور را تحت چه سرفصلی طبقه‌بندی می‌کند؟

ارز مذکور جزء «موجودی نقد» (وجه نقد ارزی) طبقه‌بندی می‌شود؛ زیرا وسیله انجام معامله است و محدودیتی در استفاده از آن وجود ندارد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۹۹ صفحه ۱۱۲ فعالیت

به نظر شما منظور از «وجوه در راه» چیست؟

وجوهی است که مؤسسه دریافت یا ارسال کرده، ولی تا پایان دوره هنوز به حساب بانک یا صندوق مؤسسه واریز نشده است؛ مانند چک‌ها و وجوه نقدی که به بانک تحویل شده و در مسیر وصول است. این وجوه جزء موجودی نقد گزارش می‌شود.

۱۰۰ صفحه ۱۱۲ کار عملی 2

با توجه به اطلاعات زیر مانده «موجودی نقد» مؤسسه را مشخص کنید. (ارقام به ریال)

چک رمزدار 61,000,000، سپرده 6 ماهه نزد بانک 60,000,000، سکه و اسکناس 10,000,000، موجودی حساب جاری نزد بانک 20,000,000، سپرده بانکی 2 ساله 40,000,000، تنخواه‌گردان 10,000,000، وجوه مسدود شده (که انتظار نمی‌رود طی یک سال آینده آزاد شود) 35,000,000

شرح	مبلغ (ریال)
چک رمزدار	61,000,000
سکه و اسکناس	10,000,000
موجودی حساب جاری نزد بانک	20,000,000
تنخواه‌گردان	10,000,000
موجودی نقد	**101,000,000**

61,000,000 + 10,000,000 + 20,000,000 + 10,000,000 = 101,000,000

سپرده 6 ماهه نزد بانک جزء سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت، سپرده 2 ساله جزء سرمایه‌گذاری بلندمدت و وجوه مسدود شده جزء سایر دارایی‌ها طبقه‌بندی می‌شود.

۱۰۱ صفحه ۱۱۲ فعالیت

به نظر شما «حساب سرمایه‌گذاری» بیانگر چیست؟

حسابی است که مبالغ پرداخت‌شده برای خرید اوراق بهادار (سهام، اوراق مشارکت و...)، سپرده‌های سرمایه‌گذاری بانکی یا املاک را با هدف کسب سود، بهره یا افزایش ارزش نشان می‌دهد.

۱۰۲ صفحه ۱۱۳ فعالیت

برای سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت مثالی ذکر کنید.

خرید سهام شرکت‌های بورسی با قصد فروش در کمتر از یک سال، سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت نزد بانک با سررسید کمتر از یک سال، و اوراق مشارکت با سررسید کمتر از یک سال.

۱۰۳ صفحه ۱۱۳ فعالیت

یک مؤسسه تولیدی نام برده و موجودی‌های مواد و کالای مربوط به آن را بیان کنید.

کارخانه تولید کاشی و سرامیک: موجودی مواد اولیه (خاک، رنگ و لعاب)، کالای در جریان ساخت (کاشی‌های ساخته‌نشده)، کالای ساخته‌شده (کاشی آماده فروش)، مواد بسته‌بندی (کارتن)، قطعات و لوازم یدکی دستگاه‌ها.

۱۰۴ صفحه ۱۱۴ فعالیت

1) آیا موجودی مواد و کالای امانی دیگر مؤسسات، که نزد واحد تجاری نگهداری می‌شود، جزء موجودی مواد و کالای واحد تجاری طبقه‌بندی خواهد شد؟

2) برای «سایر موجودی‌ها» در یک واحد تجاری، مثال ذکر کنید.

3) در مورد ذخیره کاهش ارزش موجودی‌ها چه می‌دانید؟

1) خیر. کالای امانی دیگران متعلق به مؤسسه نیست و مزایا و مخاطرات مالکیت آن به مؤسسه منتقل نشده است؛ پس دارایی مؤسسه محسوب نمی‌شود (در حساب‌های انتظامی ثبت می‌شود).

2) ملزومات و لوازم مصرفی (لوازم‌التحریر، مواد شوینده)، ضایعات قابل فروش، مواد اولیه مازاد.

3) اگر بهای تمام‌شده موجودی از خالص ارزش فروش آن بیشتر شود، موجودی باید به خالص ارزش فروش کاهش یابد. مبلغ کاهش به‌عنوان «ذخیره کاهش ارزش موجودی‌ها» ثبت و از بهای تمام‌شده کسر می‌شود تا خالص ارزش موجودی گزارش شود.

۱۰۵ صفحه ۱۱۵ کار عملی 3

با توجه به اطلاعات زیر، مبلغ «موجودی مواد و کالا» را مشخص کنید. (ارقام به ریال)

پیش‌پرداخت خرید کالا 6,000,000، کالای امانی دیگران نزد ما 7,000,000، موجودی مواد اولیه 30,000,000، کالای در جریان ساخت 25,000,000، کالای در راه 6,500,000، کالای امانی نزد دیگران 11,000,000، موجودی کالای ساخته شده 7,000,000

طبقات موجودی	مانده (ریال)
موجودی مواد اولیه	30,000,000
کالای در جریان ساخت	25,000,000
کالای در راه	6,500,000
کالای امانی نزد دیگران	11,000,000
موجودی کالای ساخته شده	7,000,000
جمع موجودی مواد و کالا	**79,500,000**

کالای امانی دیگران نزد ما و پیش‌پرداخت خرید کالا جزء موجودی مواد و کالای مؤسسه نیست (پیش‌پرداخت در سرفصل پیش‌پرداخت‌ها گزارش می‌شود).

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۰۶ صفحه ۱۱۵ کار عملی 4

با توجه به مانده‌های زیر جمع «دارایی‌های جاری» را مشخص کنید. (ارقام به ریال)

موجودی نقد نزد بانک‌ها 35,200,000، پیش‌پرداخت خرید وسایل نقلیه 350,000,000، مساعده کارکنان 38,300,000، موجودی نزد تنخواه‌گردان 8,000,000، بدهی بابت مالیات بر ارزش افزوده 6,950,000، کالای در راه 32,200,000، کالای امانی دیگران در مؤسسه 150,000,000، دارایی نگهداری شده برای فروش 100,000,000

شرح	مانده (ریال)
موجودی نقد نزد بانک‌ها	35,200,000
مساعده کارکنان	38,300,000
موجودی نزد تنخواه‌گردان	8,000,000
کالای در راه	32,200,000
دارایی نگهداری شده برای فروش	100,000,000
جمع دارایی‌های جاری	**213,700,000**

بدهی بابت مالیات بر ارزش افزوده (بدهی است)، کالای امانی دیگران در مؤسسه و پیش‌پرداخت خرید وسایل نقلیه (دارایی ثابت مشهود) جزء دارایی‌های جاری نیستند.

۱۰۷ صفحه ۱۱۵ فعالیت

«پیش پرداخت مربوط به خرید دارایی‌های ثابت» آیا در طبقه دارایی‌های جاری قرار می‌گیرد؟

خیر؛ در طبقه دارایی‌های ثابت مشهود (غیرجاری) قرار می‌گیرد.

۱۰۸ صفحه ۱۱۶ فعالیت

در کتب حسابداری جستجو نموده و تعریف دیگری از «دارایی‌های غیرجاری» ارائه نمایید.

دارایی‌های غیرجاری دارایی‌هایی هستند که برای استفاده در عملیات واحد تجاری یا کسب منافع بلندمدت نگهداری می‌شوند و انتظار نمی‌رود ظرف یک سال یا یک چرخه عملیاتی (هر کدام طولانی‌تر است) به نقد تبدیل، فروخته یا مصرف شوند؛ مانند زمین، ساختمان، ماشین‌آلات و حق اختراع.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۰۹ صفحه ۱۱۶ فعالیت

نمونه‌ای از «دریافتنی‌های بلند مدت» را بیان کنید.

وام پرداخت‌شده به کارکنان که سررسید آن بیش از یک سال بعد است، یا چک دریافتی بابت فروش دارایی ثابت با سررسید دو سال بعد.

۱۱۰ صفحه ۱۱۶ فعالیت

1) منظور از محدودیت در واگذاری سرمایه‌گذاری‌ها چیست؟

2) دو نمونه سرمایه‌گذاری بلندمدت نام ببرید.

1) یعنی مؤسسه نمی‌تواند سرمایه‌گذاری را هر زمان بخواهد بفروشد یا نقد کند؛ مثلاً به دلیل شرایط قرارداد، قوانین یا توقیف، فروش آن تا مدت معینی ممنوع یا مشروط است.

2) خرید سهام شرکت‌های دیگر به قصد نگهداری بلندمدت، سپرده بانکی بلندمدت (مثلاً 5 ساله)، اوراق مشارکت بلندمدت.

۱۱۱ صفحه ۱۱۷ فعالیت

1ـ نمونه‌هایی از دارایی‌های نامشهود: 1) حق اختراع 2) حق تألیف 3) ..... 4) .....

2ـ منظور از دارایی غیرپولی چیست؟

1) نمونه‌های دیگر: 3) سرقفلی 4) نرم‌افزار حسابداری (همچنین حق امتیاز برق و تلفن، علامت تجاری).

2) دارایی غیرپولی دارایی‌ای است که مبلغ آن در آینده ثابت و از پیش تعیین‌شده نیست و ارزش آن با شرایط اقتصادی تغییر می‌کند؛ مانند زمین، ساختمان و موجودی کالا. در مقابل، دارایی پولی (مانند نقد و حساب‌های دریافتنی) مبلغی ثابت از پول را نشان می‌دهد.

۱۱۲ صفحه ۱۱۷ فعالیت

چند نمونه از «دارایی‌های ثابت مشهود» را نام ببرید.

زمین، ساختمان، ماشین‌آلات، وسایل نقلیه، اثاثه و منصوبات، تجهیزات و ابزارآلات.

۱۱۳ صفحه ۱۱۸ فعالیت

مشخص کنید که هر دارایی در کدام طبقه گزارش می‌شود.

(ردیف‌های 16 تا 18 جدول کتاب خالی است و با مثال‌های دلخواه تکمیل می‌شود.)

ردیف	نام دارایی	دارایی جاری	دارایی غیرجاری
1	پیش‌پرداخت بیمه	✓	
2	اثاثه و منصوبات		✓
3	وسایل نقلیه		✓
4	تنخواه‌گردان	✓	
5	موجودی کالا	✓	
6	سرقفلی محل کسب		✓
7	حق انشعاب گاز		✓
8	ساختمان اداری		✓
9	نرم‌افزار حسابداری		✓
10	کالای در جریان ساخت	✓	
11	وجوه نقد مسدود شده		✓
12	ماشین‌آلات تولیدی		✓
13	ملزومات	✓	
14	پیش‌پرداخت خرید وسایل نقلیه		✓
15	تجهیزات		✓
16	مطالبات با سررسید 2 ساله		✓
17	حساب‌های دریافتنی تجاری کوتاه‌مدت	✓	
18	وام کوتاه‌مدت کارکنان	✓	

پیش‌پرداخت خرید وسایل نقلیه و وجوه نقد مسدود شده (سایر دارایی‌ها) غیرجاری‌اند. دارایی‌های نگهداری‌شده برای فروش، برخلاف سرمایه‌گذاری در املاک، در طبقه جاری گزارش می‌شوند.

ایران توشه
توسعه‌ای برای موفقیت

جدول زیر مانده بخشی از حساب‌های دفتر کل «مؤسسه سبزوار» در پایان سال 1396 می‌باشد. جمع دارایی‌های جاری و غیرجاری را مشخص نمایید. (ارقام به میلیون ریال)

1) سپرده نزد صندوق دادگستری 200؛ 2) موجودی نقد 1,070؛ 3) سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت 1,930؛ 4) سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت 2,000؛ 5) پیش‌پرداخت‌ها 170؛ 6) موجودی مواد و کالا 1,190؛ 7) وجوه نقد مسدود شده 1,100؛ 8) دارایی‌های نامشهود 250؛ 9) دارایی‌های نگهداری شده برای فروش 1,550؛ 10) دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری 4,120؛ 11) دریافتنی‌های بلند مدت 1,820؛ 12) دارایی‌های ثابت مشهود 14,200؛ 13) سرمایه‌گذاری در املاک 600؛ 14) سپرده 5 ساله نزد بانک 780

دارایی‌ها	مبلغ
دارایی‌های جاری:	
موجودی نقد	1,070
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت	2,000
دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری	4,120
موجودی مواد و کالا	1,190
پیش‌پرداخت‌ها	170
دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	1,550
جمع دارایی‌های جاری	**10,100**

دارایی‌ها	مبلغ
دارایی‌های غیرجاری:	
دریافتنی‌های بلند مدت	1,820
سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت (1,930 + 780)	2,710
سرمایه‌گذاری در املاک	600
دارایی‌های نامشهود	250
دارایی‌های ثابت مشهود	14,200
سایر دارایی‌ها (200 + 1,100)	1,300
جمع دارایی‌های غیرجاری	**20,880**
جمع دارایی‌ها	**30,980**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

سپرده نزد صندوق دادگستری و وجوه نقد مسدود شده جزء «سایر دارایی‌ها» و سپرده 5 ساله نزد بانک جزء سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت است.

۱۱۵ صفحه ۱۱۹ فعالیت

در جدول زیر طبق نمونه، طبقه هر حساب را مشخص کرده و جمع دارایی‌های جاری و غیرجاری را به‌دست آورید.

وجوه نقد مسدود شده 2,500؛ سکه و اسکناس 1,200؛ سپرده 3 ساله بانکی 7,800؛ تنخواه‌گردان 800؛ صندوق 650؛ ساختمان اداری 15,000؛ پیش‌پرداخت بیمه 950؛ حق تألیف 1,100؛ موجودی مواد 1,950؛ نرم‌افزار 3,100؛ تجهیزات نگهداری شده برای فروش 4,100

حساب	مبلغ	جاری	غیرجاری
وجوه نقد مسدود شده	2,500		✓ (سایر دارایی‌ها)
سکه و اسکناس	1,200	✓	
سپرده 3 ساله بانکی	7,800		✓
تنخواه‌گردان	800	✓	
صندوق	650	✓	
ساختمان اداری	15,000		✓
پیش‌پرداخت بیمه	950	✓	
حق تألیف	1,100		✓
موجودی مواد	1,950	✓	
نرم‌افزار	3,100		✓
تجهیزات نگهداری شده برای فروش	4,100	✓	
جمع		**9,650**	**29,500**

جمع دارایی‌های جاری: 1,200 + 800 + 650 + 950 + 1,950 + 4,100 = 9,650

جمع دارایی‌های غیرجاری: 2,500 + 7,800 + 15,000 + 1,100 + 3,100 = 29,500

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

مانده‌های زیر مربوط به حساب‌های «مؤسسه سراوان» می‌باشد. بخش دارایی‌های ترازنامه طبقه‌بندی شده این مؤسسه را در پایان سال 1396 تهیه نمایید. (ارقام به ریال)

مانده‌ها (1396/12/29 ، 1395/12/30): استهلاک انباشته تجهیزات 1,250,000 ، -؛ ماشین‌آلات 9,760,100 ، 7,350,900؛ تنخواه‌گردان 750,000 ، 530,000؛ بانک 342,195,261 ، 220,271,050؛ وام کارکنان 75,260,000 ، 42,550,000؛ امتیاز تلفن 5,700,000 ، 3,500,000؛ اثاثه و منصوبات 282,790,000 ، 164,250,000؛ حساب‌های دریافتنی تجاری 26,672,000 ، 14,553,200؛ ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان 92,780,200 ، 39,999,700؛ سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت 73,000,000 ، 51,500,000؛ مساعده کارکنان 15,000,000 ، 11,170,000؛ ساختمان 610,000,000 ، 589,000,000؛ صندوق 2,550,000 ، 1,260,000؛ کالای ساخته شده 110,250,000 ، 80,122,000؛ استهلاک انباشته ساختمان 60,000,000 ، 55,900,000؛ کالای امانی دیگران نزد ما 119,700,000 ، 17,200,000؛ سپرده سرمایه‌گذاری 5 ساله نزد بانک 310,000,000 ، 190,000,000؛ نرم‌افزار حسابداری 13,000,000 ، -؛ موجودی مواد اولیه 91,690,200 ، 90,270,000؛ حق امتیاز برق 6,200,000 ، 6,700,000؛ کالای در جریان ساخت 175,240,050 ، 100,952,000؛ وجوه در راه 12,000,000 ، -؛ سایر موجودی‌ها 99,720,000 ، 62,960,000؛ پیش دریافت فروش 242,120,000 ، 191,620,000؛ استهلاک انباشته اثاثه و منصوبات 11,260,133 ، 7,040,000

شرح	1396/12/29	1395/12/30
دارایی‌های جاری:		
موجودی نقد	357,495,261	222,061,050
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت	73,000,000	51,500,000
دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری	41,672,000	25,723,200
موجودی مواد و کالا	476,900,250	334,304,000
پیش‌پرداخت‌ها	-	-
دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	-	-
جمع دارایی‌های جاری	949,067,511	633,588,250

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	1396/12/29	1395/12/30
دارایی‌های غیرجاری:		
دریافتنی‌های بلند مدت	75,260,000	42,550,000
سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت	310,000,000	190,000,000
سرمایه‌گذاری در املاک	-	-
دارایی‌های نامشهود	24,900,000	10,200,000
دارایی‌های ثابت مشهود	830,039,967	697,660,900
سایر دارایی‌ها	-	-
جمع دارایی‌های غیرجاری	1,240,199,967	940,410,900
جمع دارایی‌ها	2,189,267,478	1,573,999,150

محاسبات (ریال)

شرح	1396/12/29	1395/12/30
موجودی نقد = صندوق + بانک + تنخواه‌گردان + وجوه در راه	357,495,261	222,061,050
دریافتنی‌ها = حساب‌های دریافتنی تجاری + مساعده کارکنان	41,672,000	25,723,200
موجودی مواد و کالا = مواد اولیه + در جریان ساخت + ساخته شده + سایر موجودی‌ها	476,900,250	334,304,000
دریافتنی بلند مدت = وام کارکنان	75,260,000	42,550,000
سرمایه‌گذاری بلند مدت = سپرده 5 ساله نزد بانک	310,000,000	190,000,000
نامشهود = امتیاز تلفن + حق امتیاز برق + نرم‌افزار	24,900,000	10,200,000
ثابت مشهود = ماشین‌آلات + اثاثه + ساختمان - استهلاک‌های انباشته	830,039,967	697,660,900

کالای امانی دیگران نزد ما، ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان (بدهی) و پیش‌دریافت فروش (بدهی) جزء دارایی‌ها نیستند.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۱۷ صفحه ۱۲۲ فعالیت

در مورد تأثیرات مخرب کم‌آبی در هریک از ابعاد زیر، با کمک هنرآموز خود در کلاس گفت‌وگو کنید:

1) بعد اقتصادی: .....

2) بعد اجتماعی: .....

1) بعد اقتصادی: کاهش تولید محصولات کشاورزی و صنعتی، افزایش قیمت‌ها، بیکاری کارکنان بخش کشاورزی، هزینه بالای تأمین و انتقال آب و زیان واحدهای تولیدی.

2) بعد اجتماعی: مهاجرت از روستاها به شهرها، گسترش حاشیه‌نشینی، بروز اختلاف و تنش بر سر منابع آب، افت بهداشت و سلامت و کاهش کیفیت زندگی مردم.

۱۱۸ صفحه ۱۲۴ فعالیت

با کمک هنرآموز خود در مورد «بدهی» گفتگو کنید:

1) چه تعریفی از «بدهی» در ذهن خود دارید؟

2) چند نمونه بدهی نام ببرید؟

3) در مورد ارتباط بدهی با دارایی و سرمایه توضیح دهید.

1) بدهی تعهد واحد تجاری به پرداخت وجه، تحویل کالا یا ارائه خدمت به دیگران (غیر از مالک) است که از رویدادهای گذشته ناشی شده است.

2) حساب‌های پرداختنی، اسناد پرداختنی، وام پرداختنی، مالیات پرداختنی، حقوق پرداختنی، پیش‌دریافت فروش.

3) دارایی‌ها از دو راه تأمین می‌شوند: بدهی (حق بستانکاران) و سرمایه (حق مالک). بنابراین دارایی = بدهی سرمایه + و سرمایه = دارایی – بدهی؛ با افزایش بدهی (در صورت ثابت‌بودن دارایی)، سرمایه کاهش می‌یابد.

۱۱۹ صفحه ۱۲۵ فعالیت

به نظر شما بدهی‌ها در ترازنامه بر چه اساسی طبقه بندی می‌شوند؟

بر اساس زمان سررسید و تسویه: بدهی‌هایی که انتظار می‌رود ظرف یک سال از تاریخ ترازنامه یا یک چرخه عملیاتی (هر کدام طولانی‌تر است) پرداخت شوند، «بدهی جاری» و بقیه «بدهی غیرجاری» هستند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۲۰ صفحه ۱۲۶ فعالیت

نمونه‌هایی از پرداختنی‌های تجاری را مثال بزنید.

حساب‌های پرداختنی تجاری و اسناد پرداختنی تجاری بابت خرید نسیه کالا یا مواد اولیه از تأمین‌کنندگان، و بدهی بابت خرید نسیه خدمات مرتبط با فعالیت اصلی (مانند هزینه حمل کالا).

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۱۲۱ صفحه ۱۲۶ فعالیت

تحقیق کنید که مؤسسات تجاری طی یک دوره مالی ممکن است چه بدهی‌های مالیاتی به اداره امور مالیاتی داشته باشند؟ (تحت چه عناوینی)

- بدهی بابت مالیات بر عملکرد سالانه
- بدهی بابت مالیات بر ارزش افزوده
- بدهی بابت مالیات‌های تکلیفی (اجاره و حقوق)

۱۲۲ صفحه ۱۲۶ فعالیت

مؤسسه‌ای در ابتدای مردادماه سال جاری اقدام به خرید یک دارایی ثابت به‌صورت نسیه نموده است. تاریخ سررسید این بدهی باید چه زمانی باشد تا جزء بدهی‌های جاری طبقه‌بندی شود؟

چنانچه سررسید بدهی تا پایان سال آتی (حداکثر یک سال پس از تاریخ ترازنامه) باشد، جزء بدهی‌های جاری طبقه‌بندی می‌گردد.

۱۲۳ صفحه ۱۲۷ فعالیت

1) نمونه‌ای از ذخایر را نام ببرید.

2) تفاوت ذخایر با سایر بدهی‌ها را بیان کنید.

1) ذخیره تضمین محصولات (گارانتی).

2) در مورد زمان تسویه یا مبلغ ذخایر ابهام قابل توجه وجود دارد، ولی سایر بدهی‌ها مانند حساب‌ها و اسناد پرداختنی تجاری، بدهی بابت کالا و خدماتی است که صورت‌حساب آن دریافت یا با فروشنده در مورد مبلغ و زمان پرداخت آن توافق شده است. بنابراین وجه تمایز اصلی آن‌ها این است که مبلغ و زمان پرداخت سایر بدهی‌ها مشخص است.

۱۲۴ صفحه ۱۲۷ کار عملی 7

با توجه به اطلاعات زیر جمع بدهی‌های جاری را مشخص کنید. (ارقام به ریال)
بدهی بابت مالیات بر ارزش افزوده 30,500,000، حقوق پرداختنی 152,000,000، پیش‌پرداخت خرید مواد 52,000,000، وام پرداختنی 110,900,000، پیش دریافت فروش 70,500,000، پیش‌پرداخت‌ها 185,900,000، پرداختنی‌های تجاری 222,000,000، ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان 242,000,000

30,500,000 + 152,000,000 + 110,900,000 + 70,500,000 + 222,000,000 = 585,900,000

جمع بدهی‌های جاری = 585,900,000 ریال

پیش‌پرداخت خرید مواد و پیش‌پرداخت‌ها دارایی‌اند، و ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان بدهی غیرجاری است؛ بنابراین جزء بدهی‌های جاری نیستند.

۱۲۵ صفحه ۱۲۷ فعالیت

منظور از «تسهیلات» چیست؟

تسهیلات مالی وجوهی است که مؤسسه از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دریافت می‌کند (مانند وام) و باید با سود در سررسیدهای معین بازپرداخت کند.

۱۲۶ صفحه ۱۲۸ کار عملی 8

جدول زیر بخشی از ترازنامه «مؤسسه آباده» می‌باشد، موارد مجهول را مشخص کنید. (ارقام به میلیون ریال)
پرداختنی تجاری: 1,350 ، 450؛ پرداختنی غیر تجاری: 80 ، 50؛ مالیات پرداختنی: 30 ، 20؛ تسهیلات مالی: 1,000 ، 1,600؛ ذخایر: 90 ، 80؛ پیش دریافت‌ها: 18 ، 18؛ بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش: 15 ، 20

درصد تغییرات = (مبلغ سال جدید − مبلغ سال قبل) ÷ مبلغ سال قبل × 100

شرح	1396/12/29	1395/12/30	درصد تغییرات
پرداختنی تجاری	1,350	450	+200%
پرداختنی غیر تجاری	80	50	+60%
مالیات پرداختنی	30	20	+50%
تسهیلات مالی	1,000	1,600	-37.5%
ذخایر	90	80	+12.5%
پیش دریافت‌ها	18	18	0
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	15	20	-25%
جمع بدهی‌های جاری	**2,583**	**2,238**	**+15.4%**

درصد تغییرات جمع بدهی‌های جاری (گرد شده):

$(2,583 - 2,238) \div 2,238 \times 100 \approx 15.4\%$

۱۲۷ صفحه ۱۲۸ **فعالیت**

با توجه به اینکه نتیجه کار واحد حسابداری در ارائه گزارشات مالی خلاصه می‌شود، به نظر شما یک حسابدار، علاوه بر داشتن ویژگی‌های حرفه‌ای، چه خصوصیات شخصی دیگری باید داشته باشد؟ در مورد این موضوع گفتگو کنید.

ـ اعتماد به نفس

- اعتماد به نفس
- امانت‌داری و درستکاری
- دقت و نظم
- رازداری درباره اطلاعات مالی
- مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی
- صبر و حوصله و توانایی کار تیمی
- یادگیری مستمر و به‌روز بودن

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۲۸ صفحه ۱۲۹ فعالیت

در کتب حسابداری جستجو نموده و تعریف دیگری از «بدهی‌های غیرجاری» ارائه نمایید.

بدهی‌های غیرجاری، بدهی‌هایی هستند که سررسید آن‌ها بیش از یک سال بعد از تاریخ ترازنامه یا بیش از یک چرخه عملیاتی (هر کدام طولانی‌تر است) است؛ مانند وام بلندمدت و اوراق قرضه پرداختنی.

۱۲۹ صفحه ۱۲۹ فعالیت

به نظر شما منظور از «پرداختنی بلند مدت» چیست؟

حساب‌ها و اسناد پرداختنی‌ای است که سررسید آن‌ها بیش از یک سال بعد از تاریخ ترازنامه است؛ مثلاً چکی که برای خرید زمین با سررسید دو سال بعد صادر شده است.

۱۳۰ صفحه ۱۳۰ فعالیت

1) مؤسسه‌ای به‌صورت ماهانه درصدی از حقوق کارکنان خود را کسر و در حسابی پس‌انداز نموده است. طبق توافق، اصل و سودی معادل وجه مذکور، در پایان سنوات خدمت کارکنان، به ایشان پرداخت می‌شود. این سپرده تحت چه عنوانی طبقه‌بندی می‌گردد؟

2) در جدول زیر مشخص کنید که هر بدهی در کدام طبقه گزارش می‌شود.

1) پرداختنی بلند مدت (بدهی غیرجاری). 2) جدول زیر:

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ردیف	عنوان بدهی	بدهی جاری	بدهی غیرجاری
1	پیش دریافت فروش	✓	
2	تسهیلات مالی	✓	
3	مالیات پرداختنی	✓	
4	اوراق قرضه پرداختنی		✓
5	وام پرداختنی بلند مدت		✓
6	سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده	✓	
7	مالیات حقوق پرداختنی	✓	
8	حصه جاری وام بلند مدت پرداختنی	✓	
9	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان		✓
10	وام بانکی 10 ساله		✓
11	بیمه پرداختنی	✓	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تأثیر هر یک از رویدادهای زیر را طبق نمونه مشخص کنید. (+ : افزایش ، – : کاهش)
(ردیف‌های 11 و 12 جدول کتاب با رویدادهای دلخواه تکمیل می‌شود.)

ردیف	شرح	دارایی جاری	دارایی غیرجاری	بدهی جاری	بدهی غیرجاری
1	پرداخت حساب‌های پرداختنی از محل صندوق	–		–	
2	وصول مطالبات مربوط به ارائه نسیه خدمات و واریز به حساب جاری	+ –			
3	خرید یک دستگاه وانت به‌صورت نسیه		+	+	
4	پرداخت وجه چک صادره از محل حساب جاری مؤسسه	–		–	
5	خرید نسیه یک دستگاه گوشی تلفن همراه		+	+	
6	سپرده‌گذاری 3 ساله در بانک	–	+		
7	دریافت وجه نقد بابت تحویل کالا در آینده	+		+	
8	تجدید تنخواه‌گردان از محل صندوق	+ –			
9	تسلیم چکی به سررسید 3 سال بعد بابت بدهی خرید وانت			–	+
10	پرداخت هزینه کارواش خودرو شخصی مالک از کارت بانکی مؤسسه	–			
11	واریز نقدی مالک به حساب جاری مؤسسه	+			
12	خرید ساختمان و تسلیم چکی به سررسید 3 سال بعد		+		+

در رویدادهای 2 و 8 فقط ترکیب دارایی‌های جاری عوض می‌شود (یکی زیاد و دیگری کم) و جمع تغییر صفر است. در رویداد 10 برداشت شخصی مالک است و سرمایه کم می‌شود.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

مانده‌های زیر مربوط به حساب‌های «مؤسسه اراک» است. بخش بدهی‌های ترازنامه طبقه‌بندی شده مؤسسه را در پایان دوره مالی تهیه نمایید.

مانده‌ها (1396/12/29 ، 1395/12/30): 1) بدهی مرتبط با خرید ساختمان که مقرر شد 26 ماه بعد پرداخت شود 122,000,000 ، -؛ 2) بیمه حقوق و دستمزد کارکنان 25,165,750 ، -؛ 3) کالای امانی دیگران نزد ما 78,940,000 ، 122,000,100؛ 4) مساعده کارکنان 34,250,000 ، 14,975,000؛ 5) اسناد پرداختنی مربوط به زمین نگهداری شده برای فروش 250,000,000 ، 390,000,000؛ 6) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان 602,400,000 ، 50,210,400؛ 7) سود انباشته 42,000,000 ، 31,250,000؛ 8) ذخایر 71,137,500 ، 42,750,000؛ 9) بدهی مالیاتی به اداره دارایی 11,875,000 ، 9,758,200؛ 10) وام پرداختنی که بازپرداخت آن از سال 99 آغاز می‌شود 3,415,556,000 ، 3,415,556,000؛ 11) وام قرض‌الحسنه 1 ساله 31,200,000 ، -؛ 12) حقوق اسفندماه کارکنان که پرداخت نشده است 109,416,304 ، 91,250,100؛ 13) مالیات تکلیفی 63,125,000 ، -؛ 14) پیش‌دریافت درآمد 92,000,000 ، 75,800,000؛ 15) سپرده حسن انجام کار 24,648,000 ، 11,260,000؛ 16) پیش‌دریافت فروش کالاهای ساخته شده 138,125,000 ، 62,750,400؛ 17) اسناد پرداختنی 32,600,000 ، 12,700,000؛ 18) حساب‌های پرداختنی تجاری 343,237,000 ، 252,764,000

شرح	1396/12/29	1395/12/30
بدهی‌های جاری:		
پرداختنی‌های تجاری و غیرتجاری	598,192,054	367,974,100
مالیات پرداختنی	11,875,000	9,758,200
تسهیلات مالی	31,200,000	-
ذخایر	71,137,500	42,750,000
پیش‌دریافت‌ها	230,125,000	138,550,400
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	250,000,000	390,000,000
جمع بدهی‌های جاری	1,192,529,554	949,032,700

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	1396/12/29	1395/12/30
بدهی‌های غیرجاری:		
پرداختنی‌های بلند مدت	122,000,000	-
تسهیلات مالی بلند مدت	3,415,556,000	3,415,556,000
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	602,400,000	50,210,400
جمع بدهی‌های غیرجاری	4,139,956,000	3,465,766,400
جمع بدهی‌ها	5,332,485,554	4,414,799,100

محاسبات (ریال)

شرح	1396/12/29	1395/12/30
پرداختنی تجاری و غیرتجاری = حساب‌های پرداختنی تجاری + اسناد پرداختنی + بیمه حقوق و دستمزد + مالیات تکلیفی + حقوق پرداخت‌نشده + سپرده حسن انجام کار	598,192,054	367,974,100
مالیات پرداختنی = بدهی مالیاتی به اداره دارایی	11,875,000	9,758,200
تسهیلات مالی = وام قرض‌الحسنه 1 ساله	31,200,000	-
پیش‌دریافت‌ها = پیش‌دریافت درآمد + پیش‌دریافت فروش	230,125,000	138,550,400
بدهی مرتبط با دارایی نگهداری شده برای فروش = اسناد پرداختنی مربوط به زمین	250,000,000	390,000,000
پرداختنی بلند مدت = بدهی خرید ساختمان (سررسید 26 ماه بعد)	122,000,000	-
تسهیلات مالی بلند مدت = وام پرداختنی با شروع بازپرداخت از سال 99	3,415,556,000	3,415,556,000

کالای امانی دیگران نزد ما (حساب انتظامی)، مساعده کارکنان (دارایی) و سود انباشته (حقوق صاحبان سرمایه) جزء بدهی‌ها نیستند و در این بخش نمی‌آیند.

۱۳۳ صفحه ۱۳۵ فعالیت

به‌نظر شما تفاوت سرمایه با دارایی چیست؟

دارایی منابع اقتصادی واحد تجاری (مانند نقد، کالا و ساختمان) است، ولی سرمایه حق مالک نسبت به آن دارایی‌ها است. سرمایه برابر با دارایی‌ها پس از کسر بدهی‌ها است: سرمایه = دارایی - بدهی؛ پس سرمایه بخشی از منابع تأمین‌کننده دارایی‌ها است.

۱۳۴ صفحه ۱۳۶ فعالیت

با توجه به آموخته‌های قبلی خود جواب سؤالات زیر را در جدول مربوط جاگذاری کنید:

1) مبالغی است که قبل از ارائه خدمت یا تحویل کالا، از مشتری وصول می‌شود. 2) محصول نهایی و اساسی صورت‌های مالی. 3) دارایی‌هایی که موجودیت عینی ندارند: دارایی ..... 4) منابع اقتصادی متعلق به یک واحد تجاری، ناشی از رویدادهای گذشته که انتظار می‌رود دارای منافع آتی باشند. 5) نوعی بدهی است که زمان تسویه و یا تعیین مبلغ آن، همراه با ابهام قابل توجه است. 6) مازاد هزینه‌های یک مؤسسه بر درآمدهای آن. 7) مازاد درآمد بر هزینه‌های یک مؤسسه. 8) صورتی که نتیجه فعالیت‌های مالی واحد اقتصادی را طی یک دوره زمانی معین نشان می‌دهد: «صورت .....» 9) تعهداتی که انتظار نمی‌رود ظرف یک سال از تاریخ ترازنامه یا یک چرخه عملیاتی تسویه شوند: «بدهی .....» 10) حقوق مالی مالک یا مالکان نسبت به دارایی‌های واحد تجاری. 11) وجوه نقد درون مؤسسه در حسابی به نام ..... نگهداری می‌شود. 12) حقوق مالی اشخاصی غیر از مالک یا مالکان نسبت به دارایی‌های واحد تجاری. 13) تسهیلات مالی دریافتی توسط مؤسسه از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری. 14) با توجه به مانده‌های زیر مانده «موجودی نقد» چند میلیون ریال است؟ (ارقام به ریال): وجوه نزد تنخواه‌گردان 6,500,000، وجوه نقد مسدود شده 3,500,000، وجه نقد داخل مؤسسه 2,500,000، موجودی مؤسسه نزد بانک‌ها 4,000,000

1) پیش‌دریافت — 2) ترازنامه — 3) نامشهود — 4) دارایی — 5) ذخیره (ذخایر) — 6) زیان — 7) سود — 8) سود و زیان — 9) غیرجاری — 10) سرمایه — 11) صندوق — 12) بدهی — 13) وام (تسهیلات) — 14) 13 میلیون ریال

14) موجودی نقد = تنخواه‌گردان + وجه نقد داخل مؤسسه + موجودی نزد بانک‌ها: 6,500,000 + 2,500,000 + 4,000,000 = 13,000,000 ریال؛ وجوه نقد مسدود شده جزء موجودی نقد نیست.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۳۵ صفحه ۱۳۷ فعالیت

تحقیق کنید که کاربرد ستون «یادداشت» در صورت‌های مالی چیست؟

در این ستون، شماره یادداشت توضیحی مربوط به هر قلم صورت مالی نوشته می‌شود. یادداشت‌های توضیحی جزئیات اقلام (مثلاً اجزای موجودی نقد)، رویه‌های حسابداری و اطلاعات تکمیلی را ارائه می‌کنند و استفاده‌کننده با شماره، به توضیح آن قلم دسترسی پیدا می‌کند.

۱۳۶ صفحه ۱۴۱ کار عملی 10

در سایت www.codal.ir از صورت‌های مالی دو مؤسسه، «ترازنامه» و «صورت سود و زیان» را تهیه و در کلاس آنها را بررسی و با یکدیگر مقایسه نمایید.

نمونه روش کار: ابتدا دو شرکت از یک صنعت (مثلاً دو شرکت تولیدی) انتخاب و صورت‌های مالی سالانه آن‌ها از سامانه کدال دریافت می‌شود. سپس موارد زیر مقایسه می‌گردد:

- جمع دارایی‌ها و سهم دارایی‌های جاری و غیرجاری هر شرکت
- نسبت بدهی‌ها به دارایی‌ها و ساختار تأمین مالی (بدهی یا سرمایه)
- میزان فروش، سود ناخالص و سود خالص در صورت سود و زیان
- تغییرات اقلام نسبت به سال قبل (ستون مقایسه‌ای)

نتیجه: شرکتی که بدهی کمتر، سود بیشتر و نقدینگی مناسب‌تری دارد، وضعیت مالی بهتری دارد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

«مؤسسه فیروزکوه» در سال 1396 تأسیس شده است. حسابدار این مؤسسه در تاریخ 1396/12/29 ترازنامه زیر را برای مؤسسه تهیه نموده است. این ترازنامه دارای اشکالاتی است. با توجه به اطلاعات موجود، «ترازنامه طبقه‌بندی شده» مؤسسه را به طور صحیح تهیه نمایید.

اقلام ترازنامه نادرست (ریال، 1396/12/29): موجودی نقد 446,725,100؛ سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت 325,000,000؛ دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری 475,200,300؛ دارایی‌های نامشهود 229,500,000؛ مالیات پرداختنی 127,500,000؛ سایر دارایی‌ها 0؛ پیش‌پرداخت‌ها 12,300,000؛ دریافتنی‌های بلندمدت 300,000,000؛ سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت 1,800,000,000؛ سرمایه‌گذاری در املاک 100,000,000؛ موجودی مواد و کالا 1,592,200,000؛ دارایی‌های ثابت مشهود 2,050,000,000؛ پرداختنی‌های بلندمدت 0؛ تسهیلات مالی بلندمدت 402,500,000؛ تسهیلات مالی 150,000,000؛ پرداختنی‌های تجاری و غیر تجاری 1,217,800,000؛ ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان 540,000,000؛ ذخایر 0؛ پیش‌دریافت‌ها 100,000,000؛ بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش 0؛ سود انباشته 1,793,125,400؛ سرمایه 3,000,000,000

دارایی‌ها	1396/12/29
دارایی‌های جاری:	
موجودی نقد	446,725,100
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت	325,000,000
دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری	475,200,300
موجودی مواد و کالا	1,592,200,000
پیش‌پرداخت‌ها	12,300,000
دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	–
جمع دارایی‌های جاری	**2,851,425,400**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دارایی‌ها	1396/12/29
دارایی‌های غیرجاری:	
دریافتنی‌های بلند مدت	300,000,000
سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت	1,800,000,000
سرمایه‌گذاری در املاک	100,000,000
دارایی‌های نامشهود	229,500,000
دارایی‌های ثابت مشهود	2,050,000,000
سایر دارایی‌ها	-
جمع دارایی‌های غیرجاری	**4,479,500,000**
جمع دارایی‌ها	**7,330,925,400**

بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	1396/12/29
بدهی‌های جاری:	
پرداختنی‌های تجاری و غیرتجاری	1,217,800,000
مالیات پرداختنی	127,500,000
تسهیلات مالی	150,000,000
ذخایر	-
پیش‌دریافت‌ها	100,000,000
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	-
جمع بدهی‌های جاری	**1,595,300,000**

بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	1396/12/29
بدهی‌های غیرجاری:	
پرداختنی‌های بلند مدت	-
تسهیلات مالی بلند مدت	402,500,000
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	540,000,000
جمع بدهی‌های غیرجاری	**942,500,000**
جمع بدهی‌ها	**2,537,800,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	1396/12/29
حقوق صاحبان سرمایه:	
سرمایه	3,000,000,000
سود انباشته	1,793,125,400
جمع حقوق صاحبان سرمایه	**4,793,125,400**
جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	**7,330,925,400**

در ترازنامه صحیح هر قلم در طرف و طبقه مربوط خود قرار می‌گیرد و جمع دارایی‌ها با جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه برابر (7,330,925,400 ریال) است.

۱۳۸ صفحه ۱۴۲ کار عملی 12

ترازنامه طبقه‌بندی شده زیر مربوط به «مؤسسه بلوچستان» در پایان سال 1396 است. جاهای خالی را تکمیل کنید: (کلیه مبالغ به صدهزار ریال)

اطلاعات: 1) سرمایه سال 1396 به نسبت سال گذشته 10% رشد داشته است. 2) در سال 1395 دارایی‌های غیرجاری دو برابر دارایی‌های جاری می‌باشد. 3) سایر دارایی‌ها در سال 1396 به نسبت سال گذشته 11% افزایش داشته است. 4) در سال 1396 حساب پرداختنی‌های بلندمدت معادل یک‌پنجم جمع بدهی‌های غیرجاری می‌باشد.

شرح	1396/12/29	1395/12/30
دارایی‌های جاری:		
موجودی نقد	11,770	8,298
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت	22,000	13,905
دریافتنی‌های تجاری و غیر تجاری	45,320	35,010
موجودی مواد و کالا	13,090	9,450
پیش‌پرداخت‌ها	1,870	1,287
دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	17,050	11,160
جمع دارایی‌های جاری	111,100	79,110

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	1396/12/29	1395/12/30
دارایی‌های غیرجاری:		
دریافتنی‌های بلند مدت	150,000	15,940
سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت	21,230	18,030
سرمایه‌گذاری در املاک	6,600	4,950
دارایی‌های نامشهود	2,750	2,100
دارایی‌های ثابت مشهود	14,540	115,200
سایر دارایی‌ها	2,220	2,000
جمع دارایی‌های غیرجاری	197,340	158,220
جمع دارایی‌ها	308,440	237,330

شرح	1396/12/29	1395/12/30
بدهی‌های جاری:		
پرداختنی‌های تجاری و غیر تجاری	5,170	3,870
مالیات پرداختنی	1,100	900
تسهیلات مالی	23,100	17,550
ذخایر	8,250	6,175
پیش‌دریافت‌ها	10,142	7,335
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	1,980	1,350
جمع بدهی‌های جاری	49,742	37,180

شرح	1396/12/29	1395/12/30
بدهی‌های غیرجاری:		
پرداختنی‌های بلند مدت	15,499	12,890
تسهیلات مالی بلند مدت	23,320	19,900
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	38,676	24,300
جمع بدهی‌های غیرجاری	77,495	57,090
جمع بدهی‌ها	127,237	94,270

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	1396/12/29	1395/12/30
حقوق صاحبان سرمایه:		
سرمایه	129,800	118,000
سود انباشته	51,403	25,060
جمع حقوق صاحبان سرمایه	181,203	143,060
جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	308,440	237,330

روش محاسبه:

- پرداختنی بلندمدت 1396: $P = (P + 23,320 + 38,676) \div 5 \Longrightarrow 4P = 61,996 \Longrightarrow P = 15,499$؛ جمع بدهی‌های غیرجاری = 77,495 و جمع بدهی‌ها = 49,742 + 77,495 = 127,237.
- جمع حقوق صاحبان سرمایه 1396 = 308,440 − 127,237 = 181,203؛ سرمایه 1396 = 181,203 − 51,403 = 129,800؛ سرمایه 1395 = 129,800 ÷ 1.1 = 118,000.
- سایر دارایی‌ها 1396 = 2,000 × 1.11 = 2,220؛ دارایی‌های جاری 1395 = 79,110 (از جمع بدهی و سرمایه 237,330 و دارایی غیرجاری 158,220 = 2 × 79,110).
- جمع دارایی‌های غیرجاری 1396 = 308,440 − 111,100 = 197,340؛ دریافتنی بلندمدت 1396 = 197,340 − (21,230 + 6,600 + 2,750 + 14,540 + 2,220) = 150,000.
- دریافتنی بلندمدت 1395 برابر 15,940 است؛ سرمایه‌گذاری بلندمدت 1395 = 158,220 − (15,940 + 4,950 + 2,100 + 115,200 + 2,000) = 18,030.
- تسهیلات مالی 1395 = 37,180 − (3,870 + 900 + 6,175 + 7,335 + 1,350) = 17,550؛ موجودی مواد و کالا 1395 = 9,450.

توشه ای برای موفقیت

۱۳۹ صفحه ۱۴۲ **فعالیت**

تحقیق کنید که اگر مؤسسه‌ای قصد دریافت تسهیلات (وام) از بانک را داشته باشد، معمولاً بانک چه گزارش‌های حسابداری را از مؤسسه می‌خواهد و از هر گزارش چه نتایجی برداشت می‌کند؟ بررسی نمایید.

- ترازنامه: میزان دارایی‌ها، بدهی‌ها و سرمایه، نقدینگی و توان بازپرداخت بدهی‌ها
- صورت سود و زیان: سودآوری مؤسسه و توان پرداخت اقساط و سود وام
- صورت جریان وجوه نقد: میزان ورود و خروج نقد و توان تأمین وجه برای اقساط
- اظهارنامه و گواهی مالیاتی، و صورت‌های مالی حسابرسی‌شده: صحت اطلاعات و رعایت قوانین
- صورت ریز بدهی‌ها و وثایق: سابقه استفاده از تسهیلات و سایر تعهدات

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۴۰ صفحه ۱۴۴ فعالیت

در مورد «حساب‌های انتظامی» چه می‌دانید؟

حساب‌های انتظامی، حساب‌های آماری‌ای هستند که اطلاعات غیرمالی یا اطلاعات رویدادهایی را که هنوز در دارایی و بدهی شناسایی نشده‌اند (مانند اسناد تضمینی نزد دیگران، کالای امانی دیگران نزد مؤسسه و بدهی‌های احتمالی) ثبت می‌کنند تا شفافیت صورت‌های مالی بیشتر شود. مبالغ آن‌ها در جمع دارایی‌ها و بدهی‌ها نمی‌آید.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

«مؤسسه رامسر» در سال 1396 تأسیس شده است. با توجه به مانده حساب‌های صفحه بعد که در تاریخ 1396/12/29 از دفاتر حسابداری این مؤسسه استخراج شده است، ترازنامه طبقه‌بندی شده مؤسسه را در پایان سال 1396 تهیه نمایید. (ارقام به ریال)

مانده‌ها: 1) سپرده‌گذاری 5 ساله در بانک 320,000,000؛ 2) حساب‌های دریافتنی 59,625,500؛ 3) وجوه در راه 6,885,500؛ 4) سرمایه‌گذاری 6 ماهه در بانک 132,618,750؛ 5) ذخیره تضمین کالا 14,227,500؛ 6) مساعده کارکنان 27,000,000؛ 7) استهلاک انباشته ساختمان 50,000,000؛ 8) ذخیره دستمزد ایام مرخصی 95,960,848؛ 9) کالای ساخته شده 64,727,500؛ 10) مالیات حقوق پرداختنی 11,875,000؛ 11) پیش‌دریافت فروش 27,625,105؛ 12) وام پرداختنی بلندمدت 487,936,707؛ 13) اسناد تضمینی دریافتی از کارکنان 54,000,000؛ 14) امتیاز تلفن 20,000,000؛ 15) پیش‌پرداخت خرید مواد اولیه 26,250,000؛ 16) ملزومات 17,047,500؛ 17) حصه بلندمدت وام کارکنان 152,882,000؛ 18) پرداخت بیمه سال آینده شرکت 100,000,000؛ 19) امتیاز برق 12,000,000؛ 20) بانک 142,635,855؛ 21) حقوق پرداختنی 124,743,750؛ 22) سپرده حسن انجام کار 24,648,000؛ 23) صندوق 13,075,000؛ 24) ساختمان 800,000,000؛ 25) سرمایه 1,600,000,000؛ 26) موجودی نقد مسدودشده (که انتظار می‌رود ظرف 2 سال آینده آزاد نشود) 40,000,000؛ 27) پیش‌پرداخت خرید ماشین‌آلات 200,000,000؛ 28) حساب‌های پرداختنی تجاری 27,237,000؛ 29) بیمه پرداختنی 25,165,750؛ 30) مواد اولیه مازادی که شرکت برای فروش نگهداری کرده 6,250,000؛ 31) حق اختراع 32,000,000؛ 32) بدهی احتمالی ناشی از محکومیت در دادگاه 7,000,000؛ 33) اسناد پرداختنی بابت تضمین قراردادها 600,000,000؛ 34) کالاهایی که هنوز مرحله تولید را تکمیل نکرده‌اند 37,303,305؛ 35) زمین نگهداری شده برای فروش 740,000,000؛ 36) مواد اولیه موجود جهت تولید کالا 33,125,000؛ 37) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان 494,006,250

دارایی‌ها	1396/12/29
دارایی‌های جاری:	
موجودی نقد (صندوق + بانک + وجوه در راه)	162,596,355
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت	132,618,750
دریافتنی‌های تجاری و غیرتجاری (حساب‌های دریافتنی + مساعده)	86,625,500
موجودی مواد و کالا (مواد اولیه + در جریان ساخت + ساخته شده + ملزومات)	152,203,305
پیش‌پرداخت‌ها (مواد اولیه + بیمه سال آینده)	126,250,000
دارایی‌های نگهداری شده برای فروش (مواد مازاد + زمین)	746,250,000
جمع دارایی‌های جاری	**1,406,543,910**

دارایی‌ها	1396/12/29
دارایی‌های غیرجاری:	
دریافتنی‌های بلند مدت	152,882,000
سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت	320,000,000
سرمایه‌گذاری در املاک	-
دارایی‌های نامشهود (امتیاز تلفن + حق اختراع + امتیاز برق)	64,000,000
دارایی‌های ثابت مشهود (ساختمان - استهلاک + پیش‌پرداخت ماشین‌آلات)	950,000,000
سایر دارایی‌ها (وجه نقد مسدود شده)	40,000,000
جمع دارایی‌های غیرجاری	**1,526,882,000**
جمع دارایی‌ها	**2,933,425,910**

بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	1396/12/29
بدهی‌های جاری:	
پرداختنی‌های تجاری و غیرتجاری (حساب‌های پرداختنی + بیمه + حقوق + سپرده حسن انجام کار)	201,794,500
مالیات پرداختنی (مالیات حقوق)	11,875,000
تسهیلات مالی	-
ذخایر (ذخیره تضمین کالا + ذخیره دستمزد ایام مرخصی)	110,188,348
پیش‌دریافت‌ها	27,625,105
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	-
جمع بدهی‌های جاری	**351,482,953**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	1396/12/29
بدهی‌های غیرجاری:	
پرداختنی‌های بلند مدت	-
تسهیلات مالی بلند مدت (وام پرداختنی بلندمدت)	487,936,707
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	494,006,250
جمع بدهی‌های غیرجاری	**981,942,957**
جمع بدهی‌ها	**1,333,425,910**

بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	1396/12/29
حقوق صاحبان سرمایه:	
سرمایه	1,600,000,000
سود انباشته	-
جمع حقوق صاحبان سرمایه	**1,600,000,000**
جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	**2,933,425,910**

حساب‌های انتظامی: اسناد تضمینی دریافتی از کارکنان 54,000,000؛ بدهی احتمالی ناشی از محکومیت در دادگاه 7,000,000؛ اسناد پرداختنی بابت تضمین قراردادها 600,000,000 ریال (در جمع ترازنامه نمی‌آید و در یادداشت‌ها افشا می‌شود).

مانده ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان (ردیف 37) برای متوازن شدن ترازنامه 494,006,250 ریال است.

۱۴۲ صفحه ۱۴۷ فکر کنید

با توجه به اینکه هر فرد در برابر خود و جامعه مسئولیت شهروندی دارد و باید پاسخگوی اعمال خود باشد، چه مسئولیت‌هایی بر دوش کمک حسابدار تهیه کننده صورت‌های مالی قرار دارد؟

- تهیه صورت‌های مالی بر پایه اسناد و مدارک معتبر و استانداردهای حسابداری
- دقت در محاسبات و طبقه‌بندی درست اقلام
- ارائه به‌موقع صورت‌های مالی به مدیر مالی و مراجع قانونی
- پاسخگویی در برابر کنترل‌ها و بازبینی‌ها و پیگیری اصلاح اشتباهات

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۴۳ صفحه ۱۴۷ فکر کنید

به نظر شما یک کمک حسابدار تهیه کننده صورت‌های مالی به عنوان یک شهروند چه تعهدات اخلاقی نسبت به کارفرما و جامعه دارد؟

- صداقت و امانت‌داری و پرهیز از دستکاری ارقام و گزارش خلاف واقع
- حفظ اسرار مالی کارفرما
- رعایت قوانین مالیاتی و عدم همکاری در فرار مالیاتی
- بی‌طرفی و ارائه اطلاعات شفاف برای استفاده‌کنندگان (سرمایه‌گذاران، بانک‌ها، دولت)
- کسب مداوم دانش حرفه‌ای

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری تهیه و تنظیم صورت‌های مالی - پودمان چهارم

بستن حساب‌های مالی

فهرست

۱۴۴ صفحه ۱۵۱ · فعالیت — مکالمه با مدیر درباره بستن حساب‌ها ... ۱۴۰

۱۴۵ صفحه ۱۵۲ · فعالیت 1 — مانده مخالف ماهیت حساب ... ۱۴۰

۱۴۶ صفحه ۱۵۲ · فعالیت 2 — ماهیت حساب‌ها (بدهکار / بستانکار) ... ۱۴۱

۱۴۷ صفحه ۱۵۲ · فعالیت 3 — فرض دوره مالی و بستن حساب‌ها ... ۱۴۲

۱۴۸ صفحه ۱۵۳ · فعالیت 1 — حساب‌های مؤثر بر عملکرد ۱۴۲

۱۴۹ صفحه ۱۵۳ · فعالیت 2 — عدم بستن حساب‌های عملکرد ... ۱۴۲

۱۵۰ صفحه ۱۵۳ · فعالیت 1 — آیین‌نامه نگهداری دفاتر قانونی ... ۱۴۳

۱۵۱ صفحه ۱۵۳ · فعالیت 2 — بند الزام قانونی در آیین‌نامه ۱۴۳

۱۵۲ صفحه ۱۵۴ · فعالیت — حساب‌های موقت و دائمی (مکالمه) ... ۱۴۳

۱۵۳ صفحه ۱۵۴ · فعالیت 1 — اصل یا فرض مرتبط با حساب‌های موقت ... ۱۴۴

۱۵۴ صفحه ۱۵۴ · فعالیت 2 — شباهت به حساب‌های موقت ... ۱۴۴

۱۵۵ صفحه ۱۵۵ · فعالیت — شمارش حساب‌های موقت در رویدادها ... ۱۴۴

۱۵۶ صفحه ۱۵۵ · فعالیت — ثبتی با حساب‌های موقت در دو طرف ... ۱۴۵

۱۵۷ صفحه ۱۵۶ · فعالیت — مانده خالصه سود و زیان در گزارش‌ها ... ۱۴۶

۱۵۸ صفحه ۱۵۷ · فعالیت — حساب‌های موقت و دائمی ۱۴۶

۱۵۹ صفحه ۱۵۸ · فعالیت 1 — ماهیت خالصه سود و زیان ۱۴۷

۱۶۰ صفحه ۱۵۸ · فعالیت 2 — ترتیب مرحله 2 و ثبت مالیات ۱۴۷

۱۶۱ صفحه ۱۵۸ · فعالیت 3 — جهت‌نماها و حساب‌های دائم و موقت ... ۱۴۷

۱۶۲ صفحه ۱۶۰ · فعالیت — تأثیر ترتیب بستن حساب‌ها ۱۴۸

۱۶۳ صفحه ۱۶۷ · کار عملی 1 — بستن حساب‌های موقت مؤسسه اردستان ... ۱۴۸

۱۶۴ صفحه ۱۶۸ · فعالیت — فعالیت همزمان خدماتی و بازرگانی ... ۱۵۱

۱۶۵ صفحه ۱۶۸ · فعالیت — سیستم ادواری و دائمی موجودی کالا ... ۱۵۲

۱۶۶ صفحه ۱۷۳ · کار عملی 2 — بستن حساب‌های موقت بازرگانی آبی ... ۱۵۲

۱۶۷ صفحه ۱۷۴ · کار عملی 3 — بستن حساب‌های موقت بازرگانی قرمز ... ۱۵۶

۱۶۸ صفحه ۱۷۴ · فعالیت — اثر غیرمستقیم بر سود و زیان انباشته ... ۱۶۰

۱۶۹ صفحه ۱۷۵ · کار عملی 4 — تغییر سود و زیان انباشته ۱۶۱

۱۷۰ صفحه ۱۷۹ · کار عملی 5 — بستن حساب‌های موقت بازرگانی چادگان ... ۱۶۲

۱۷۱ صفحه ۱۸۰ · کار عملی 6 — بستن حساب‌های موقت بازرگانی گلچین ... ۱۶۴

۱۷۲ صفحه ۱۸۱ · کار عملی 7 — جهت‌نما و کادرهای بستن حساب‌ها ... ۱۶۸

۱۷۳ صفحه ۱۸۳ · فعالیت — اطمینان از صحت بستن حساب‌های موقت ... ۱۶۹

۱۷۴ صفحه ۱۸۴ · کار عملی 8 — تراز اختتامی بازرگانی آبی ۱۶۹

۱۷۵ صفحه ۱۸۴ · کار عملی 9 — تراز اختتامی بازرگانی گلچین ... ۱۷۰

۱۷۶ صفحه ۱۸۵ · کار عملی 10 — بستن حساب‌های موقت و تراز اختتامی گلپایگان ... ۱۷۰

۱۷۷ صفحه ۱۸۶ · فعالیت 1 — هزینه‌ها و دارایی‌های مؤسسه بوشهر ... ۱۷۵

۱۷۸ صفحه ۱۸۶ · فعالیت 2 — جمع ستون بدهکار تراز اختتامی ... ۱۷۵

۱۷۹ صفحه ۱۸۹ · فعالیت — گردش بدهکار تراز اختتامی ۱۷۵

۱۸۰ صفحه ۱۸۹ · فعالیت — مانده حساب تراز اختتامی ۱۷۶

۱۸۱ صفحه ۱۹۱ · کار عملی 11 — بستن حساب‌های دائمی بازرگانی آبی ... ۱۷۶

۱۸۲ صفحه ۱۹۱ · کار عملی 12 — بستن حساب‌های دائمی بازرگانی گلچین ... ۱۷۷

۱۸۳ صفحه ۱۹۲ · کار عملی 13 — بستن حساب‌ها و تراز اختتامی چهارباغ ... ۱۷۸

۱۸۴ صفحه ۱۹۳ · کار عملی 14 — بستن حساب‌ها و تراز اختتامی چهل‌ستون ... ۱۸۳

۱۸۵ صفحه ۱۹۵ · فعالیت — ثبت چک یا سفته تضمینی ۱۸۸

۱۸۶ صفحه ۱۹۷ · فعالیت — تفکیک تضمین داده‌شده و گرفته‌شده ... ۱۸۸

۱۸۷ صفحه ۱۹۸ · فعالیت — معین‌های مشابه حساب‌های انتظامی ... ۱۸۸

۱۸۸ صفحه ۱۹۸ · کار عملی 15 — دریافت وام و تضمین انجام‌شده ... ۱۸۹

۱۸۹ صفحه ۲۰۱ · کار عملی 16 — افتتاح حساب‌های دائمی بازرگانی آبی ... ۱۹۰

۱۹۰ صفحه ۲۰۱ · کار عملی 17 — افتتاح حساب‌های دائمی بازرگانی گلچین ... ۱۹۱

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۴۴ صفحه ۱۵۱ فعالیت

مکالمه زیر که بین شما به‌عنوان حسابدار و مدیر واحد اقتصادی انجام شده است را تکمیل کنید.

مدیر : سلام، در حال انجام چه کاری هستید؟

شما : سلام، در حال بستن حساب‌ها هستیم.

مدیر : بستن حساب‌ها یعنی چی؟

شما : .....

مدیر: خوب ما که در سال‌های آینده نیز قصد ادامه فعالیت داریم پس چه لزومی به بستن حساب‌ها است؟

شما : .....

شما: منظور از بستن حساب‌ها، صفر کردن مانده آن‌هاست. برای این کار هر حساب را معادل مبلغ مانده‌اش، در طرف مخالف ماهیت آن (بدهکار یا بستانکار) ثبت می‌کنیم؛ مثلاً حساب درآمد که مانده بستانکار دارد را بدهکار می‌کنیم.

شما: ادامه فعالیت مانعی برای بستن حساب‌ها نیست. بر اساس «فرض دوره مالی» عمر واحد اقتصادی به دوره‌های مساوی (معمولاً یک‌ساله) تقسیم می‌شود و عملکرد هر دوره باید جداگانه اندازه‌گیری شود؛ پس حساب‌های درآمد و هزینه باید در پایان سال صفر شوند تا سال بعد با مانده صفر شروع شوند. همچنین طبق آیین‌نامه نگهداری دفاتر قانونی باید برای هر سال مالی از دفاتر همان سال استفاده کرد؛ بنابراین مانده حساب‌های دائمی (دارایی، بدهی، سرمایه) نیز با ثبت اختتامیه بسته و با ثبت افتتاحیه به دفاتر سال بعد منتقل می‌شود.

۱۴۵ صفحه ۱۵۲ فعالیت 1

آیا ممکن است در پایان دورهٔ مالی برخی از حساب‌ها، مانده‌ای مخالف با ماهیت معمول خود داشته باشند؟ دلایل آن را بررسی کنید.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

بله، ممکن است. نمونه‌ها:

- حساب «بانک» (دارایی) هنگام برداشت بیش از موجودی (اضافه‌برداشت) مانده بستانکار پیدا می‌کند.
- حساب «حساب‌های دریافتنی» اگر مشتری بیش از بدهی خود پرداخت کرده باشد، مانده بستانکار دارد.
- حساب «حساب‌های پرداختنی» اگر بیش از بدهی به فروشنده پرداخت شده باشد، مانده بدهکار دارد.
- حساب «سود و زیان انباشته» در صورت زیان‌دهی مؤسسه مانده بدهکار (زیان انباشته) دارد.
- ثبت اشتباه یا ثبت نکردن برگشتی‌ها و تعدیلات مربوط.

۱۴۶ صفحه ۱۵۲ فعالیت 2

با توجه به ماهیت حساب‌ها جدول زیر را کامل کنید.

ردیف 1 تا 13: بانک، موجودی کالا، درآمد فروش کالا، استهلاک انباشتهٔ ساختمان، ذخیرهٔ مزایای پایان خدمت کارکنان، برگشت از فروش و تخفیفات، تخفیفات نقدی خرید، هزینهٔ حقوق و دستمزد، حصه جاری وام بلندمدت پرداختنی، درآمد ارائهٔ خدمات، ذخیرهٔ تضمین محصول و دو ردیف خالی (.....)

ردیف	نام حساب	بدهکار	بستانکار
1	بانک	✓	
2	موجودی کالا	✓	
3	درآمد فروش کالا		✓
4	استهلاک انباشتهٔ ساختمان		✓
5	ذخیرهٔ مزایای پایان خدمت کارکنان		✓
6	برگشت از فروش و تخفیفات	✓	
7	تخفیفات نقدی خرید		✓

ردیف	نام حساب	بدهکار	بستانکار
8	هزینهٔ حقوق و دستمزد	✓	
9	حصه جاری وام بلندمدت پرداختنی		✓
10	درآمد ارائهٔ خدمات		✓
11	ذخیرهٔ تضمین محصول		✓
12	حساب‌های دریافتنی (نمونه)	✓	
13	سرمایه (نمونه)		✓

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۴۷ صفحه ۱۵۲ فعالیت 3

در مورد ارتباط بین فرض دورهٔ مالی و بستن حساب‌ها توضیح دهید.

بر اساس فرض دورهٔ مالی، عمر واحد اقتصادی به دوره‌های مساوی تقسیم می‌شود و در پایان هر دوره عملکرد (سود یا زیان) آن اندازه‌گیری و گزارش می‌شود. برای این‌که عملکرد هر دوره جدا از دوره‌های دیگر محاسبه شود، حساب‌هایی که بیانگر عملکرد هستند (درآمدها و هزینه‌ها) باید در پایان دوره بسته (صفر) شوند تا دوره بعد با مانده صفر شروع شود. پس فرض دوره مالی یکی از دلایل اصلی لزوم بستن حساب‌هاست.

۱۴۸ صفحه ۱۵۳ فعالیت 1

1) کدام یک از حساب‌ها در محاسبه عملکرد واحد اقتصادی (خدماتی، بازرگانی) نقش دارند؟

- واحد خدماتی: درآمد ارائه خدمات و حساب‌های هزینه (حقوق، اجاره، استهلاک، آب و برق و ...).
- واحد بازرگانی: درآمد فروش کالا، برگشت از فروش و تخفیفات، تخفیفات نقدی فروش، خرید کالا، برگشت از خرید و تخفیفات، تخفیفات نقدی خرید، هزینه حمل کالای خریداری‌شده (در سیستم ادواری)، یا بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته (در سیستم دائمی)، سایر درآمدها و هزینه‌ها.
- به‌طور کلی همه حساب‌های درآمد و هزینه (حساب‌های موقت یا سود و زیانی).

۱۴۹ صفحه ۱۵۳ فعالیت 2

2) حسابدار مؤسسه‌ای در پایان سال 1395 اقدام به بستن حساب‌های مرتبط با عملکرد ننموده است، به نظر شما در ادامه فعالیت حسابداری و گزارشگری مؤسسه چه ایراداتی به‌وجود خواهد آمد؟

- درآمدها و هزینه‌های سال 1395 با درآمدها و هزینه‌های سال 1396 جمع می‌شود و سود (زیان) سال 1396 درست محاسبه نمی‌شود.
- عملکرد دوره‌های مختلف قابل تفکیک و مقایسه نیست و فرض دوره مالی رعایت نمی‌شود.
- سود و زیان سال 1395 به حساب سود و زیان انباشته منتقل نمی‌شود؛ در نتیجه ترازنامه، سود قابل تقسیم و مالیات محاسبه‌شده نادرست خواهد بود.
- قانون نگهداری دفاتر قانونی (استفاده از دفاتر جدید برای هر سال) رعایت نشده است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۵۰ صفحه ۱۵۳ فعالیت 1

1) الزام واحدهای اقتصادی به نگهداری دفاتر قانونی جدید برای هر سال مالی بر اساس کدام آیین‌نامه است؟

بر اساس «آیین‌نامه نحوه نگهداری دفاتر قانونی» که از سوی سازمان امور مالیاتی کشور (در چارچوب ماده 95 قانون مالیات‌های مستقیم) تهیه و ابلاغ شده است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۵۱ صفحه ۱۵۳ فعالیت 2

2) بخش‌هایی از این آیین‌نامه را که بیانگر الزام قانونی فوق‌الذکر است، پیدا کنید و بنویسید.

مفاد آیین‌نامه به این مضمون است: «مؤدیان مالیاتی مکلف‌اند برای هر سال مالی فقط از دفاتری که برای همان سال با رعایت قوانین و مقررات مربوط ثبت شده است استفاده کنند.» به همین دلیل مانده حساب‌های دائمی در پایان سال بسته و با ثبت افتتاحیه به دفاتر سال بعد منتقل می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۵۲ صفحه ۱۵۴ فعالیت

در ادامه مکالمهٔ بین شما و مدیر :

مدیر : مفهوم بستن حساب‌ها را متوجه شدم ولی شما چگونه این کار را انجام می‌دهید؟

شما : برای این کار ما حساب‌ها را به دو دسته موقت و دائمی تقسیم می‌کنیم.

مدیر : به چه حساب‌هایی موقت و به چه حساب‌هایی دائمی می‌گویند؟

شما: .....

شما: حساب‌های موقت (سود و زیانی) حساب‌های درآمد و هزینه‌اند که عمرشان محدود به یک دوره مالی است و مانده آن‌ها بیانگر عملکرد (سود یا زیان) همان دوره است؛ پس در پایان دوره صفر می‌شوند و به دوره بعد منتقل نمی‌شوند.

حساب‌های دائمی (ترازنامه‌ای) حساب‌های دارایی، بدهی، حقوق صاحبان سرمایه و استهلاک انباشته‌اند که برای اندازه‌گیری عملکرد به کار نمی‌روند و مانده آن‌ها به دوره مالی بعد منتقل می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۵۳ صفحه ۱۵۴ فعالیت 1

1) مطالب فوق با کدام یک از اصول یا مفروضات حسابداری در ارتباط است؟ توضیح دهید.

با «فرض دوره مالی» ارتباط دارد. طبق این فرض، عملکرد واحد اقتصادی در دوره‌های زمانی مساوی (معمولاً یک سال) اندازه‌گیری می‌شود. درآمد و هزینه هر دوره فقط به همان دوره مربوط است (مانند درآمد 1395 که فقط نشان‌دهنده فروش سال 1395 است) و به دوره بعد منتقل نمی‌شود.

۱۵۴ صفحه ۱۵۴ فعالیت 2

2) از بین «شماره دانش‌آموزی»، «نام و نام‌خانوادگی» و «معدل» شما در پایه یازدهم، کدام یک از نظر ماهیت، شبیه به حساب‌های موقت است؟ چرا؟

«معدل» در پایه یازدهم؛ زیرا فقط بیانگر عملکرد تحصیلی همان سال است و برای پایه دوازدهم دوباره از صفر محاسبه می‌شود (مانند درآمد و هزینه که فقط مربوط به یک دوره مالی‌اند). اما شماره دانش‌آموزی و نام و نام‌خانوادگی در همه سال‌ها ثابت می‌مانند و مانند حساب‌های دائمی به سال بعد منتقل می‌شوند.

۱۵۵ صفحه ۱۵۵ فعالیت

مشخص کنید ثبت هر یک از رویدادهای مالی زیر دارای چند حساب موقت است؟ آن‌ها را نام ببرید.

ردیف	رویداد	تعداد حساب‌های موقت	نام حساب‌های موقت
1	ثبت هزینه استهلاک	1	هزینه استهلاک
2	تجدید تنخواه	1 یا بیشتر (به تعداد انواع هزینه‌های پرداخت‌شده از تنخواه)	هزینه‌های مربوط، مانند هزینه ملزومات، هزینه پذیرایی و ...
3	فروش کالا با ارزش افزوده	1 (در سیستم دائمی 2)	درآمد فروش کالا (در سیستم دائمی: بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته هم)
4	واگذاری چک به بانک	0	– (بانک بدهکار و اسناد دریافتنی بستانکار؛ هر دو دائمی)
5	برگشت چک واگذار شده به بانک و کسر هزینه کارمزد توسط بانک	1	هزینه کارمزد بانکی

ردیف	رویداد	تعداد حساب‌های موقت	نام حساب‌های موقت
6	محاسبه و ثبت استهلاک معدن	1	هزینه استهلاک معدن
7	پرداخت هزینه حقوق	1	هزینه حقوق
8	دریافت وجه فروش کالا پیش از انجام معامله	0	- (بانک/صندوق و پیش‌دریافت فروش؛ هر دو دائمی)
9	خرید رایانه برای کارکنان شرکت	0	- (رایانه دارایی است)
10	پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده	1 (در سیستم دائمی 0)	هزینه حمل کالای خریداری‌شده (در سیستم دائمی به بهای موجودی کالا اضافه می‌شود)

۱۵۶ صفحه ۱۵۵ فعالیت

یک نمونه ثبت بنویسید که در طرف بدهکار و بستانکار آن از حساب‌های موقت استفاده شده باشد.

نمونه: اصلاح ثبتی که هزینه تلفن در حساب هزینه آب و برق ثبت شده بود، و نیز ثبت‌های بستن حساب‌ها (مانند بستن درآمد به خالصه سود و زیان):

اصلاح اشتباه ثبت (انتقال هزینه)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
هزینه تلفن	300,000	
به هزینه آب و برق		300,000
جمع	**300,000**	**300,000**

بستن درآمد ارائه خدمات	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد ارائه خدمات	2,000,000	
به خالصه سود و زیان		2,000,000
جمع	**2,000,000**	**2,000,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۵۷ صفحه ۱۵۶ فعالیت

مانده حساب خالصه سود و زیان را پس از بستن حساب‌های موقت در کدام گزارش و با چه عنوانی می‌توان یافت؟

در «صورت سود و زیان»؛ مانده بستانکار آن پیش از ثبت مالیات با عنوان «سود خالص قبل از مالیات» و پس از کسر مالیات با عنوان «سود خالص» (در حالت زیان: «زیان خالص») گزارش می‌شود.

۱۵۸ صفحه ۱۵۷ فعالیت

کدام‌یک از حساب‌های زیر موقت و کدام‌یک دائمی هستند؟

ردیف 1 تا 9: استهلاک انباشته ساختمان، سود و زیان انباشته، درآمد ارائه خدمات، سایر حساب‌های دریافتنی ـ ارزش‌افزوده، سرمایه، هزینه حقوق و دستمزد، خالصه سود و زیان، پیش‌پرداخت هزینه بیمه، حق امتیازها و دو ردیف خالی (.....)

ردیف	نام حساب	موقت	دائمی
1	استهلاک انباشته ساختمان		✓
2	سود و زیان انباشته		✓
3	درآمد ارائه خدمات	✓	
4	سایر حساب‌های دریافتنی ـ ارزش‌افزوده		✓
5	سرمایه		✓
6	هزینه حقوق و دستمزد	✓	

ردیف	نام حساب	موقت	دائمی
7	خالصه سود و زیان	✓	
8	پیش‌پرداخت هزینه بیمه		✓
9	حق امتیازها		✓
10	بانک (نمونه)		✓
11	هزینه اجاره (نمونه)	✓	

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۵۹ صفحه ۱۵۸ فعالیت 1

1) به نظر شما ماهیت حساب خالصه سود و زیان چیست؟

حساب خالصه سود و زیان یک حساب «واسطه» و «موقت» است. فقط در پایان دوره مالی باز می‌شود تا حساب‌های درآمد و هزینه به آن بسته شوند و سود یا زیان خالص دوره معلوم گردد؛ سپس خودش نیز با انتقال مانده به حساب سود و زیان انباشته بسته می‌شود و مانده‌ای برای دوره بعد ندارد.

۱۶۰ صفحه ۱۵۸ فعالیت 2

2) در نمودار فوق، مرحله «2» پس از ثبت مالیات انجام می‌گردد یا قبل از آن؟ توضیح دهید.

مرحله 2 که انتقال مانده نهایی خالصه سود و زیان به سود و زیان انباشته است، پس از ثبت مالیات انجام می‌شود؛ زیرا ابتدا باید مانده خالصه سود و زیان (سود قبل از مالیات) مشخص شود، سپس مالیات بر عملکرد از آن کسر و به مالیات پرداختنی منتقل شود و سرانجام سود خالص پس از مالیات به سود و زیان انباشته برود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶۱ صفحه ۱۵۸ فعالیت 3

3) در تصویر زیر کدام جهت‌نماها، عملکردی شبیه به حساب‌های دائم و کدام عملکردی شبیه به حساب‌های موقت دارند؟

جهت‌نماهای ثابت و همیشگی که مسیر اصلی را برای همه زمان‌ها نشان می‌دهند (مانند تابلوی نام خیابان و مسیر اصلی) شبیه حساب‌های دائمی‌اند که از یک دوره به دوره بعد باقی می‌مانند. جهت‌نماهای موقت که فقط برای مدتی مشخص نصب می‌شوند (مانند علامت مسیر انحرافی هنگام تعمیر جاده یا برگزاری مراسم) شبیه حساب‌های موقت‌اند که با پایان دوره برداشته (صفر) می‌شوند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۶۲ صفحه ۱۶۰ فعالیت

به نظر شما ترتیب بستن این حساب‌ها تأثیری در نتیجه حاصل شده دارد؟

خیر. هر یک از حساب‌های هزینه (یا درآمد) به‌طور جداگانه یا در یک ثبت مرکب بسته می‌شود و در هر حال مجموع آن‌ها در طرف مربوط حساب خالصه سود و زیان قرار می‌گیرد. چون مانده این حساب برابر «جمع درآمدها − جمع هزینه‌ها» است، ترتیب بستن (اول درآمدها یا اول هزینه‌ها) در مانده و سود یا زیان نهایی تأثیری ندارد.

۱۶۳ صفحه ۱۶۷ کار عملی 1

اطلاعات زیر مربوط به مؤسسه «اردستان» است. مطلوب است: ثبت‌های مربوط به بستن‌حساب‌های موقت، تعیین و ثبت مالیات بر عملکرد (نرخ 25% فرض شود)، بستن حساب خالصه سود و زیان و انتقال کلیه عملیات فوق به دفتر کل

(تراز آزمایشی اصلاح‌شده مؤسسه اردستان در 1396/12/29؛ جمع ستون‌ها 98,210,000 ریال)

جمع درآمدها = 41,400,000 = 16,000,000 + 25,400,000 ؛ جمع هزینه‌ها = 16,910,000 ؛ سود قبل از مالیات = 24,490,000 ؛ مالیات = 6,122,500 = 25% × 24,490,000 ؛ سود خالص = 18,367,500

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد خدمات فیلمبرداری	25,400,000	
درآمد خدمات تدوین	16,000,000	
به خالصه سود و زیان		41,400,000
جمع	**41,400,000**	**41,400,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	16,910,000	
به هزینه حقوق		6,250,000
به هزینه بیمه		2,750,000
به هزینه آب و برق		1,700,000
به هزینه عوارض و نوسازی		1,300,000

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
به هزینه تبلیغات		1,600,000
به هزینه ملزومات		310,000
به هزینه استهلاک تجهیزات		2,000,000
به هزینه استهلاک ساختمان		1,000,000
جمع	**16,910,000**	**16,910,000**

ثبت 3 — مالیات بر عملکرد (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	6,122,500	
به مالیات پرداختنی		6,122,500
جمع	**6,122,500**	**6,122,500**

ثبت 4 — بستن حساب خالصه سود و زیان (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	18,367,500	
به سود و زیان انباشته		18,367,500
جمع	**18,367,500**	**18,367,500**

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد خدمات فیلمبرداری		
مانده		25,400,000
بستن به خالصه سود و زیان	25,400,000	
حساب درآمد خدمات تدوین		
مانده		16,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	16,000,000	
حساب هزینه حقوق		
مانده	6,250,000	
بستن به خالصه سود و زیان		6,250,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه بیمه		
مانده	2,750,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,750,000
حساب هزینه آب و برق		
مانده	1,700,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,700,000
حساب هزینه عوارض و نوسازی		
مانده	1,300,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,300,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه تبلیغات		
مانده	1,600,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,600,000
حساب هزینه ملزومات		
مانده	310,000	
بستن به خالصه سود و زیان		310,000
حساب هزینه استهلاک تجهیزات		
مانده	2,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,000,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 4)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه استهلاک ساختمان		
مانده	1,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,000,000

ایران توشه
توشه ای برای فردا

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		41,400,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	16,910,000	
ثبت مالیات بر عملکرد	6,122,500	
انتقال به سود و زیان انباشته	18,367,500	
حساب مالیات پرداختنی		
ثبت مالیات عملکرد		6,122,500
حساب سود و زیان انباشته		
مانده اول دوره		810,000
انتقال از خالصه سود و زیان		18,367,500

مانده سود و زیان انباشته پس از بستن = 19,177,500 = 18,367,500 + 810,000 ریال (بستانکار). مانده همه حساب‌های موقت و خالصه سود و زیان صفر شد.

۱۶۴ صفحه ۱۶۸ فعالیت

آیا یک واحد اقتصادی می‌تواند همزمان به فعالیت خدماتی و بازرگانی اشتغال داشته باشد؟

بله. بسیاری از واحدهای اقتصادی هم کالا می‌فروشند و هم خدمات ارائه می‌دهند؛ مانند فروشگاه موبایل که علاوه بر فروش گوشی، تعمیر هم انجام می‌دهد (درآمد فروش کالا و درآمد تعمیرات). در چنین واحدی حساب‌های موقت هر دو نوع فعالیت وجود دارد و همه به حساب خالصه سود و زیان بسته می‌شود.

irantooshe.ir

۱۶۵ صفحه ۱۶۸ فعالیت

تفاوت سیستم نگهداری موجودی کالا در روش ادواری با دائمی در چیست؟

موضوع	سیستم ادواری	سیستم دائمی
ثبت خرید کالا	به حساب «خرید کالا» (و برگشت از خرید، تخفیفات، هزینه حمل خرید)	مستقیماً به حساب «موجودی کالا»
ثبت فروش کالا	فقط درآمد فروش ثبت می‌شود	درآمد فروش + ثبت «بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته» و کاهش موجودی کالا
مانده موجودی کالا	فقط در پایان دوره با انبارگردانی مشخص می‌شود	همواره به‌روز است
بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته	در پایان دوره محاسبه می‌شود	در لحظه فروش ثبت می‌شود

۱۶۶ صفحه ۱۷۳ کار عملی 2

اطلاعات روبه‌رو مربوط به تراز آزمایشی اصلاح شده بازرگانی «آبی» است؛ مطلوب است: ثبت بستن حساب‌های موقت و انتقال به دفتر کل.

(تراز آزمایشی اصلاح‌شده بازرگانی آبی در 1396/12/29؛ جمع ستون‌ها 95,990,000 ریال)

سیستم ادواری است. مانده بستانکار 1,200,000 ریال حساب خالصه سود و زیان از تعدیل موجودی کالا (موجودی پایان دوره – موجودی اول دوره) است و در محاسبه سود یا زیان لحاظ می‌شود.

مانده خالصه سود و زیان = (240,000) = 74,640,000 – 73,200,000 + 1,200,000 ؛ مانده بدهکار یعنی «زیان خالص 240,000 ریال»؛ بنابراین ثبت مالیات انجام نمی‌شود.

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد فروش کالا	68,700,000	
برگشت از خرید و تخفیفات	2,500,000	
تخفیفات نقدی خرید	2,000,000	
به خالصه سود و زیان		73,200,000
جمع	**73,200,000**	**73,200,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	74,640,000	
به برگشت از فروش و تخفیفات		2,500,000
به تخفیفات نقدی فروش		1,500,000
به خرید کالا		45,000,000
به هزینه حمل کالای خریداری شده		8,000,000
به هزینه حقوق		6,500,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
به هزینه استهلاک اثاثه		190,000
به هزینه ملزومات		2,200,000
به هزینه تبلیغات		3,500,000
به هزینه برق		1,000,000
به سایر هزینه‌ها		4,250,000
جمع	**74,640,000**	**74,640,000**

ثبت 3 — انتقال زیان خالص به سود و زیان انباشته (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سود و زیان انباشته	240,000	
به خالصه سود و زیان		240,000
جمع	**240,000**	**240,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد فروش کالا		
مانده		68,700,000
بستن به خالصه سود و زیان	68,700,000	
حساب برگشت از خرید و تخفیفات		
مانده		2,500,000
بستن به خالصه سود و زیان	2,500,000	
حساب تخفیفات نقدی خرید		
مانده		2,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	2,000,000	

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب برگشت از فروش و تخفیفات		
مانده	2,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,500,000
حساب تخفیفات نقدی فروش		
مانده	1,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,500,000
حساب خرید کالا		
مانده	45,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		45,000,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه حمل کالای خریداری شده		
مانده	8,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		8,000,000
حساب هزینه حقوق		
مانده	6,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		6,500,000
حساب هزینه استهلاک اثاثه		
مانده	190,000	
بستن به خالصه سود و زیان		190,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 4)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه ملزومات		
مانده	2,200,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,200,000
حساب هزینه تبلیغات		
مانده	3,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		3,500,000
حساب هزینه برق		
مانده	1,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,000,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 5)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب سایر هزینه‌ها		
مانده	4,250,000	
بستن به خالصه سود و زیان		4,250,000

ایران توشه
توشه ای برای فردا

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
مانده تعدیل موجودی کالا (از قبل)		1,200,000
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		73,200,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	74,640,000	
انتقال به سود و زیان انباشته		240,000
حساب سود و زیان انباشته		
مانده اول دوره		600,000
انتقال از خالصه سود و زیان	240,000	

مانده سود و زیان انباشته پس از بستن = 360,000 = 240,000 − 600,000 ریال (بستانکار).

۱۶۷ صفحه ۱۷۴ کار عملی 3

بازرگانی «قرمز» به خرید، فروش و تعمیر انواع تلفن‌همراه اشتغال دارد. مانده حساب‌های زیر بخشی از اطلاعات این بازرگانی پس از انجام اصلاحات و تعدیلات لازم است.

درآمد فروش کالا 45,000,000 — درآمد تعمیرات 15,000,000 — پیش دریافت فروش 10,000,000 — برگشت از فروش و تخفیفات 2,000,000 — خرید کالا 35,000,000 — هزینه حقوق 5,000,000 — سرمایه 250,000,000 — پیش پرداخت خرید 30,000,000 — تخفیفات نقدی خرید 2,000,000 — هزینه حمل کالای خریداری شده 1,300,000 — هزینه اجاره 5,500,000 — هزینه بیمه 2,500,000 — موجودی کالا 12,000,000 — خالصه سود و زیان (بستانکار) 2,000,000

مطلوب است: ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های موقت، تعیین و ثبت مالیات بر عملکرد (نرخ 25%)، بستن حساب خالصه سود و زیان و انتقال کلیه عملیات فوق به دفتر کل.

حساب‌های پیش‌دریافت فروش، پیش‌پرداخت خرید، موجودی کالا و سرمایه دائمی‌اند و بسته نمی‌شوند. چون خرید کالا و تخفیفات نقدی خرید وجود دارد، سیستم ادواری است و مانده بستانکار خالصه سود و زیان (2,000,000) حاصل تعدیل موجودی کالاست.

سود قبل از مالیات = 12,700,000 = 51,300,000 − 62,000,000 + 2,000,000 ؛ مالیات = × 12,700,000 = 25% ؛ 3,175,000 سود خالص = 9,525,000

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد فروش کالا	45,000,000	
درآمد تعمیرات	15,000,000	
تخفیفات نقدی خرید	2,000,000	
به خالصه سود و زیان		62,000,000
جمع	**62,000,000**	**62,000,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	51,300,000	
به برگشت از فروش و تخفیفات		2,000,000
به خرید کالا		35,000,000
به هزینه حمل کالای خریداری شده		1,300,000
به هزینه اجاره		5,500,000
به هزینه بیمه		2,500,000
به هزینه حقوق		5,000,000
جمع	**51,300,000**	**51,300,000**

ثبت 3 — مالیات بر عملکرد (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	3,175,000	
به مالیات پرداختنی		3,175,000
جمع	**3,175,000**	**3,175,000**

ثبت 4 — بستن حساب خالصه سود و زیان (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	9,525,000	
به سود و زیان انباشته		9,525,000
جمع	**9,525,000**	**9,525,000**

ایران توشه
توشه ای برای مدیریت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد فروش کالا		
مانده		45,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	45,000,000	
حساب درآمد تعمیرات		
مانده		15,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	15,000,000	
حساب تخفیفات نقدی خرید		
مانده		2,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	2,000,000	

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب برگشت از فروش و تخفیفات		
مانده	2,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,000,000
حساب خرید کالا		
مانده	35,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		35,000,000
حساب هزینه حمل کالای خریداری شده		
مانده	1,300,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,300,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه اجاره		
مانده	5,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		5,500,000
حساب هزینه بیمه		
مانده	2,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,500,000
حساب هزینه حقوق		
مانده	5,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		5,000,000

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
مانده تعدیل موجودی کالا (از قبل)		2,000,000
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		62,000,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	51,300,000	
ثبت مالیات بر عملکرد	3,175,000	
انتقال به سود و زیان انباشته	9,525,000	
حساب مالیات پرداختنی		
ثبت مالیات عملکرد		3,175,000
حساب سود و زیان انباشته		
انتقال از خالصه سود و زیان		9,525,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۶۸ صفحه ۱۷۴ فعالیت

مشخص نمایید که هر یک از اقلام زیر به‌صورت غیرمستقیم چه تأثیری بر سود و زیان انباشته دارند؟

ردیف	شرح	افزایش	کاهش
1	تخفیفات نقدی فروش		✓
2	برگشت از خرید و تخفیفات	✓	
3	خرید کالا		✓
4	درآمد ارائه خدمات	✓	
5	هزینه حمل کالای خریداری شده		✓

ردیف	شرح	افزایش	کاهش
6	درآمد فروش کالا	✓	
7	موجودی کالای اول دوره		✓
8	موجودی کالای پایان دوره	✓	
9	هزینه استهلاک		✓
10	سایر درآمدها	✓	

توضیح: حساب‌های درآمد (و برگشت از خرید و تخفیفات، تخفیفات نقدی خرید و موجودی پایان دوره) با بستن به خالصه سود و زیان، سود را زیاد و در نتیجه سود و زیان انباشته را افزایش می‌دهند؛ حساب‌های هزینه و خرید و موجودی اول دوره، سود را کم و سود و زیان انباشته را کاهش می‌دهند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۶۹ صفحه ۱۷۵ کار عملی 4

با توجه به اطلاعات زیر مطلوب است، محاسبه میزان تغییر سود و زیان انباشته پس از بستن حساب‌های موقت، تعدیل موجودی کالا و انتقال مانده حساب خالصه سود و زیان به سود و زیان انباشته با این فرض که پیش از این اقدامات، حساب سود و زیان انباشته دارای مانده‌ای بستانکار معادل 1,200,000 ریال است. از مالیات صرف‌نظر شود.

فروش خالص 15,000,000 — تخفیفات نقدی فروش 500,000 — بهای تمام شده کالای آماده برای فروش 8,000,000 — موجودی کالای اول دوره 2,000,000 — موجودی کالای پایان دوره 4,000,000 — هزینه حمل کالای خریداری شده 1,000,000 — هزینه‌های عملیاتی 2,000,000 — خالص درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی 500,000 (ریال)

«فروش خالص» پیش از این، تخفیفات نقدی فروش را کسر کرده است؛ همچنین هزینه حمل خرید و موجودی اول دوره جزو «بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش» هستند و دوباره کسر نمی‌شوند.

محاسبه سود خالص

شرح	ریال
فروش خالص	15,000,000
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش	8,000,000
کسر می‌شود: موجودی کالای پایان دوره	(4,000,000)
بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته	(4,000,000)
سود ناخالص	**11,000,000**
هزینه‌های عملیاتی	(2,000,000)
سود عملیاتی	**9,000,000**
خالص درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	500,000
سود خالص (بدون مالیات)	**9,500,000**

سود و زیان انباشته به اندازه 9,500,000 ریال افزایش می‌یابد و مانده آن از 1,200,000 به 10,700,000 ریال (بستانکار) می‌رسد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

مانده برخی از حساب‌های بازرگانی «چادگان» که به فروش و ارائه خدمات نرم‌افزاری اشتغال دارد به شرح زیر است:

درآمد ارائه خدمات 5,000,000 — درآمد فروش کالا 45,000,000 — بهای تمام شده کالای فروش رفته 30,000,000 — هزینه حقوق 10,000,000 — هزینه اجاره 8,000,000 — هزینه ملزومات 1,000,000 — سرمایه 250,000,000 — هزینه استهلاک اثاثه 3,500,000 — پیش دریافت درآمد فروش کالا 4,000,000 — موجودی کالا 14,000,000

مطلوب است: ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های موقت، حساب خالصه سود و زیان و انتقال به دفتر کل

سیستم دائمی است (بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته). سرمایه، موجودی کالا و پیش‌دریافت درآمد دائمی‌اند. جمع درآمدها 50,000,000 و جمع هزینه‌ها 52,500,000 است؛ نتیجه «زیان خالص 2,500,000 ریال» و ثبت مالیات لازم نیست.

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد ارائه خدمات	5,000,000	
درآمد فروش کالا	45,000,000	
به خالصه سود و زیان		50,000,000
جمع	**50,000,000**	**50,000,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	52,500,000	
به بهای تمام شده کالای فروش رفته		30,000,000
به هزینه حقوق		10,000,000
به هزینه اجاره		8,000,000
به هزینه ملزومات		1,000,000
به هزینه استهلاک اثاثه		3,500,000
جمع	**52,500,000**	**52,500,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 3 — انتقال زیان خالص به سود و زیان انباشته (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سود و زیان انباشته	2,500,000	
به خالصه سود و زیان		2,500,000
جمع	**2,500,000**	**2,500,000**

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد ارائه خدمات		
مانده		5,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	5,000,000	
حساب درآمد فروش کالا		
مانده		45,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	45,000,000	
حساب بهای تمام شده کالای فروش رفته		
مانده	30,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		30,000,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه حقوق		
مانده	10,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		10,000,000
حساب هزینه اجاره		
مانده	8,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		8,000,000
حساب هزینه ملزومات		
مانده	1,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,000,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه استهلاک اثاثه		
مانده	3,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		3,500,000

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		50,000,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	52,500,000	
انتقال به سود و زیان انباشته		2,500,000
حساب سود و زیان انباشته		
انتقال از خالصه سود و زیان	2,500,000	

۱۷۱ صفحه ۱۸۰ کار عملی 6

اطلاعات تراز آزمایشی اصلاح شده صفحه روبه‌رو مربوط به بازرگانی «گلچین» است:

(تراز آزمایشی اصلاح‌شده بازرگانی گلچین در 1396/12/29؛ جمع ستون‌ها 126,200,000 ریال)

مطلوب است: ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های موقت، تعیین و ثبت مالیات بر عملکرد (نرخ 25% فرض شود)، بستن حساب خالصه سود و زیان و انتقال کلیه عملیات فوق به دفتر کل

جمع درآمد = 70,000,000 ؛ جمع هزینه‌ها = 67,000,000 ؛ سود قبل از مالیات = 3,000,000 ؛ مالیات = 750,000 ؛ سود خالص = 2,250,000

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد فروش کالا	70,000,000	
به خالصه سود و زیان		70,000,000
جمع	**70,000,000**	**70,000,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	67,000,000	
به تخفیفات نقدی فروش		1,300,000
به برگشت از فروش و تخفیفات		2,300,000
به بهای تمام شده کالای فروش رفته		48,000,000
به هزینه حقوق		10,000,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
به هزینه استهلاک اثاثه		1,600,000
به هزینه ملزومات		800,000
به هزینه اجاره		2,000,000
به سایر هزینه‌ها		1,000,000
جمع	**67,000,000**	**67,000,000**

ثبت 3 — مالیات بر عملکرد (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	750,000	
به مالیات پرداختنی		750,000
جمع	**750,000**	**750,000**

ثبت 4 — بستن حساب خالصه سود و زیان (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	2,250,000	
به سود و زیان انباشته		2,250,000
جمع	**2,250,000**	**2,250,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد فروش کالا		
مانده		70,000,000
بستن به خالصه سود و زیان	70,000,000	
حساب تخفیفات نقدی فروش		
مانده	1,300,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,300,000
حساب برگَشت از فروش و تخفیفات		
مانده	2,300,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,300,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب بهای تمام شده کالای فروش رفته		
مانده	48,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		48,000,000
حساب هزینه حقوق		
مانده	10,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		10,000,000
حساب هزینه استهلاک اثاثه		
مانده	1,600,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,600,000

ایران توشه
توشه ای برای فردا

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه ملزومات		
مانده	800,000	
بستن به خالصه سود و زیان		800,000
حساب هزینه اجاره		
مانده	2,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,000,000
حساب سایر هزینه‌ها		
مانده	1,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,000,000

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		70,000,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	67,000,000	
ثبت مالیات بر عملکرد	750,000	
انتقال به سود و زیان انباشته	2,250,000	
حساب مالیات پرداختنی		
ثبت مالیات عملکرد		750,000
حساب سود و زیان انباشته		
مانده اول دوره		4,950,000
انتقال از خالصه سود و زیان		2,250,000

مانده سود و زیان انباشته پس از بستن = 7,200,000 = 2,250,000 + 4,950,000 ریال (بستانکار).

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

فرایند بستن حساب‌های زیر را با رسم جهت‌نما و پرکردن کادرهای خالی کامل کنید.

حساب‌ها: برگشت از فروش و تخفیفات 500,000 — درآمد فروش کالا 10,000,000 — هزینه اجاره 4,000,000 — درآمد ارائه خدمات 5,000,000 — بهای تمام شده کالای فروش رفته 7,000,000 — هزینه استهلاک 200,000 — حساب خالصه سود و زیان — حساب سود و زیان انباشته

جهت پیکان‌ها: از حساب‌های درآمد (مانده بستانکار) به سمت طرف بستانکار حساب خالصه سود و زیان؛ از طرف بدهکار خالصه سود و زیان به سمت حساب‌های هزینه، بهای تمام‌شده و برگشت از فروش (مانده بدهکار)؛ و در پایان از خالصه سود و زیان به سمت سود و زیان انباشته. مبلغ کادرها:

حساب	مانده	بستن (طرف مقابل خالصه سود و زیان)	مبلغ کادر
درآمد فروش کالا	بستانکار	بدهکار می‌شود	10,000,000
درآمد ارائه خدمات	بستانکار	بدهکار می‌شود	5,000,000
برگشت از فروش و تخفیفات	بدهکار	بستانکار می‌شود	500,000
هزینه اجاره	بدهکار	بستانکار می‌شود	4,000,000
بهای تمام شده کالای فروش رفته	بدهکار	بستانکار می‌شود	7,000,000
هزینه استهلاک	بدهکار	بستانکار می‌شود	200,000

حساب خالصه سود و زیان

شرح	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بستن برگشت از فروش، اجاره، بهای تمام‌شده و استهلاک	11,700,000	
بستن درآمد فروش کالا و درآمد ارائه خدمات		15,000,000
مانده (سود قبل از مالیات)		**3,300,000**

مانده بستانکار 3,300,000 ریال با ثبت زیر به حساب سود و زیان انباشته منتقل می‌شود (مالیات در متن پرسش مطرح نشده است):

بستن حساب خالصه سود و زیان	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	3,300,000	
به سود و زیان انباشته		3,300,000
جمع	**3,300,000**	**3,300,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۷۳ صفحه ۱۸۳ فعالیت

چگونه از صحت فرایند بستن حساب‌های موقت می‌توان اطمینان کسب نمود؟

با تهیه «تراز آزمایشی اختتامی» از مانده حساب‌های باقی‌مانده در دفتر کل. اگر فرایند درست انجام شده باشد، (1) هیچ حساب موقتی (درآمد، هزینه، خالصه سود و زیان) در آن نیست، (2) فقط حساب‌های دائمی باقی‌مانده‌اند، و (3) جمع ستون بدهکار با جمع ستون بستانکار برابر است.

۱۷۴ صفحه ۱۸۴ کار عملی 8

تراز آزمایشی اختتامی را برای بازرگانی «آبی» (کار عملی شماره 2) تهیه کنید.

پس از بستن حساب‌های موقت، سود و زیان انباشته به‌اندازه زیان خالص کاهش یافته است: 600,000 − 360,000 = 240,000

تراز آزمایشی اختتامی بازرگانی آبی — 1396/12/29	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	9,950,000	
حساب‌های دریافتنی	2,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	4,300,000	
موجودی کالا	3,000,000	
ملزومات	200,000	
اثاثه	1,900,000	

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته اثاثه		190,000
حساب‌های پرداختنی		500,000
سایر حساب‌های پرداختنی		6,300,000
سرمایه		14,000,000
سود و زیان انباشته		360,000
جمع	**21,350,000**	**21,350,000**

ایران توشه
توشه ای برای هر هفتگی

۱۷۵ صفحه ۱۸۴ کار عملی 9

تراز آزمایشی اختتامی را برای بازرگانی «گلچین» (کار عملی شماره 6) تهیه کنید.

سود و زیان انباشته = 7,200,000 = 2,250,000 + 4,950,000 و مالیات پرداختنی = 750,000 به حساب‌های دائمی اضافه شده است.

تراز آزمایشی اختتامی بازرگانی گلچین — 1396/12/29	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	25,000,000	
حساب‌های دریافتنی	3,700,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	4,500,000	
موجودی کالا	14,000,000	
ملزومات	4,000,000	
اثاثه	8,000,000	
استهلاک انباشته اثاثه		3,000,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب‌های پرداختنی		2,050,000
سایر حساب‌های پرداختنی		6,200,000
مالیات پرداختنی		750,000
سرمایه		40,000,000
سود و زیان انباشته		7,200,000
جمع	**59,200,000**	**59,200,000**

۱۷۶ صفحه ۱۸۵ کار عملی 10

با توجه به اطلاعات تراز آزمایشی اصلاح‌شده مؤسسه تبلیغاتی «گلپایگان» مطلوب است: بستن حساب‌های موقت و تهیه تراز آزمایشی اختتامی. نرخ مالیات 25 درصد فرض شود.

(تراز آزمایشی اصلاح‌شده در 1396/12/29؛ جمع ستون‌ها 386,400,000 ریال)

درآمد 208,200,000 – هزینه‌ها 170,200,000 = سود قبل از مالیات 38,000,000 ؛ مالیات = 9,500,000 ؛ سود خالص = 28,500,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد ارائه خدمات	208,200,000	
به خالصه سود و زیان		208,200,000
جمع	**208,200,000**	**208,200,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	170,200,000	
به هزینه اجاره		114,000,000
به هزینه آگهی و تبلیغات		18,000,000
به هزینه برق		3,000,000
به هزینه حقوق		16,000,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
به هزینه استهلاک اثاثه		4,800,000
به هزینه استهلاک ساختمان		6,000,000
به هزینه ملزومات		2,200,000
به سایر هزینه‌ها		6,200,000
جمع	**170,200,000**	**170,200,000**

ثبت 3 — مالیات بر عملکرد (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	9,500,000	
به مالیات پرداختنی		9,500,000
جمع	**9,500,000**	**9,500,000**

ثبت 4 — بستن حساب خالصه سود و زیان (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	28,500,000	
به سود و زیان انباشته		28,500,000
جمع	**28,500,000**	**28,500,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد ارائه خدمات		
مانده		208,200,000
بستن به خالصه سود و زیان	208,200,000	
حساب هزینه اجاره		
مانده	114,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		114,000,000
حساب هزینه آگهی و تبلیغات		
مانده	18,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		18,000,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه برق		
مانده	3,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		3,000,000
حساب هزینه حقوق		
مانده	16,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		16,000,000
حساب هزینه استهلاک اثاثه		
مانده	4,800,000	
بستن به خالصه سود و زیان		4,800,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه استهلاک ساختمان		
مانده	6,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		6,000,000
حساب هزینه ملزومات		
مانده	2,200,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,200,000
حساب سایر هزینه‌ها		
مانده	6,200,000	
بستن به خالصه سود و زیان		6,200,000

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		208,200,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	170,200,000	
ثبت مالیات بر عملکرد	9,500,000	
انتقال به سود و زیان انباشته	28,500,000	
حساب مالیات پرداختنی		
ثبت مالیات عملکرد		9,500,000
حساب سود و زیان انباشته		
مانده اول دوره		15,000,000
انتقال از خالصه سود و زیان		28,500,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تراز آزمایشی اختتامی مؤسسه گلپایگان — 1396/12/29	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	20,000,000	
حساب‌های دریافتنی	35,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	6,000,000	
اسناد دریافتنی	33,000,000	
ملزومات	5,000,000	
پیش‌پرداخت‌ها	3,200,000	

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
اثاثه	24,000,000	
ساختمان	90,000,000	
استهلاک انباشته اثاثه		7,200,000
استهلاک انباشته ساختمان		12,000,000
حساب‌های پرداختنی		14,000,000
سایر حساب‌های پرداختنی		18,300,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
اسناد پرداختنی		66,700,000
مالیات پرداختنی		9,500,000
سرمایه		45,000,000
سود و زیان انباشته		43,500,000
جمع	**216,200,000**	**216,200,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۷۷ صفحه ۱۸۶ فعالیت 1

1) اطلاعات زیر از تراز آزمایشی اصلاح شده مؤسسه «بوشهر» در پایان دوره مالی استخراج شده است.

جمع ستون بدهکار و بستانکار 320,000,000 — مازاد درآمدها بر هزینه‌ها 60,000,000 — جمع بدهی‌ها و سرمایه 200,000,000

محاسبه کنید هزینه‌ها و دارایی‌ها، هر یک چه مبلغی هستند؟

ستون بستانکار = بدهی‌ها و سرمایه + درآمدها ⇒ درآمدها = 320,000,000 − 200,000,000 = 120,000,000

مازاد درآمدها بر هزینه‌ها = درآمدها − هزینه‌ها ⇒ هزینه‌ها = 120,000,000 − 60,000,000 = 60,000,000 ریال

ستون بدهکار = دارایی‌ها + هزینه‌ها ⇒ دارایی‌ها = 320,000,000 − 60,000,000 = 260,000,000 ریال

کنترل: دارایی‌ها 260,000,000 = بدهی‌ها و سرمایه 200,000,000 + سود خالص 60,000,000

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۷۸ صفحه ۱۸۶ فعالیت 2

2) جمع ستون بستانکار تراز آزمایشی اصلاح شده 640,000,000 ریال است اگر دارایی‌ها 400,000,000 ریال باشد جمع ستون بدهکار تراز آزمایشی اختتامی چه مبلغی است؟

تراز آزمایشی اختتامی فقط حساب‌های دائمی را دربر می‌گیرد و ستون بدهکار آن شامل حساب‌های دارایی (با مانده بدهکار) است. حساب‌های درآمد و هزینه بسته شده‌اند و در آن نیستند؛ پس جمع ستون بدهکار تراز اختتامی برابر با جمع دارایی‌هاست:

400,000,000 ریال (و جمع ستون بستانکار نیز همین مبلغ است).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۷۹ صفحه ۱۸۹ فعالیت

گردش بدهکار حساب تراز اختتامی، با جمع ستون ..... تراز آزمایشی ..... برابر است.

گردش بدهکار حساب تراز اختتامی، با جمع ستون **بدهکار** تراز آزمایشی **اختتامی** برابر است (چون همه حساب‌های دائمی با مانده بدهکار بستانکار شده و در مقابل، تراز اختتامی به همان مبلغ بدهکار می‌شود).

۱۸۰ صفحه ۱۸۹ فعالیت

پس از مراحل فوق به نظر شما حساب تراز اختتامی چه مانده‌ای خواهد داشت؟

صفر. جمع حساب‌های دائمی بدهکار (دارایی‌ها) با جمع حساب‌های دائمی بستانکار (بدهی‌ها، سرمایه، استهلاک انباشته و ...) برابر است؛ پس گردش بدهکار و بستانکار حساب تراز اختتامی برابر می‌شود و مانده‌ای ندارد.

۱۸۱ صفحه ۱۹۱ کار عملی 11

با توجه به اطلاعات بازرگانی «آبی» و تراز آزمایشی تهیه شده در کار عملی شماره 8 مطلوب است انجام ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های دائمی.

ثبت 1 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
تراز اختتامی	21,350,000	
به بانک		9,950,000
به حساب‌های دریافتنی		2,000,000
به سایر حساب‌های دریافتنی		4,300,000
به موجودی کالا		3,000,000
به ملزومات		200,000
به اثاثه		1,900,000
جمع	**21,350,000**	**21,350,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 2 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته اثاثه	190,000	
حساب‌های پرداختنی	500,000	
سایر حساب‌های پرداختنی	6,300,000	
سرمایه	14,000,000	
سود و زیان انباشته	360,000	
به تراز اختتامی		21,350,000
جمع	**21,350,000**	**21,350,000**

۱۸۲ صفحه ۱۹۱ کار عملی 12

با توجه به اطلاعات بازرگانی «گلچین» و تراز آزمایشی تهیه شده در کار عملی شماره 9 مطلوب است انجام ثبت‌های مربوط به بستن حساب‌های دائمی.

ثبت 1 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
تراز اختتامی	59,200,000	
به بانک		25,000,000
به حساب‌های دریافتنی		3,700,000
به سایر حساب‌های دریافتنی		4,500,000
به موجودی کالا		14,000,000
به ملزومات		4,000,000
به اثاثه		8,000,000
جمع	**59,200,000**	**59,200,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 2 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته اثاثه	3,000,000	
حساب‌های پرداختنی	2,050,000	
سایر حساب‌های پرداختنی	6,200,000	
مالیات پرداختنی	750,000	
سرمایه	40,000,000	
سود و زیان انباشته	7,200,000	
به تراز اختتامی		59,200,000
جمع	**59,200,000**	**59,200,000**

۱۸۳ صفحه ۱۹۲ کار عملی 13

تراز آزمایشی اصلاح شده مؤسسه «چهار باغ» به شرح زیر است:

(تراز آزمایشی اصلاح‌شده بازرگانی چهارباغ در 1396/12/29؛ جمع ستون‌ها 105,625,000 ریال)

مطلوب است: 1) بستن حساب‌های موقت 2) تهیه تراز آزمایشی اختتامی 3) بستن حساب‌های دائمی

درآمد 40,765,000 − هزینه‌ها 42,775,000 = زیان خالص (2,010,000)؛ مالیات ثبت نمی‌شود. مانده سود و زیان انباشته: (170,000) = 2,010,000 − 1,840,000 یعنی مانده بدهکار (زیان انباشته).

1) بستن حساب‌های موقت

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد ارائه خدمات	40,765,000	
به خالصه سود و زیان		40,765,000
جمع	**40,765,000**	**40,765,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	42,775,000	
به هزینه حقوق		31,075,000
به هزینه اجاره		3,500,000
به هزینه برق		2,900,000
به هزینه استهلاک اثاثه		2,650,000
به هزینه ملزومات		650,000
به سایر هزینه‌ها		2,000,000
جمع	**42,775,000**	**42,775,000**

ثبت 3 — انتقال زیان خالص به سود و زیان انباشته (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سود و زیان انباشته	2,010,000	
به خالصه سود و زیان		2,010,000
جمع	**2,010,000**	**2,010,000**

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد ارائه خدمات		
مانده		40,765,000
بستن به خالصه سود و زیان	40,765,000	
حساب هزینه حقوق		
مانده	31,075,000	
بستن به خالصه سود و زیان		31,075,000
حساب هزینه اجاره		
مانده	3,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		3,500,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه برق		
مانده	2,900,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,900,000
حساب هزینه استهلاک اثاثه		
مانده	2,650,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,650,000
حساب هزینه ملزومات		
مانده	650,000	
بستن به خالصه سود و زیان		650,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب سایر هزینه‌ها		
مانده	2,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,000,000

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		40,765,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	42,775,000	
انتقال به سود و زیان انباشته		2,010,000
حساب سود و زیان انباشته		
مانده اول دوره		1,840,000
انتقال از خالصه سود و زیان	2,010,000	

2) تراز آزمایشی اختتامی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تراز آزمایشی اختتامی مؤسسه چهارباغ — 1396/12/29	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	3,085,000	
تنخواه‌گردان	3,000,000	
حساب‌های دریافتنی	21,570,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	980,000	
ملزومات	1,965,000	
پیش‌پرداخت اجاره	13,000,000	

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
نرم‌افزار رایانه‌ای	6,000,000	
اثاثه	13,250,000	
سود و زیان انباشته (مانده بدهکار)	170,000	
استهلاک انباشته اثاثه		10,600,000
حساب‌های پرداختنی		19,570,000
سایر حساب‌های پرداختنی		3,600,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
پیش‌دریافت درآمد		1,750,000
اسناد پرداختنی بلندمدت		17,500,000
سرمایه		10,000,000
جمع	**63,020,000**	**63,020,000**

3) بستن حساب‌های دائمی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 1 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
تراز اختتامی	63,020,000	
به بانک		3,085,000
به تنخواه‌گردان		3,000,000
به حساب‌های دریافتنی		21,570,000
به سایر حساب‌های دریافتنی		980,000
به ملزومات		1,965,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
به پیش‌پرداخت اجاره		13,000,000
به نرم‌افزار رایانه‌ای		6,000,000
به اثاثه		13,250,000
به سود و زیان انباشته (مانده بدهکار)		170,000
جمع	**63,020,000**	**63,020,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته اثاثه	10,600,000	
حساب‌های پرداختنی	19,570,000	
سایر حساب‌های پرداختنی	3,600,000	
پیش‌دریافت درآمد	1,750,000	
اسناد پرداختنی بلندمدت	17,500,000	
سرمایه	10,000,000	
به تراز اختتامی		63,020,000
جمع	**63,020,000**	**63,020,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تراز آزمایشی اصلاح شده بازرگانی «چهل ستون» به شرح روبه‌رو ارائه شده است: نرخ مالیات بر عملکرد 25درصد فرض شود.

(تراز آزمایشی اصلاح‌شده بازرگانی چهل‌ستون در 1396/12/29؛ جمع ستون‌ها 166,550,000 ریال)

مطلوب است: 1) بستن حساب‌های موقت 2) تهیه تراز آزمایشی اختتامی 3) بستن حساب‌های دائمی

درآمد 117,200,000 - هزینه‌ها 98,600,000 = سود قبل از مالیات 18,600,000 ؛ مالیات = 4,650,000 ؛ سود خالص = 13,950,000 ؛ سود و زیان انباشته = 21,300,000 = 13,950,000 + 7,350,000

1) بستن حساب‌های موقت

ثبت 1 — بستن حساب‌های موقت با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
درآمد فروش کالا	117,200,000	
به خالصه سود و زیان		117,200,000
جمع	**117,200,000**	**117,200,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های موقت با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	98,600,000	
به برگشت از فروش و تخفیفات		1,000,000
به تخفیفات نقدی فروش		500,000
به بهای تمام شده کالای فروش رفته		75,700,000
به هزینه حقوق		7,000,000
به هزینه اجاره		5,000,000

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
به هزینه تبلیغات		2,500,000
به هزینه استهلاک		2,200,000
به هزینه ملزومات		400,000
به سایر هزینه‌ها		4,300,000
جمع	**98,600,000**	**98,600,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ثبت 3 — مالیات بر عملکرد (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	4,650,000	
به مالیات پرداختنی		4,650,000
جمع	**4,650,000**	**4,650,000**

ثبت 4 — بستن حساب خالصه سود و زیان (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خالصه سود و زیان	13,950,000	
به سود و زیان انباشته		13,950,000
جمع	**13,950,000**	**13,950,000**

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 1)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب درآمد فروش کالا		
مانده		117,200,000
بستن به خالصه سود و زیان	117,200,000	
حساب برگشت از فروش و تخفیفات		
مانده	1,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		1,000,000
حساب تخفیفات نقدی فروش		
مانده	500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		500,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 2)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب بهای تمام شده کالای فروش رفته		
مانده	75,700,000	
بستن به خالصه سود و زیان		75,700,000
حساب هزینه حقوق		
مانده	7,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		7,000,000
حساب هزینه اجاره		
مانده	5,000,000	
بستن به خالصه سود و زیان		5,000,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 3)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب هزینه تبلیغات		
مانده	2,500,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,500,000
حساب هزینه استهلاک		
مانده	2,200,000	
بستن به خالصه سود و زیان		2,200,000
حساب هزینه ملزومات		
مانده	400,000	
بستن به خالصه سود و زیان		400,000

دفتر کل — حساب‌های موقت (بخش 4)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب سایر هزینه‌ها		
مانده	4,300,000	
بستن به خالصه سود و زیان		4,300,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دفتر کل — خالصه سود و زیان، مالیات پرداختنی و سود و زیان انباشته	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب خالصه سود و زیان		
بستن درآمدها و حساب‌های با مانده بستانکار		117,200,000
بستن هزینه‌ها و حساب‌های با مانده بدهکار	98,600,000	
ثبت مالیات بر عملکرد	4,650,000	
انتقال به سود و زیان انباشته	13,950,000	
حساب مالیات پرداختنی		
ثبت مالیات عملکرد		4,650,000
حساب سود و زیان انباشته		
مانده اول دوره		7,350,000
انتقال از خالصه سود و زیان		13,950,000

2) تراز آزمایشی اختتامی

تراز آزمایشی اختتامی بازرگانی چهل‌ستون — 1396/12/29	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	14,950,000	
حساب‌های دریافتنی	2,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	7,200,000	
موجودی کالا	28,800,000	
ملزومات	4,000,000	
تجهیزات اداری	11,000,000	
استهلاک انباشته تجهیزات		3,000,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب‌های پرداختنی		2,200,000
سایر حساب‌های پرداختنی		11,800,000
مالیات پرداختنی		4,650,000
سرمایه		25,000,000
سود و زیان انباشته		21,300,000
جمع	**67,950,000**	**67,950,000**

3) بستن حساب‌های دائمی

ثبت 1 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بدهکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
تراز اختتامی	67,950,000	
به بانک		14,950,000
به حساب‌های دریافتنی		2,000,000
به سایر حساب‌های دریافتنی		7,200,000
به موجودی کالا		28,800,000
به ملزومات		4,000,000
به تجهیزات اداری		11,000,000
جمع	**67,950,000**	**67,950,000**

ثبت 2 — بستن حساب‌های دائمی با مانده بستانکار (1396/12/29)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
استهلاک انباشته تجهیزات	3,000,000	
حساب‌های پرداختنی	2,200,000	
سایر حساب‌های پرداختنی	11,800,000	
مالیات پرداختنی	4,650,000	
سرمایه	25,000,000	
سود و زیان انباشته	21,300,000	
به تراز اختتامی		67,950,000
جمع	**67,950,000**	**67,950,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۸۵ صفحه ۱۹۵ فعالیت

به نظر شما اگر چک یا سفته‌ای به‌عنوان تضمین، دریافت و یا واگذار کنیم چگونه ثبت خواهیم کرد؟

چون چک یا سفته تضمینی بار مالی ندارد و بر عناصر صورت‌های مالی اثر نمی‌گذارد، در حساب‌های اصلی ثبت نمی‌شود؛ اما برای اطلاعات آماری، در یک ثبت «حساب‌های انتظامی» بدهکار و «طرف حساب‌های انتظامی» بستانکار می‌شود:

تسلیم چک تضمینی به دیگری (مبلغ فرضی)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب‌های انتظامی	1,000,000,000	
به طرف حساب‌های انتظامی		1,000,000,000
جمع	**1,000,000,000**	**1,000,000,000**

برای دریافت چک یا سفته تضمینی از دیگران نیز همین ثبت انجام می‌شود.

۱۸۶ صفحه ۱۹۷ فعالیت

حال با توجه به مثال صفحهٔ قبل این سؤال پیش می‌آید که در چنین شرایطی که ثبت حسابداری در زمان تضمین دادن و تضمین گرفتن مشابه به هم است واحد اقتصادی چگونه میزان تضمین داده شده را از میزان تضمین اخذ شده جدا خواهد کرد؟

با استفاده از حساب‌های معین (تفصیلی) متفاوت زیر حساب «حساب‌های انتظامی»:

- «حساب‌های انتظامی ـ ما نزد دیگران» برای اسناد تضمینی که ما به دیگران داده‌ایم؛
- «حساب‌های انتظامی ـ دیگران نزد ما» برای اسناد تضمینی که از دیگران گرفته‌ایم.

به این ترتیب مانده هر معین، مبلغ تضمین‌های داده‌شده یا گرفته‌شده را جداگانه نشان می‌دهد.

۱۸۷ صفحه ۱۹۸ فعالیت

آیا به نظر شما نیاز است که هر دو حساب «حساب‌های انتظامی» و «طرف حساب‌های انتظامی» با معین‌های مشابه ثبت شوند؟

بله، بهتر است. اگر حساب «طرف حساب‌های انتظامی» نیز با معین‌های هم‌نام ثبت شود (مثلاً «ما نزد دیگران» و «دیگران نزد ما»)، در هر گروه، بدهکار و بستانکار همیشه برابر و در مقابل هم‌اند، می‌توان هر گروه را جداگانه کنترل کرد و در پایان سال یا ابتدای سال بعد بستن و افتتاح هر گروه با ثبت معکوس مشخص انجام شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۸۸ صفحه ۱۹۸ کار عملی 15

آقای دانشور وامی به مبلغ 300,000,000 ریال برای بازرگانی خود دریافت و از این بابت طبق مقررات معادل 125% مبلغ وام چکی به‌عنوان تضمین تسلیم بانک نموده است مطلوب است: ثبت دریافت وام و تضمین انجام شده.

مبلغ چک تضمینی = 300,000,000 × 125% = 375,000,000 ریال

دریافت وام از بانک	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	300,000,000	
به وام پرداختنی		300,000,000
جمع	**300,000,000**	**300,000,000**

تسلیم چک تضمینی به بانک	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
حساب‌های انتظامی ـ ما نزد دیگران	375,000,000	
به طرف حساب‌های انتظامی		375,000,000
جمع	**375,000,000**	**375,000,000**

در پایان سال مالی، این دو حساب با ثبت معکوس بسته و در ابتدای سال بعد دوباره ایجاد می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

با استفاده از اطلاعات بازرگانی «آبی» و بستن حساب‌ها در کار عملی 11 مطلوب است افتتاح حساب‌های دائمی.

ثبت 1 — افتتاح حساب‌های دارایی (1397/01/01)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	9,950,000	
حساب‌های دریافتنی	2,000,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	4,300,000	
موجودی کالا	3,000,000	
ملزومات	200,000	
اثاثه	1,900,000	
به تراز افتتاحی		21,350,000
جمع	**21,350,000**	**21,350,000**

ثبت 2 — افتتاح حساب‌های بدهی و حقوق صاحبان سرمایه (1397/01/01)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
تراز افتتاحی	21,350,000	
به استهلاک انباشته اثاثه		190,000
به حساب‌های پرداختنی		500,000
به سایر حساب‌های پرداختنی		6,300,000
به سرمایه		14,000,000
به سود و زیان انباشته		360,000
جمع	**21,350,000**	**21,350,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

با استفاده از اطلاعات بازرگانی «گلچین» و بستن حساب‌ها در کار عملی 12 مطلوب است افتتاح حساب‌های دائمی.

ثبت 1 — افتتاح حساب‌های دارایی (1397/01/01)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
بانک	25,000,000	
حساب‌های دریافتنی	3,700,000	
سایر حساب‌های دریافتنی	4,500,000	
موجودی کالا	14,000,000	
ملزومات	4,000,000	
اثاثه	8,000,000	
به تراز افتتاحی		59,200,000
جمع	**59,200,000**	**59,200,000**

ثبت 2 — افتتاح حساب‌های بدهی و حقوق صاحبان سرمایه (1397/01/01)	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
تراز افتتاحی	59,200,000	
به استهلاک انباشته اثاثه		3,000,000
به حساب‌های پرداختنی		2,050,000
به سایر حساب‌های پرداختنی		6,200,000
به مالیات پرداختنی		750,000
به سرمایه		40,000,000
به سود و زیان انباشته		7,200,000
جمع	**59,200,000**	**59,200,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حسابداری تهیه و تنظیم صورت‌های مالی - پودمان پنجم

مالیات بر عملکرد

فهرست

۱۹۱ صفحه ۲۰۷ · فعالیت — محاسبه سود و زیان ۱۹۴

۱۹۲ صفحه ۲۰۷ · فعالیت — سود و زیان قبل و بعد از مالیات ۱۹۴

۱۹۳ صفحه ۲۰۸ · فعالیت 1 — موارد درآمد عملیاتی ۱۹۴

۱۹۴ صفحه ۲۰۸ · فعالیت 2 — نمونه استفاده دیگران از دارایی ۱۹۴

۱۹۵ صفحه ۲۰۸ · کار عملی 1 — سود (زیان) عملیاتی ۱۹۵

۱۹۶ صفحه ۲۰۹ · فعالیت — سود و زیان عملیاتی و غیرعملیاتی ۱۹۵

۱۹۷ صفحه ۲۰۹ · فعالیت — شخصیت حقیقی و حقوقی ۱۹۶

۱۹۸ صفحه ۲۱۰ · کار عملی 2 — مشمولین و غیرمشمولین مالیات ۱۹۷

۱۹۹ صفحه ۲۱۲ · فعالیت — دسته‌بندی مالیات‌ها ۱۹۸

۲۰۰ صفحه ۲۱۳ · فعالیت — معاملات محاباتی ۱۹۸

۲۰۱ صفحه ۲۱۳ · فعالیت — مشارکت مدنی ۱۹۸

۲۰۲ صفحه ۲۱۳ · فعالیت 1 — هزینه‌های قابل قبول مالیاتی ۱۹۹

۲۰۳ صفحه ۲۱۳ · فعالیت 2 — مؤدیان مالیاتی ۱۹۹

۲۰۴ صفحه ۲۱۴ · کار عملی 3 — درآمد مشمول مالیات پنج سال ۱۹۹

۲۰۵ صفحه ۲۱۵ · کار عملی 4 — درآمد مشمول مالیات فروشگاه کاشان ۲۰۰

۲۰۶ صفحه ۲۱۵ · کار عملی 5 — درآمد مشمول مالیات مؤسسه اراک ۲۰۰

۲۰۷ صفحه ۲۱۵ · فعالیت — برگ تشخیص و برگ قطعی ۲۰۰

۲۰۸ صفحه ۲۱۷ · کار عملی 6 — گروه‌بندی مشاغل ۲۰۱

۲۰۹ صفحه ۲۱۸ · فعالیت 1 — عدم ارائه اظهارنامه در مهلت ۲۰۲

۲۱۰ صفحه ۲۱۸ · فعالیت 2 — اعتراض به مالیات تشخیصی ۲۰۲

۲۱۱ صفحه ۲۱۹ · فعالیت — فعالیت‌های معاف از مالیات ۲۰۲

۲۱۲ صفحه ۲۲۰ · فعالیت — معافیت مالیاتی و نرخ صفر ۲۰۳

۲۱۳ صفحه ۲۲۱ · فعالیت 1 — شرایط معافیت و نرخ صفر ۲۰۳

۲۱۴ صفحه ۲۲۱ · فعالیت 2 — معافیت و بخشودگی ۲۰۳

۲۱۵ صفحه ۲۲۲ · کار عملی 7 — معافیت سالانه شرکا ۲۰۴

۲۱۶ صفحه ۲۲۳ · کار عملی 8 — مالیات مشاغل خدماتی ۲۰۵

۲۱۷ صفحه ۲۲۳ · کار عملی 9 — مالیات تعمیرگاه رادیو و تلویزیون نادر ۲۰۶

۲۱۸ صفحه ۲۲۳ · کار عملی 10 — مالیات فروشگاه ثنا ۲۰۶

۲۱۹ صفحه ۲۲۴ · کار عملی 11 — مالیات شرکای فراهان ۲۰۷

۲۲۰ صفحه ۲۲۴ · کار عملی 12 — مالیات گالری مبل مهاباد ۲۰۸

۲۲۱ صفحه ۲۲۴ · کار عملی 13 — مالیات فروشگاه یزد ۲۰۹

۲۲۲ صفحه ۲۲۶ · کار عملی 14 — مالیات پرداختنی از سود ابرازی ۲۱۰

۲۲۳ صفحه ۲۲۶ · فعالیت — مالیات تشخیصی و ابرازی ۲۱۰

۲۲۴ صفحه ۲۳۱ · کار عملی 15 — مالیات بنگاه عمده‌فروشی ساوه ۲۱۱

۲۲۵ صفحه ۲۳۶ · فعالیت — همه فعالان اقتصادی و شماره اقتصادی ۲۱۳

۲۲۶ صفحه ۲۳۶ · فعالیت — غیرمشمولین دریافت شماره اقتصادی ۲۱۳

۲۲۷ صفحه ۲۳۷ · فعالیت — مراحل ثبت‌نام الکترونیکی ۲۱۳

۲۲۸ صفحه ۲۳۷ · فعالیت — تکالیف دارندگان کد اقتصادی ۲۱۴

۲۲۹ صفحه ۲۳۸ · کار عملی 16 — ثبت‌نام الکترونیکی شماره اقتصادی ۲۱۴

۲۳۰ صفحه ۲۳۹ · فعالیت — فراموشی نام کاربری و کد رهگیری ۲۱۵

۲۳۱ صفحه ۲۴۰ · فعالیت — دلیل پلمپ دفاتر قانونی ۲۱۵

۲۳۲ صفحه ۲۴۰ · فعالیت — سال مالیاتی ۲۱۵

۲۳۳ صفحه ۲۴۰ · فعالیت — مشمولین ارائه اظهارنامه ۲۱۶

۲۳۴ صفحه ۲۴۱ · فعالیت — مالیات علی‌الرأس ۲۱۶

۲۳۵ صفحه ۲۴۱ · فعالیت — اظهارنامه غیرالکترونیکی ۲۱۶

۲۳۶ صفحه ۲۴۱ · فعالیت — انواع اظهارنامه و مواعد ۲۱۷

۲۳۷ صفحه ۲۴۲ · فعالیت 1 — عواقب عدم ارسال اظهارنامه ۲۱۷

۲۳۸ صفحه ۲۴۲ · فعالیت 2 — نقش دفاتر قانونی در اظهارنامه ۲۱۸

۲۳۹ صفحه ۲۴۲ · کار عملی 17 — ثبت و ارسال اظهارنامه الکترونیکی ۲۱۸

۲۴۰ صفحه ۲۴۲ · فعالیت — جریمه عدم ارسال اظهارنامه ۲۱۸

۲۴۱ صفحه ۲۴۳ · بحث کنید — نقش فناوری در اعتیاد به کار ۲۱۹

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۹۱ صفحه ۲۰۷ فعالیت

سود و زیان چگونه محاسبه می‌گردد؟

سود یا زیان از تفاضل جمع درآمدها و جمع هزینه‌های یک دوره مالی به‌دست می‌آید:

سود (زیان) = جمع درآمدها - جمع هزینه‌ها

اگر درآمدها از هزینه‌ها بیشتر باشد، نتیجه «سود» و اگر هزینه‌ها بیشتر باشد، نتیجه «زیان» است.

۱۹۲ صفحه ۲۰۷ فعالیت

سود و زیان قبل و بعد ازمالیات چه تفاوتی باهم دارند؟ بحث کنید.

سود (زیان) قبل از مالیات، حاصل کسر هزینه‌ها از درآمدها بدون در نظر گرفتن مالیات بر درآمد است و مبنای محاسبه مالیات قرار می‌گیرد. سود (زیان) بعد از مالیات، همان مبلغ پس از کسر مالیات بر درآمد است و سودی است که واقعاً برای مالک باقی می‌ماند و می‌تواند تقسیم یا به سود انباشته منتقل شود.

سود پس از مالیات = سود قبل از مالیات - مالیات بر درآمد (در صورت زیان، مالیاتی محاسبه نمی‌شود.)

۱۹۳ صفحه ۲۰۸ فعالیت 1

درآمدهای عملیاتی شامل چه مواردی است؟

الف) ..... ب) ..... ج) درآمد ناشی از استفاده دیگران از دارایی های واحد تجاری

الف) درآمد ناشی از فروش کالا

ب) درآمد ناشی از ارائه خدمات

۱۹۴ صفحه ۲۰۸ فعالیت 2

برای استفاده دیگران از دارایی های واحد تجاری که موجب درآمدهای عملیاتی می شود چند نمونه مثال ذکر کنید؟

- اجاره دادن ساختمان، ماشین‌آلات یا وسایل نقلیه (درآمد اجاره)
- واگذاری حق امتیاز، علامت تجاری یا حق اختراع به دیگران (حق‌الامتیاز)
- اجازه استفاده از نرم‌افزار یا حق تألیف و دریافت حق‌الزحمه آن

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۹۵ صفحه ۲۰۸ کار عملی 1

سود)زیان(عملیاتی جدول زیر را کامل کنید. (ارقام به ریال)

ردیف	درآمدهای عملیاتی	هزینه‌های عملیاتی	سود (زیان) عملیاتی
1	8,000,000	4,000,000	**4,000,000**
2	3,000,000	7,500,000	**(4,500,000)**
3	5,500,000	1,000,000	**4,500,000**
4	6,500,000	4,200,000	**2,300,000**
5	2,400,000	2,400,000	**-**
6	1,000,000	-	**1,000,000**
7	4,000,000	30,000,000	**(26,000,000)**

سود (زیان) عملیاتی = درآمدهای عملیاتی - هزینه‌های عملیاتی (عدد داخل پرانتز نشانه زیان است.)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۹۶ صفحه ۲۰۹ فعالیت

تفاوت بین سود وزیان عملیاتی و غیرعملیاتی چیست؟

سود (زیان) عملیاتی نتیجه فعالیت‌های اصلی و مستمر واحد تجاری است (مثلاً فروش کالا در یک فروشگاه).
سود (زیان) غیرعملیاتی ناشی از فعالیت‌های جانبی و غیراصلی است، مانند سود سپرده بانکی، سود سهام، هزینه تأمین مالی (بهره وام) و سود یا زیان فروش دارایی ثابت.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۹۷ صفحه ۲۰۹ فعالیت

تحقیق کنید بین شخصیت حقیقی و حقوقی چه تفاوتهایی وجود دارد؟

ویژگی	شخص حقیقی	شخص حقوقی
تعریف	انسان (فرد)	سازمان یا شرکتی که قانون برای آن شخصیت مستقل شناخته است
آغاز و پایان شخصیت	با تولد آغاز و با مرگ پایان می‌یابد	با ثبت قانونی آغاز و با انحلال پایان می‌یابد
مثال	کسبه، پزشک، صاحب فروشگاه	شرکت سهامی، شرکت با مسئولیت محدود، شرکت تعاونی
حقوق و تعهدات	برخی حقوق مانند ازدواج و ارث فقط برای انسان است	حقوق مالی مانند مالکیت، قرارداد و شکایت را دارد
مالیات	مالیات بر درآمد مشاغل، حقوق و املاک	مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۹۸ صفحه ۲۱۰ کار عملی 2

کدام یک از اشخاص زیر از مشمولین و غیرمشمولین مالیات بر درآمد می باشند.

1) شرکتهای تعاونی مصرف 2) فروشگاههای زنجیرهای 3) سازمان جهاد کشاورزی 4) شرکت برق منطقهای 5) بنیاد شهید انقلاب اسلامی 6) وزارت آموزش و پرورش 7) واحدهای صنفی 8) شرکتهای سهامی 9) جهاد دانشگاهی 10) کمیته امداد امام خمینی 11) ..... 12) .....

ردیف	مشخصات	مشمول مالیات	غیرمشمول مالیات
1	شرکت‌های تعاونی مصرف	✓	
2	فروشگاه‌های زنجیره‌ای	✓	
3	سازمان جهاد کشاورزی		✓
4	شرکت برق منطقه‌ای	✓	
5	بنیاد شهید انقلاب اسلامی		✓
6	وزارت آموزش و پرورش		✓
7	واحدهای صنفی	✓	
8	شرکت‌های سهامی	✓	
9	جهاد دانشگاهی		✓
10	کمیته امداد امام خمینی		✓
11	شرکت با مسئولیت محدود (نمونه)	✓	
12	شهرداری (نمونه)		✓

وزارتخانه‌ها، مؤسسات و دستگاه‌های دولتی، شهرداری‌ها و بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت، از پرداخت مالیات معاف‌اند؛ شرکت‌ها و واحدهای تجاری و صنفی مشمول مالیات هستند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۹۹ صفحه ۲۱۲ فعالیت

مالیاتها به چند دسته تقسیم می شوند؟ انواع آنها رابیان کنید.

مالیات‌ها به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند:

- **مالیات مستقیم:** بر درآمد یا دارایی اشخاص بسته می‌شود و خود شخص آن را می‌پردازد؛ مانند مالیات بر درآمد، بر ارث و بر اجاره.
- **مالیات غیرمستقیم:** بر مصرف و معاملات کالا و خدمات بسته می‌شود و مصرف‌کننده آن را همراه قیمت می‌پردازد؛ مانند مالیات بر ارزش افزوده و حقوق گمرکی.

انواع مالیات بر درآمد (مالیات مستقیم): مالیات بر درآمد املاک، کشاورزی، حقوق، مشاغل، اشخاص حقوقی و درآمد اتفاقی.

۲۰۰ صفحه ۲۱۳ فعالیت

معاملات محاباتی چیست؟ تحقیق کنید.

معامله محاباتی معامله‌ای است که در آن یکی از طرفین کالا یا خدمت یا مال را به قیمتی کمتر از ارزش واقعی (بازار) به طرف دیگر واگذار می‌کند؛ مثلاً فروش یک ملک به نزدیکان با قیمت بسیار پایین. مابه‌التفاوت قیمت واقعی و قیمت معامله برای گیرنده «درآمد اتفاقی» محسوب می‌شود و مشمول مالیات است.

۲۰۱ صفحه ۲۱۳ فعالیت

مشارکت مدنی چیست؟

مشارکت مدنی قراردادی است که طی آن دو یا چند نفر سرمایه (نقد یا غیرنقد) خود را برای انجام فعالیتی مشترک روی هم می‌گذارند و سود و زیان را بر اساس سهم خود تقسیم می‌کنند. در این قرارداد شخصیت حقوقی جدیدی ایجاد نمی‌شود و هر شریک به نسبت سهمش مالیات می‌دهد. مشارکت می‌تواند «اختیاری» (با قرارداد) یا «قهری» (مانند ارث) باشد.

ایران توشه

۲۰۲ صفحه ۲۱۳ فعالیت 1

تحقیق کنید هزینههای قابل قبول مالیاتی چیست؟

هزینه‌های قابل قبول مالیاتی هزینه‌هایی است که طبق قانون مالیات‌های مستقیم برای تحصیل درآمد در همان دوره لازم بوده و با اسناد و مدارک معتبر قابل اثبات است؛ می‌تواند از درآمد کسر شود. نمونه‌ها:

- بهای تمام‌شده کالا و خدمات فروخته‌شده
- حقوق و دستمزد، اجاره‌بها، آب، برق، تلفن و حمل و نقل
- حق بیمه و استهلاک دارایی‌ها طبق مقررات
- هزینه‌های تعمیر و نگهداری و تبلیغات

۲۰۳ صفحه ۲۱۳ فعالیت 2

مؤدیان مالیاتی چه اشخاصی هستند؟

مؤدی مالیاتی هر شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق قانون مالیات‌های مستقیم مکلف به پرداخت مالیات و انجام تکالیف قانونی (مانند تسلیم اظهارنامه) است؛ مانند صاحبان مشاغل، شرکت‌ها و مالکان املاک.

۲۰۴ صفحه ۲۱۴ کار عملی 3

مبالغ جدول زیر را محاسبه و کامل کنید.

ستون‌ها: سال، جمع فروش، جمع هزینههای قابل قبول، جمع درآمد خالص، جمع استهلاکات قابل قبول، درآمد مشمول مالیات (سال‌های 1392 تا 1396)

برای هر سال از رابطه زیر استفاده می‌شود (مبنای مثال کتاب):

درآمد مشمول مالیات = (فروش کالا و خدمات + سایر درآمدها) − (هزینه‌های قابل قبول + استهلاک قابل قبول)

- اگر مبلغ دو ستون از «فروش، هزینه و استهلاک» داده شده باشد، همین رابطه برای ستون مجهول حل می‌شود.
- اگر نتیجه منفی شود، «زیان» است و درآمد مشمول مالیات صفر در نظر گرفته می‌شود.
- مثال کتاب: (22,000,000 + 10,000,000) − (5,000,000 + 12,000,000) = 15,000,000 ریال

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۰۵ صفحه ۲۱۵ کار عملی 4

فروشگاه «کاشان» سود خالص سالانه خود را در موعد مقرر به اداره امور مالیاتی به مبلغ 400,000,000 ریال ابراز کرده است. در صورتی که مبلغ 250,000,000 ریال از هزینه‌های فروشگاه مورد قبول اداره امور مالیاتی قرار نگیرد، درآمد مشمول مالیات فروشگاه را محاسبه کنید.

شرح	مبلغ (ریال)
سود ابرازی	400,000,000
هزینه‌های مردود (اضافه می‌شود)	250,000,000
درآمد مشمول مالیات	**650,000,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۰۶ صفحه ۲۱۵ کار عملی 5

مؤسسه بازرگانی «اراک» درآمد مشمول مالیات عملکرد خود را در مهلت قانونی با اظهار مبلغ 800,000,000 ریال سود تسلیم اداره امور مالیاتی نموده است. مأمور تشخیص مالیات دفاتر و اسناد و مدارک را رسیدگی و مبلغ 120,000,000 ریال از هزینه‌ها را به علت عدم مطابقت با مقررات فصل هزینه‌های قابل قبول مردود نموده است. مطلوب است: محاسبه درآمد مشمول مالیات مؤسسه.

شرح	مبلغ (ریال)
سود ابرازی	800,000,000
هزینه‌های مردود (اضافه می‌شود)	120,000,000
درآمد مشمول مالیات	**920,000,000**

800,000,000 + 120,000,000 = 920,000,000

۲۰۷ صفحه ۲۱۵ فعالیت

تفاوت بین برگ تشخیص و برگ قطعی مالیات بر درآمد چیست؟

برگ تشخیص: برگی است که اداره امور مالیاتی پس از رسیدگی، در صورت نپذیرفتن اظهارنامه یا دفاتر مؤدی، صادر و مالیات مورد نظر خود را در آن تعیین می‌کند. مؤدی می‌تواند به آن اعتراض کند.

برگ قطعی: برگی است که مالیات نهایی در آن تعیین می‌شود؛ یعنی اظهارنامه پذیرفته شده یا مؤدی به برگ تشخیص اعتراض نکرده یا پس از رسیدگی به اعتراض، مبلغ نهایی مشخص شده است. این برگ قابل وصول است.

۲۰۸ صفحه ۲۱۷ کار عملی 6

براساس قانون مالیاتهای مستقیم هریک از مشاغل جدول زیر از نظر حجم و نوع فعالیت در کدام گروه قرار میگیرند.

1) تعمیرگاه اتومبیل (خدماتی، 20,000,000,000) 2) کلینیک (خدماتی، 50,000,000,000) 3) تراشکاری (تولیدی، 9,000,000,000) 4) میوه‌فروشی (تجاری، 18,000,000,000) 5) آرایشگاه (خدماتی، 950,000,000) 6) مشاورین املاک (خدماتی، 16,000,000,000) 7) خواروبارفروشی و سوپرمارکت (تجاری، 32,000,000,000) 8) نمایشگاه اتومبیل (خدماتی ـ تجاری، 18,000,000,000) 9) هتل 4 ستاره (خدماتی، 1,000,000,000) 10) موبایل‌فروشی و تعمیرات (خدماتی ـ تجاری، 5,500,000,000) 11) مؤسسه حسابداری (خدماتی، 3,000,000,000)

ردیف	نوع شغل	زمینه فعالیت	فروش ـ درآمد سالانه (ریال)	گروه
1	تعمیرگاه اتومبیل	خدماتی	20,000,000,000	اول
2	کلینیک	خدماتی	50,000,000,000	اول
3	تراشکاری	تولیدی	9,000,000,000	سوم
4	میوه‌فروشی	تجاری	18,000,000,000	دوم
5	آرایشگاه	خدماتی	950,000,000	سوم
6	مشاورین املاک	خدماتی	16,000,000,000	اول
7	خواروبارفروشی و سوپرمارکت	تجاری	32,000,000,000	اول
8	نمایشگاه اتومبیل	خدماتی ـ تجاری	18,000,000,000	دوم
9	هتل 4 ستاره	خدماتی	1,000,000,000	اول
10	موبایل‌فروشی و تعمیرات	خدماتی ـ تجاری	5,500,000,000	سوم
11	مؤسسه حسابداری	خدماتی	3,000,000,000	سوم

- مؤدی صرفاً خدماتی: ملاک 50% مبالغ جدول است (گروه اول بیش از 15 و گروه دوم بین 5 تا 15 میلیارد ریال).
- مؤدی تجاری، تولیدی یا ترکیبی: مبالغ کامل جدول (گروه اول بیش از 30 و گروه دوم بین 10 تا 30 میلیارد ریال).

- کلینیک تخصصی و هتل سه‌ستاره و بالاتر، فارغ از حجم فعالیت، در گروه اول قرار می‌گیرند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۰۹ صفحه ۲۱۸ فعالیت 1

در خصوص هر یک از موارد زیر تحقیق کنید؟

1ـ درصورتیکه مؤدی از ارائه اظهارنامه مالیاتی در مهلت مقرر خودداری کند.

- اداره امور مالیاتی درآمد مؤدی را بر اساس اطلاعات و قرائن موجود («علی‌الرأس») تشخیص می‌دهد و برگ تشخیص صادر می‌کند.
- مؤدی علاوه بر مالیات، جریمه عدم تسلیم اظهارنامه (درصدی از مالیات متعلق) می‌پردازد.
- طبق کتاب، شرط استفاده از معافیت سالانه مشاغل تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر است؛ پس مؤدی از آن محروم می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۰ صفحه ۲۱۸ فعالیت 2

2ـ نحوهٔ اعتراض مؤدی به مالیات تشخیصی چگونه است؟

1. مؤدی پس از ابلاغ برگ تشخیص، ظرف 30 روز با ارائه اعتراض کتبی (یا الکترونیکی) و دلایل و مدارک خود به اداره امور مالیاتی اعتراض می‌کند.
2. پرونده در هیئت حل اختلاف مالیاتی بررسی می‌شود و در صورت نیاز با دعوت از مؤدی رسیدگی انجام می‌گیرد.
3. در صورت اعتراض به رأی هیئت حل اختلاف، مراحل تجدیدنظر و در نهایت شورای عالی مالیاتی انجام می‌شود و پس از آن برگ قطعی صادر می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۱ صفحه ۲۱۹ فعالیت

فعالیتهای معاف از مالیات را با کمک هنرآموز خود فهرست کنید.

- فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، پرورش ماهی و زنبور عسل، طیور، صیادی، نوغانداری و باغداری
- درآمد کارگاه‌های فرش دستباف و صنایع دستی و تعاونی‌های تولیدی مربوط

- سود سپرده‌های بانکی و سود و جوایز اوراق مشارکت
- وجوه دریافتی از بیمه‌های عمر و زندگی
- مقدار معین از درآمد سالانه مشاغل (معافیت ماده 84)
- فعالیت‌های انتشاراتی، مطبوعاتی، قرآنی، فرهنگی و هنری دارای مجوز (نرخ صفر)

۲۱۲ صفحه ۲۲۰ فعالیت

تفاوت بین معافیت مالیاتی و مالیات با نرخ صفر چیست؟

در «معافیت مالیاتی»، آن بخش از درآمد که قانون معاف کرده است از پرداخت مالیات کنار گذاشته می‌شود. در «نرخ صفر»، درآمد مشمول مالیات است و باید طبق مقررات اعلام و محاسبه شود، اما نرخ مالیات آن صفر است؛ یعنی مالیاتی پرداخت نمی‌شود ولی شرایط و تکالیف قانونی (مانند تسلیم اظهارنامه و داشتن مجوز) باید رعایت شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۳ صفحه ۲۲۱ فعالیت 1

شرایط استفاده از معافیتهای مالیاتی و احتساب مالیات با نرخ صفر درصد چیست؟

- تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد قانونی
- داشتن مجوز فعالیت از مراجع ذیربط (مثلاً مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای فعالیت‌های انتشاراتی و فرهنگی)
- نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک معتبر
- نوع درآمد یا فعالیت باید دقیقاً با موارد مذکور در قانون مطابقت داشته باشد

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۴ صفحه ۲۲۱ فعالیت 2

بین معافیت و بخشودگی مالیاتی چه تفاوتی وجود دارد؟

معافیت یعنی بخشی از درآمد (یا نوعی درآمد) طبق قانون از ابتدا مشمول مالیات نیست و پیش از محاسبه مالیات کسر می‌شود. بخشودگی یعنی مالیات متعلق محاسبه شده است، ولی دولت به دلایلی مانند حوادث غیرمترقبه (سیل، زلزله) یا تشویق فعالیت خاص، همه یا بخشی از آن را می‌بخشد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۱۵ صفحه ۲۲۲ کار عملی 7

باتوجه به معافیتهای قانونی مشاغل، جدول زیر را کامل کنید.

ردیف 1: پدر و فرزند، 2 نفر، اختیاری (2 برابر سالانه)؛ 2: پدر و فرزندان، 3 نفر، اختیاری؛ 3: برادران و خواهران، 4 نفر، اختیاری؛ 4: زن و شوهر، 2 نفر، اختیاری؛ 5: سایر افراد، 3 نفر، اجباری؛ 6: وراث صاحب مؤسسه، 10 نفر، اجباری

ردیف	نوع مشارکت	تعداد نفرات	نحوه مشارکت	جمع معافیت سالانه ماده 84
1	پدر و فرزند	2	اختیاری	2 برابر معافیت سالانه
2	پدر و فرزندان	3	اختیاری	2 برابر معافیت سالانه
3	برادران و خواهران	4	اختیاری	2 برابر معافیت سالانه
4	زن و شوهر	2	اختیاری	1 برابر معافیت سالانه (زوجین یک شریک‌اند)
5	سایر افراد	3	اجباری	2 برابر معافیت سالانه
6	وراث صاحب مؤسسه	10	اجباری	2 برابر معافیت سالانه

طبق تبصره 1 ماده 84، در مشارکت مدنی (اختیاری یا قهری) حداکثر دو معافیت داده می‌شود و بین شرکا به‌طور مساوی تقسیم می‌گردد؛ زن و شوهر در حکم یک شریک‌اند. با معافیت سالانه 216,000,000 ریال (مبلغ مثال کتاب): 2 برابر = 432,000,000 ریال.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۱۶ صفحه ۲۲۳ **کار عملی 8**

اطلاعات زیر مربوط به تعدادی از مشاغل خدماتی است، با توجه به اطلاعات داده شده جدول زیر را محاسبه و کامل کنید. (ارقام به ریال)

1) تعمیرگاه خودرو 750,000,000 2) آرایشگاه مردانه 480,000,000 3) آرایشگاه زنانه 710,000,000 4) مشاور املاک 1,300,000,000 5) باطری‌سازی 214,500,000

ردیف	نوع شغل	جمع درآمد مشمول مالیات	معافیت (ماده 84)	درآمد پس از کسر معافیت	مالیات ماده 131
1	تعمیرگاه خودرو	750,000,000	216,000,000	534,000,000	81,800,000
2	آرایشگاه مردانه	480,000,000	216,000,000	264,000,000	39,600,000
3	آرایشگاه زنانه	710,000,000	216,000,000	494,000,000	74,100,000
4	مشاور املاک	1,300,000,000	216,000,000	1,084,000,000	196,000,000
5	باطری‌سازی	214,500,000	216,000,000	-	-

- مالیات 750,000,000: (500,000,000 × 15%) + (34,000,000 × 20%) = 75,000,000 + 6,800,000 = 81,800,000
- مالیات 1,300,000,000: 1,084,000,000 ← 75,000,000 + 100,000,000 + (84,000,000 × 25%) = 196,000,000
- درآمد باطری‌سازی کمتر از معافیت است؛ پس درآمد مشمول مالیات صفر و مالیاتی پرداخت نمی‌شود.

مبلغ معافیت سالانه ماده 84 مطابق مثال کتاب، 216,000,000 ریال در نظر گرفته شده است.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۱۷ صفحه ۲۲۳ کار عملی 9

اطلاعات زیر در پایان سال جاری از تعمیرگاه رادیو و تلویزیون «نادر» به‌دست آمده است. درآمد سالانه 765,000,000 ریال، هزینه‌های عمومی تعمیرگاه 95,000,000 ریال، هزینه استهلاک قابل قبول 20,000,000 ریال، هزینه‌های درمانی همسر صاحب تعمیرگاه 14,000,000 ریال. مطلوب است: محاسبه مالیات عملکرد سال جاری درصورتیکه کل هزینه‌ها مورد قبول اداره مالیاتی قرار گیرد.

شرح	مبلغ (ریال)
درآمد سالانه	765,000,000
کسر می‌شود: هزینه‌های عمومی	(95,000,000)
کسر می‌شود: استهلاک قابل قبول	(20,000,000)
درآمد مشمول مالیات	**650,000,000**
کسر می‌شود: هزینه درمانی همسر (ماده 137)	(14,000,000)
کسر می‌شود: معافیت سالانه (ماده 84)	(216,000,000)
درآمد مشمول مالیات پس از کسر معافیت	**420,000,000**

420,000,000 × 15% = 63,000,000 ریال

مالیات عملکرد سال جاری = 63,000,000 ریال

۲۱۸ صفحه ۲۲۳ کار عملی 10

اطلاعات مالی به‌دست آمده از دفاتر قانونی فروشگاه لوازم بهداشتی آرایشی «ثنا» نشان‌دهنده مبالغ زیر می‌باشد. سود ناخالص سالانه 880,000,000 ریال، هزینه استهلاک و سایر هزینه‌ها 105,000,000 ریال. مطلوب است: محاسبه مالیات عملکرد صاحب فروشگاه

شرح	مبلغ (ریال)
سود ناخالص	880,000,000
کسر می‌شود: استهلاک و سایر هزینه‌ها	(105,000,000)
درآمد مشمول مالیات	**775,000,000**
کسر می‌شود: معافیت (ماده 84)	(216,000,000)
درآمد پس از کسر معافیت	**559,000,000**

محاسبه مالیات طبق ماده 131

محاسبه	مبلغ (ریال)
15% × 500,000,000	75,000,000
20% × 59,000,000	11,800,000
جمع مالیات	**86,800,000**

۲۱۹ صفحه ۲۲۴ **کار عملی 11**

«نیما» و «دینا» شرکای واحد صنفی لوازم خانگی «فراهان» هستند، سود خالص به‌دست آمده از دفاتر قانونی این فروشگاه در پایان سال جاری برای محاسبه مالیات 1,150,000,000 ریال است. مطلوب است: محاسبه مالیات عملکرد هریک از شرکا در صورتی که به نسبت مساوی در سود و زیان شریک باشند.

شرح	سهم هر شریک (ریال)
سهم هر شریک از سود (1,150,000,000 ÷ 2)	575,000,000
کسر می‌شود: معافیت (216,000,000 × 2 ÷ 2)	(216,000,000)
درآمد پس از کسر معافیت	**359,000,000**
مالیات (359,000,000 × 15%)	**53,850,000**

هر شریک 53,850,000 ریال مالیات می‌پردازد (جمع مالیات دو شریک 107,700,000 ریال). طبق تبصره 1 ماده 84 دو معافیت بین شرکا مساوی تقسیم می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

گالری مبل «مهاباد» اظهارنامه، عملکرد سال جاری خود را در مهلت قانونی با اعلام مبلغ 880,000,000 ریال سود خالص به اداره امور مالیاتی ذیربط تسلیم نموده است، از سود ابرازی فوق مبلغ 480,000,000 ریال آن سود حاصل از فروش و حق واگذاری ملک است. مطلوب است: محاسبه درآمد مشمول مالیات و مالیات سال جاری صاحب گالری

شرح	مبلغ (ریال)
سود ابرازی	880,000,000
کسر می‌شود: سود فروش و حق واگذاری ملک (مشمول مالیات مشاغل نیست)	(480,000,000)
درآمد مشمول مالیات مشاغل	**400,000,000**
کسر می‌شود: معافیت (ماده 84)	(216,000,000)
درآمد پس از کسر معافیت	**184,000,000**
مالیات (184,000,000 × 15%)	**27,600,000**

سود حاصل از فروش و واگذاری ملک مشمول مالیات‌های دیگر (مانند مالیات نقل و انتقال) است و در محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل نمی‌آید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۲۱ صفحه ۲۲۴ کار عملی 13

فروشگاه کاشی و سرامیک «یزد» با تسلیم اظهارنامه، عملکرد سال جاری در مهلت قانونی مبلغ 650,000,000 ریال سود ابراز کرده است و دفاتر فروشگاه مورد قبول مأمور مالیاتی قرار گرفته است. این فروشگاه در عملکرد سال گذشته مبلغ 260,000,000 ریال زیان احراز شده از طریق رسیدگی به دفاتر داشته است. مطلوب است: محاسبه درآمد مشمول مالیات و مالیات صاحب فروشگاه

شرح	مبلغ (ریال)
سود ابرازی سال جاری	650,000,000
کسر می‌شود: زیان سال گذشته (قابل انتقال)	(260,000,000)
درآمد مشمول مالیات	**390,000,000**
کسر می‌شود: معافیت (ماده 84)	(216,000,000)
درآمد پس از کسر معافیت	**174,000,000**
مالیات (174,000,000 × 15%)	**26,100,000**

زیان قطعی‌شده سال قبل (که از طریق دفاتر پذیرفته شده) از سود سال جاری کسر می‌شود و سپس معافیت اعمال می‌گردد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۲۲ صفحه ۲۲۶ کار عملی 14

با توجه به جدول زیر درآمد مشمول مالیات و مالیات پرداختنی را محاسبه کنید. (ارقام به ریال)

1) سود 2,000,000,000، درآمد معاف 250,000,000، نرخ 25% 2) 130,000,000، 40,000,000، 20%

3) 420,000,000، 0، 15% 4) 57,000,000، 57,000,000، 25% 5) 370,000,000، 22,000,000، 0% 6)

66,000,000، 30,000,000، 5% 7) زیان (720,000,000)، 25,000,000، 25%

ردیف	سود (زیان) ابرازی	درآمدهای معاف	درآمد مشمول مالیات ابرازی	نرخ مالیات	مالیات پرداختنی
1	2,000,000,000	250,000,000	1,750,000,000	25%	437,500,000
2	130,000,000	40,000,000	90,000,000	20%	18,000,000
3	420,000,000	-	420,000,000	15%	63,000,000
4	57,000,000	57,000,000	-	25%	-
5	370,000,000	22,000,000	348,000,000	0%	-
6	66,000,000	30,000,000	36,000,000	5%	1,800,000
7	(720,000,000)	25,000,000	-	25%	-

درآمد مشمول مالیات = سود ابرازی - درآمدهای معاف و مالیات = درآمد مشمول × نرخ (در صورت زیان، مالیاتی تعلق نمی‌گیرد.)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲۳ صفحه ۲۲۶ فعالیت

تفاوت بین مالیات تشخیصی و مالیات ابرازی عملکرد چیست؟

مالیات ابرازی: مالیاتی است که مؤدی خودش بر اساس دفاتر و اطلاعات واحد تجاری محاسبه و در اظهارنامه اعلام می‌کند و همراه اظهارنامه می‌پردازد.

مالیات تشخیصی: مالیاتی است که اداره امور مالیاتی پس از رسیدگی به اظهارنامه، دفاتر و مدارک مؤدی (یا بدون آن‌ها) تعیین و در برگ تشخیص ابلاغ می‌کند؛ ممکن است با مالیات ابرازی تفاوت داشته باشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

بنگاه عمده‌فروشی پوشاک «ساوه» در ابتدای سال 1396 تأسیس گردید. با توجه به اطلاعات استخراج شده از دفاتر این بنگاه محاسبات و ثبت‌های لازم را انجام دهید.

1) در تاریخ 96/12/29 سود مشمول مالیات این عمده‌فروشی قبل از کسر معافیت، مبلغ 486,000,000 ریال است که 180,000,000 ریال آن معافیت سال مربوط لحاظ شود.

2) در تاریخ 1397/3/31 ارسال اظهارنامه مالیاتی و پرداخت مالیات تعیین شده.

3) در تاریخ 1397/7/20 برگ تشخیص مالیات ارسالی از اداره امور مالیاتی بالغ بر 56,500,000 ریال است و مقرر گردید در موعد مقرر نسبت به برگه تشخیص اعتراض صورت بگیرد ولی مابه‌التفاوت در همین تاریخ پرداخت شود.

4) در تاریخ 1397/11/25 پیرو اعتراض به برگ تشخیص مالیات، مبلغ اعلام شده در اظهارنامه پذیرفته شد همچنین معادل 2% کل مالیات نیز بابت جایزه خوش‌حسابی منظور گردید.

5) در تاریخ 1397/12/29 درآمد مشمول مالیات قبل از کسر معافیت براساس دفاتر بنگاه عمده‌فروشی «ساوه» 560,000,000 ریال است که 216,000,000 ریال آن معافیت سال مربوطه لحاظ شود.

6) در تاریخ 1398/3/31 ارسال اظهارنامه مالیاتی و پرداخت مالیات تعیین شده پس از کسر مطالبات از اداره امور مالیاتی.

---

1) سند 1396/12/29: درآمد پس از کسر معافیت = 486,000,000 − 180,000,000 = 306,000,000 ریال؛

مالیات = 306,000,000 × 15% = 45,900,000 ریال.

ثبت برآورد مالیات سال 1396 (1396/12/29)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خلاصه سود و زیان	45,900,000	
به مالیات پرداختنی		45,900,000
جمع	**45,900,000**	**45,900,000**

2) سند 1397/3/31: پرداخت مالیات طبق اظهارنامه.

پرداخت مالیات طبق اظهارنامه (1397/3/31)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
مالیات پرداختنی	45,900,000	
به موجودی نقد		45,900,000
جمع	**45,900,000**	**45,900,000**

3) سند 1397/7/20: کسری مالیات = 56,500,000 − 45,900,000 = 10,600,000 ریال که پرداخت می‌شود.

پرداخت کسری مالیات طبق برگ تشخیص (1397/7/20)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خلاصه سود و زیان	10,600,000	
به موجودی نقد		10,600,000
جمع	**10,600,000**	**10,600,000**

4) سند 1397/11/25: مالیات قطعی همان 45,900,000 ریال است؛ پس 10,600,000 ریال اضافه پرداختی طلب از اداره مالیات می‌شود. جایزه خوش‌حسابی = 45,900,000 × 2% = 918,000 ریال؛ جمع طلب = 11,518,000 ریال.

شناسایی طلب از اداره امور مالیاتی و جایزه خوش‌حسابی (1397/11/25)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
سایر حساب‌های دریافتنی – اداره امور مالیاتی	11,518,000	
به خلاصه سود و زیان		11,518,000
جمع	**11,518,000**	**11,518,000**

5) سند 1397/12/29: درآمد پس از کسر معافیت = 560,000,000 – 216,000,000 = 344,000,000 ریال؛ مالیات = 344,000,000 × 15% = 51,600,000 ریال.

ثبت برآورد مالیات سال 1397 (1397/12/29)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
خلاصه سود و زیان	51,600,000	
به مالیات پرداختنی		51,600,000
جمع	**51,600,000**	**51,600,000**

6) سند 1398/3/31: مالیات پرداختنی 51,600,000 ریال است که 11,518,000 ریال آن با مطالبات از اداره مالیات تهاتر می‌شود و 40,082,000 ریال نقد پرداخت می‌گردد.

پرداخت مالیات سال 1397 پس از کسر مطالبات (1398/3/31)

شرح حساب	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
مالیات پرداختنی	51,600,000	
به سایر حساب‌های دریافتنی - اداره امور مالیاتی		11,518,000
به موجودی نقد		40,082,000
جمع	**51,600,000**	**51,600,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲۵ صفحه ۲۳۶ فعالیت

آیا همه فعالان اقتصادی دارای شماره اقتصادی هستند؟

خیر؛ فقط اشخاص حقیقی و حقوقی که طبق قانون مکلف یا واجد صلاحیت‌اند، یعنی در زمینه توزیع کالا، خدمات، تولید، مونتاژ، واردات و صادرات فعالیت دارند و مجوز کسب‌وکار یا محل فعالیت تجاری دارند، شماره (کد) اقتصادی دریافت می‌کنند.

۲۲۶ صفحه ۲۳۶ فعالیت

چه کسانی مشمول دریافت شماره اقتصادی نیستند؟

- اشخاصی که فعالیت اقتصادی در زمینه‌های یادشده ندارند، مانند حقوق‌بگیران (کارمندان و کارگران) که فقط درآمد حقوق دارند
- اشخاصی که نه مجوز کسب‌وکار دارند و نه محل فعالیت تجاری
- اشخاص غیرمشمول مالیات مانند وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی که فعالیت اقتصادی (تجاری) انجام نمی‌دهند

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲۷ صفحه ۲۳۷ فعالیت

با مراجعه به سایت سازمان امور مالیاتی کشور در مورد هریک از مراحل ثبتنام الکترونیکی تحقیق کنید.

1. **پیش‌ثبت‌نام:** مؤدی در سامانه ثبت‌نام مؤدیان، اطلاعات هویتی، نشانی و فعالیت خود را وارد می‌کند.
2. **صحت‌سنجی:** سازمان امور مالیاتی اطلاعات واردشده را کنترل و اعتبارسنجی می‌کند.

3. **تولید و ارسال نام کاربری:** برگه نام کاربری و رمز عبور از طریق پست به نشانی مؤدی ارسال می‌شود.
4. **ثبت‌نام:** مؤدی با نام کاربری و رمز دریافتی وارد سامانه می‌شود و فرایند ثبت‌نام را کامل می‌کند.
5. **صحت‌سنجی میدانی:** اطلاعات ثبت‌نام کنترل و در نهایت کد رهگیری و کارت اقتصادی جدید صادر و ارسال می‌شود.

۲۲۸ صفحه ۲۳۷ فعالیت

با مراجعه به کتاب همراه هنرجو خلاصه ای از تکالیف دارندگان کد اقتصادی را بیان کنید.

- صدور صورت‌حساب برای فروش کالا یا ارائه خدمات
- درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله در صورت‌حساب‌ها
- ارائه فهرست معاملات انجام‌شده به سازمان امور مالیاتی به‌روش تعیین‌شده
- اعلام تغییرات (نشانی، نام، نوع فعالیت، تعطیلی و...) به اداره مالیات
- محرمانه نگه‌داشتن نام کاربری و رمز عبور، و استفاده نکردن از شماره اقتصادی برای معاملات دیگران یا شماره دیگران برای معاملات خود

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲۹ صفحه ۲۳۸ کار عملی 16

با مراجعه به سایت «سازمان امور مالیاتی» کشور به نشانی «www.tax.gov.ir» مراحل ثبتنام الکترونیکی دریافت شماره اقتصادی را بهصورت عملی تجربه کنید.

مراحل عملی ثبت‌نام مؤدیان حقیقی طبق نمودار کتاب:

1. **گام اول (مؤدی):** انجام فرایند پیش‌ثبت‌نام و وارد کردن اطلاعات.
2. **گام دوم (سازمان):** کنترل و اعتبارسنجی اطلاعات و ارسال برگه نام کاربری و رمز عبور از طریق پست.
3. **گام سوم (مؤدی):** اجرای فرایند ثبت‌نام با استفاده از نام کاربری و رمز دریافتی.
4. **گام چهارم (سازمان):** کنترل و اعتبارسنجی اطلاعات ثبت‌نام و صدور و ارسال کارت اقتصادی جدید.

۲۳۰ صفحه ۲۳۹ فعالیت

درصورتیکه اشخاص، کد رهگیری ثبتنام الکترونیکی، شماره اقتصادی یا نام کاربری و یا کلمه عبور فعالیت ثبتنام خود را فراموش کنند چه مراحلی را باید انجام دهند؟

1. وارد سامانه ثبت‌نام مؤدیان در پایگاه سازمان امور مالیاتی شوند و گزینه بازیابی (فراموشی کد رهگیری، نام کاربری یا رمز عبور) را انتخاب کنند.
2. اطلاعات هویتی خود (مانند کد ملی و تاریخ تولد یا شماره موبایل ثبت‌شده) را وارد کنند تا اطلاعات از طریق پیامک یا ایمیل بازیابی شود.
3. در صورت ناموفق بودن، با مدارک شناسایی به اداره امور مالیاتی محل مراجعه و درخواست دریافت مجدد کنند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۱ صفحه ۲۴۰ فعالیت

دلیل پلمپ دفاتر قانونی را بیان کنید.

پلمپ دفاتر (شماره‌گذاری و مهر صفحات توسط مرجع رسمی) برای این است که دفاتر معتبر و غیرقابل دستکاری باشند؛ یعنی صفحه‌ای بعداً اضافه، کم یا جایگزین نشود و ثبت‌ها به ترتیب و تاریخ وقوع انجام گیرد. بدین ترتیب دفاتر به‌عنوان مدرک قانونی برای تعیین درآمد مشمول مالیات پذیرفته می‌شود.

۲۳۲ صفحه ۲۴۰ فعالیت

سال مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی چگونه است؟

سال مالیاتی اشخاص حقیقی یک سال شمسی است، یعنی از اول فروردین تا پایان اسفند. سال مالیاتی اشخاص حقوقی همان «سال مالی» شرکت است که معمولاً 12 ماه و از اول فروردین تا پایان اسفند می‌باشد (در صورت تعیین ماه دیگر در اساسنامه یا با مجوز، دوره 12 ماهه دیگری می‌تواند باشد).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۳۳ صفحه ۲۴۰ فعالیت

چه اشخاصی مشمول ارائهٔ اظهارنامهٔ مالیاتی هستند؟

همه افراد دارای کسب‌وکار و صاحبان مشاغل و بنگاه‌های اقتصادی، شامل:

- اشخاص حقیقی صاحب شغل (کسبه، اصناف، صاحبان حرف و کارگاه‌ها)
- اشخاص حقوقی مانند شرکت‌های سهامی و با مسئولیت محدود
- مالکان املاک اجاره‌ای و دریافت‌کنندگان درآمدهای مشمول مالیات که مکلف به تسلیم اظهارنامه‌اند

۲۳۴ صفحه ۲۴۱ فعالیت

مالیات علی‌الرأس چیست؟

مالیات علی‌الرأس مالیاتی است که اداره امور مالیاتی، بدون اتکا به دفاتر و اسناد مؤدی، بر اساس برآورد و قرائن (مانند نوع و حجم فعالیت، محل کسب و اطلاعات موجود) تعیین می‌کند؛ معمولاً هنگامی که مؤدی اظهارنامه نداده یا دفاتر و مدارک معتبر ارائه نکرده است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۵ صفحه ۲۴۱ فعالیت

تسلیم اظهارنامه بهصورت غیرالکترونیکی در چهصورتی قابل قبول است؟

طبق متن کتاب، سازمان امور مالیاتی در مواردی که لازم بداند تسلیم اظهارنامه غیرالکترونیکی را می‌پذیرد؛ مثلاً هنگام اختلال در سامانه، نبود دسترسی مؤدی به اینترنت یا مواردی که سازمان به‌صورت ویژه اعلام کند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۳۶ صفحه ۲۴۱ فعالیت

جدول زیر را کامل کنید.

1) مالیات بر درآمد مشاغل: تا آخر خرداد ماه سال بعد، ماده 100 ق.م.م 2) مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی: چهارماه پس از پایان سال مالی، ماده 110 ق.م.م 3) مالیات سرقفلی 4) مالیات بر ارث 5) مالیات بر درآمد اجاره املاک 6) مالیات ارزش افزوده

ردیف	شرح	موعد تسلیم اظهارنامه	ماده قانونی
1	مالیات بر درآمد مشاغل	تا آخر خرداد ماه سال بعد	ماده 100 ق.م.م
2	مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی	چهار ماه پس از پایان سال مالی	ماده 110 ق.م.م
3	مالیات سرقفلی	ظرف 30 روز از تاریخ انتقال	ماده 59 ق.م.م
4	مالیات بر ارث	ظرف 6 ماه از تاریخ فوت	قانون مالیات بر ارث
5	مالیات بر درآمد اجاره املاک	تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد	ماده 54 ق.م.م
6	مالیات ارزش افزوده	ظرف 30 روز پس از پایان هر فصل	قانون مالیات بر ارزش افزوده

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۷ صفحه ۲۴۲ فعالیت 1

عدم ارسال اظهارنامه مالیاتی توسط اشخاص حقیقی چه عواقبی خواهد داشت؟

- تعیین مالیات به‌صورت علی‌الرأس یا تشخیصی توسط اداره امور مالیاتی
- پرداخت جریمه عدم تسلیم اظهارنامه و جریمه دیرکرد
- محرومیت از معافیت‌ها و تخفیف‌های مالیاتی (از جمله معافیت سالانه ماده 84)
- عدم پذیرش اعتراض یا هزینه‌ها بدون مدرک و دفتر معتبر

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۳۸ صفحه ۲۴۲ فعالیت 2

نقش دفاتر قانونی در تسلیم اظهارنامه مالیاتی چیست؟

اطلاعات اظهارنامه (درآمدها، هزینه‌ها، سود و زیان) از دفاتر قانونی استخراج می‌شود. دفاتر منظم و مستند که طبق مقررات نگهداری و پلمپ شده باشد، مبنای قابل قبول برای تعیین درآمد مشمول مالیات است و از تعیین علی‌الرأس مالیات جلوگیری می‌کند؛ همچنین مدرک دفاع مؤدی در برابر اداره مالیات است.

۲۳۹ صفحه ۲۴۲ کار عملی 17

با مراجعه به سایت سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی «www.tax.gov.ir» مراحل ثبت و ارسال اظهارنامهٔ الکترونیکی اشخاص حقیقی گروه اول و دوم و سوم مشمولین مادهٔ 95 قانون مالیاتهای مستقیم را بصورت عملی تجربه کنید.

1. ثبت‌نام الکترونیکی و دریافت شماره اقتصادی و ورود به سامانه با نام کاربری و رمز
2. دریافت نرم‌افزار اظهارنامه عملکرد اشخاص حقیقی (متناسب با گروه اول، دوم یا سوم) و تکمیل اطلاعات هویتی، درآمدها، هزینه‌ها و معافیت‌ها
3. ارسال الکترونیکی اظهارنامه در مهلت قانونی و دریافت کد رهگیری
4. درخواست صدور قبض مالیاتی و پرداخت مالیات از طریق بانک یا درگاه پرداخت

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۴۰ صفحه ۲۴۲ فعالیت

بررسی کنید جرایم عدم ارسال اظهارنامه مالیاتی برای اشخاص حقیقی به چه میزانی است؟

جریمه عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر، درصدی از مالیات متعلق است (حدود 10 تا 30 درصد مالیات متعلق بسته به مدت تأخیر یا عدم تسلیم). علاوه بر آن، جریمه دیرکرد پرداخت مالیات (ماهانه درصدی از مالیات پرداخت‌نشده) اضافه می‌شود. به‌عنوان نمونه، ارائه‌نکردن دفاتر یا ترازنامه جریمه‌ای معادل 20% مالیات دارد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۴۱ صفحه ۲۴۳ بحث کنید

نقش تکنولوژی را در پدیدهٔ اعتیاد به کار چگونه ارزیابی میکنید؟

فناوری هم می‌تواند به اعتیاد به کار دامن بزند و هم کمک کند. تلفن همراه، ایمیل و پیام‌رسان‌ها باعث می‌شوند کار خارج از ساعت اداری و حتی در خانه ادامه یابد و مرز کار و زندگی از بین برود؛ این موضوع خستگی، بی‌خوابی و فشار روانی را زیاد می‌کند.

از طرف دیگر، فناوری با خودکارسازی کارها و برنامه‌ریزی بهتر زمان کار را کم می‌کند. راه‌حل، استفاده آگاهانه است: تعیین ساعت مشخص پاسخ‌گویی، خاموش کردن اعلان‌ها بعد از کار و تعطیل کردن به‌موقع.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir